

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

EUROOPAN UNIONIN TAISTELUOSASTOKONSEPTI

Pohjoismaisiin taisteluosastoihin osallistuvien maiden tarkoitusperät

Pro gradu

Yliluutnantti
Mikko Tiuraniemi

Sotatieteiden maisterikurssi 2
Maasotalinja

Huhtikuu 2013

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi	Linja
Sotatieteiden maisterikurssi 2	Maasotalinja
Tekijä	
Yliluutnantti Mikko Tiuraniemi	
Tutkielman nimi	
EUROOPAN UNIONIN TAISTELUOSASTOKONSEPTI Pohjoismaisiin taisteluosastoihin osallistuvien maiden tarkoitusperät	
Oppiaine, johon työ liittyy Strategia	Säilytyspaikka Kurssikirjasto (MPKK:n kirjasto)
Aika Huhtikuu 2013	Tekstisivuja 66 Liitesivuja 4
TIIVISTELMÄ	
<p>Euroopan unionin taisteluosastot perustuvat vuonna 1999 Helsingissä pidettyyn Eurooppa - neuvoston kokoukseen, jolloin Eurooppa -neuvosto päätti 60 000 sotilaan kriisinhallinta-joukkojen kokoamisesta vuoteen 2003 mennessä. Tuolloin todettiin myös tarve EU:n nopean toiminnan joukkojen kehittämiseen. EU:n taisteluosastokonseptin yleinen kehys hyväksyttiin kesäkuussa vuonna 2004. EU:n taisteluosastot ovat itsenäiseen toimintaa kykeneviä nopean toiminnan joukkoja, jotka ovat korkeassa lähtövalmiudessa ja soveltuvat laaja-alaisiin kriisinhallintatehtäviin. Tässä tutkimuksessa käsiteltiin Pohjoismaisia taisteluosastoja. Pohjoismaisiin taisteluosastoihin osallistuvat maat olivat Ruotsi, Suomi, Norja, Irlanti ja Viro.</p> <p>Tutkimuksessa tarkasteltiin valtiojohdon puheita. Puheista etsittiin perusteltuja vastauksia kysymykseen, mitkä ovat Pohjoismaiseen taisteluosastoon osallistuvan valtion tarkoitusperät? Puheista saatuja vastauksia vertailtiin osallistuvien maiden kesken. Tutkimukseen valitut puhujat olivat Pohjoismaisen taisteluosaston jäsenmaiden pääministerit, ulkoministerit, puolustusministerit ja ase- ja puolustusvoimien komentajat.</p> <p>Tutkimuksessa käytettiin kahta laadullisen tutkimuksen menetelmää, sisällönanalyysia ja vertailevaa menetelmää. Teoreettisena näkökulmana tässä tutkimuksessa oli konstruktivismi. Tutkimuksessa käytettävällä teorialla selvitettiin, tulkittiin ja ymmärrettiin lähdeaineistosta löytyviä perusteluita siitä, mitkä ovat valtion tarkoitusperät osallistua Pohjoismaiseen taisteluosastoon.</p> <p>Johtopäätöksinä voidaan todeta, että jäsenmaiden osallistumisen tarkoitusperät olivat saman-</p>	

kaltaisia esimerkiksi Euroopan unionin yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan osalta. Eroavaisuuksiakin löytyi, esimerkiksi Norja ei perustellut osallistumistaan Pohjoismaiseen taisteluosastoon hyödyttävän sitä kansallisella tasolla, kuten muut maat tekivät. Irlanti ja Norja olivat jäsenmaita jotka korostivat oman osallistumisensa hyödyttävän myös Yhdistyneitä Kansakuntia ja sen johtamia kriisinhallintaoperaatioita. Ruotsin osallistumisen tarkoituksenaan heijastui meneillään oleva puolustusvoimien reformi. Suomen valtiojohto vertasi muun muassa Euroopan unionin nopean toiminnan joukkoja Naton nopean toiminnan joukkoja keskenään, sekä huomioi näiden kahden organisaation välisen yhteistyön.

AVAINSANAT

Pohjoismainen yhteistyö, konstruktivismi, Euroopan unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka, Euroopan unionin yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka, sotilaallinen kriisinhallinta, Nordic Battlegroup, Sisällönanalyysi, Petersbergin tehtävät, Suomi, Ruotsi, Norja, Viro, Irlanti

EUROOPAN UNIONIN TAISTELUOSASTOKONSEPTI

Pohjoismaisiin taisteluosastoihin osallistuvien maiden tarkoitusperät

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
1.1	TUTKIMUSAIHE JA AIKAISEMPI TUTKIMUS	1
1.1.1	TUTKIMUKSEN VIITEKEHYS	3
1.1.2	TUTKIMUKSEN METODIIKKA.....	3
1.1.3	SISÄLLÖNANALYYSI.....	4
1.1.4	VERTAILEVA TUTKIMUSMENETELMÄ	6
1.2	TUTKIMUSONGELMA JA KYSYMYKSENASETTelu	6
1.2.1	TUTKIMUKSEN RAJAUS JA KESKEISIMMÄT KÄSITTEET	7
1.2.2	JULKISET LAUSUNNOT JA PUHEET.....	8
2	TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN NÄKÖKULMA.....	10
2.1	KONSTRUKTIVISMI KANSAINVÄLISISSÄ SUHTEISSA.....	10
2.2	KONSTRUKTIVISMIIN KOHDISTUVA KRITIIKKI	14
3	EUROOPAN UNIONIN TAISTELUOSASTOKONSEPTI	17
3.1	EUROOPAN UNIONIN YHTEINEN ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIikka	17
3.1.1	EUROOPAN UNIONIN TURVALLISUUSSTRATEGIA	17
3.1.2	PETERSBERGIN TEHTÄVÄT	19
3.2	EUROOPAN UNIONIN SOTILAALLINEN KRIISINHALLINTA.....	19
3.3	NORDIC BATTLE GROUP 2007 - 2008.....	20
3.4	NORDIC BATTLE GROUP 2010 - 2011.....	21
4	TAISTELUOSASTOON OSALLISTUVIEN MAIDEN TARKOITUSPERÄT....	22
4.1	RUOTSI.....	22
4.1.1	KANSALLINEN HYÖTY	23
4.1.2	EUROOPAN UNIONIN TUKI JA JÄSENMAIDEN VELVOITTEET	25
4.1.3	KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ JA KANSAINVÄLISET OPERAATIOt	28
4.1.4	PUOLUSTUSVOIMIEN REFORMI JA POHJOISMAINEN TAISTELUOSASTO.....	30
4.2	SUOMI.....	32
4.2.1	KANSAINVÄLINEN TURVALLISUUS JA YHTEISTYÖ SEKÄ NIIDEN KEHITTÄMINEN.....	33
4.2.2	KANSALLINEN ETU JA TULEVAISUUDEN HYÖTYKÄYTTÖ MUISSA OPERAATIOISSA.....	35
4.2.3	EUROOPAN UNIONIN TUKEMINEN JA KEHITTÄMINEN	37
4.3	NORJA.....	41
4.3.1	POHJOISMAINEN YHTEISTYÖ	42
4.3.2	KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ, EU:n JA YK: TUKEMINEN.....	44
4.4	IRLANTI.....	45
4.4.1	KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ.....	46
4.4.2	IRLANNIN PUOLUSTUSVOIMIEN KEHITTÄMINEN	50
4.4.3	SOTILAALLINEN LIITTOUTUMATTOMUUS JA EUROOPAN UNIONI	51
4.5	VIRO	53
4.5.1	POHJOISMAIDEN JA BALTIAN MAIDEN YHTEISTYÖ.....	54
4.5.2	KANSALLINEN HYÖTY	55
4.5.3	KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ.....	56
5	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	57
5.1	YHTEENVETO.....	63
5.2	JATKOTUTKIMUS	65
	TUTKIELMAN LÄHDELUETTELO.....	67
	LIITTEET.....	75

EUROOPAN UNIONIN TAISTELUOSASTOKONSEPTI

Pohjoismaisiin taisteluosastoihin osallistuvien maiden tarkoitusperät

1 JOHDANTO

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan konstruktivistisesta näkökulmasta, mitkä ovat Pohjoismaisiin taisteluosastoihin osallistuvien maiden tarkoitusperät, sekä tarkoitusperien eroavaisuudet. Tarkoitusperät perustuvat valtiojohtojen puheisiin, jotka on puhuttu vuosien 6/2006 – 12/2011 välisenä aikana. Tutkimuksessa selvitettiin, mitä valtio on halunnut osoittaa osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon ja miten osallistumista on perusteltu.

Tähän mennessä Pohjoismaiset taisteluosastot ovat koostuneet viidestä eri jäsenmaasta, Ruotsista, Suomesta, Norjasta, Irlannista ja Virosta. Pohjoismaiset taisteluosastot ovat osa Euroopan unionin yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa (YTPP). Pohjoismaiset taisteluosastot ovat korkeassa lähtövalmiudessa ja niiden tarkoituksena on vastata nopealla toiminnalla mahdollisiin kriiseihin taisteluosaston vastuualueella. EU:n taisteluosastot ovat itsenäisiä osastoja, joiden on pystyttävä itsenäiseen toimintaan kriisialueella enintään neljän kuukauden ajan.

1.1 Tutkimusaihe ja aikaisempi tutkimus

Euroopan unionin taisteluosasto perustuu vuonna 1999 Helsingissä pidettyyn Eurooppa -neuvoston kokoukseen, jolloin Eurooppa -neuvosto päätti 60 000 sotilaan kriisinhallintajoukkojen kokoamisesta vuoteen 2003 mennessä.¹ Tuolloin todettiin myös tarve EU:n nopean toiminnan joukkojen kehittämiseen. EU:n taisteluosastokonseptin yleinen kehys hyväksyttiin ke-

¹ Euroopan Unionin neuvosto – Puheenjohtajan päätelmät 10 – 11.12.1999
(http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/fi/ec/00300-r1.fi9.htm) 15.2.2012

säkuussa 2004, jonka jälkeen EU on pyrkinyt kehittämään sen yksityiskohtia.² Taisteluosasto voidaan muodostaa joko kansallisesti tai monikansallisesti.³

Taisteluosastojen käytettävyys ja varsinkin käyttämättömyys herättää aika-ajoin poliittista keskustelua ja kysymyksiä taisteluosastojen tarpeellisuudesta.⁴ Taisteluosastoja ja niiden käyttöä on tutkittu eri näkökulmista, kuten kansallisesta ja kansainvälisistä hyödyistä. Tästä esimerkkinä Gustav Lindströmin tutkimus *Enter the EU battle groups*. Tutkimuksessaan Lindström tutkii taisteluosastojen syntyperää, taisteluosastokonseptia, taisteluosaston haasteita ja mahdollisuuksia sekä tulevaisuuden näkymiä.⁵ Ruotsalainen Jan Joel Andersson selvittää tutkimuksessaan ”*Armed and Ready? The EU Battlegroup Concept and the Nordic Battlegroup*” miksi EU päätti perustaa taisteluosastokonseptin ja parantaako taisteluosastokonseptin olemassaolo EU:n poliittisten tavoitteiden saavuttamista.⁶ Mika Kerttunen, Tommi Koivula ja Tommy Jeppsson kirjoittivat tutkimuksessaan ”*EU BATTLEGROUPS: Theory and Development in the Light of Finnish-Swedish Co-operation*” EU:n taisteluosasto käsitteestä, EU:n turvallisuuspolitiikasta ja päätöksenteosta, sekä taisteluosaston käytöstä.⁷ Lisäksi löytyy EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja taisteluosastoa koskevia useita erilaisia opinnäytteitä ja raportteja.

Itse palvelin Pohjoismaisessa taisteluosastossa 5/2007 – 6/2008 välisen ajan. Palvelukseni Pohjoismaisessa taisteluosastossa herätti kiinnostukseni tutkittavaan aiheeseen ja tutkimusaihe oli luonnollinen valinta opinnäytteeni aiheeksi. Olen pyrkinyt ottamaan palvelukseni taisteluosastossa huomioon ja pyrin olemaan mahdollisimman objektiivinen tutkimusta tehdessäni.

² Council of European Union, Press release: 2591st council meeting, *General Affairs and External Relations*, Luxembourg, 14.6.2004

³ Puolustusministeriö – Puolustuspolitiikka, (<http://www.defmin.fi/?s=355>) 16.2.2012

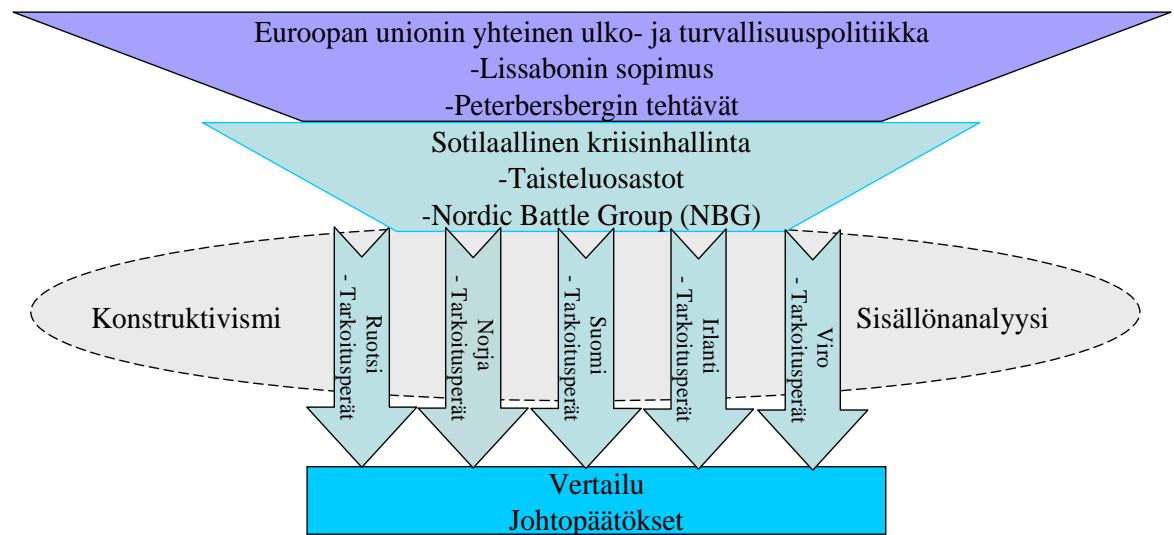
⁴ Eduskunta – Puolustusvaliokunta, tiedotteet (<http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/valiokunnat/valiokuntapuv01/tiedotearkisto.htx?templateId=15.htx&id=3787>) 15.2.2012

⁵ Gustav Lindström, *Enter the EU Battlegroups*, Institute for Security Studies, European Union, Paris, 2007

⁶ Jan Joel Andersson, *Armed and Ready? The EU Battlegroup Concept and the Nordic Battlegroup*, 2006

⁷ Mika Kerttunen, Tommi Koivula, Tommy Jeppsson, *EU BATTLEGROUPS: Theory and Development in the Light of Finnish-Swedish Co-operation*

1.1.1 Tutkimuksen viitekehys



Kuva 1. Tutkimuksen viitekehys.

1.1.2 Tutkimuksen metodiikka

Tutkimuksessa etsittiin vastauksia asetettuihin tutkimuskysymyksiin eri valtiojohtojen julkilausumista. Pääsääntöisesti virallisista puheista, joissa valtiojohto on antanut lausunnon koskien Pohjoismaista taisteluosastoa ja ennen kaikkea sitä, mitkä ovat kyseisen valtion osallistumisen tarkoituksperät. Näistä eri henkilöiden lausunnoista saatiin validit sekä kokonaisuutta kuvaavat vastaukset tämän tutkimuksen tutkimuskysymyksiin. Tutkimus on laadullinen tutkimus, jossa vastauksia tutkimuskysymyksiin etsitään sisällönanalyysin avulla. Tutkimuksessa hyödynnettiin myös määrällistä tutkimusaineistoa. Sisällönanalyysin avulla saatuja tuloksia vertailtiin eri maiden kesken.

Tutkimuksessa käsiteltävästä lähdeaineistosta etsittiin yksittäisiä vastauksia tutkimuskysymyksiin. Yksittäinen, poikkeavakin vastaus kelpasi, eikä niitä voitu sivuttaa kuten kvantitatiivisessa tilastopoikkeamassa.⁸ Alasuutarin mukaan laadullinen analyysi koostuu kahdesta vaiheesta, *havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta*. Tosin nämä kaksi vaihetta voidaan erotella vain analyttisesti, käytännössä ne nivoutuvat yhteen.⁹

Mikäli tutkimus olisi tehty kvantitatiivisella menetelmällä, olisivat tulokset esitetty lähinnä taulukoina, mistä olisi selvinnyt numeraalinen määrä perusteluita. Määrällisen tutkimuksen

⁸ Laadullinen tutkimus: Pertti Alasuutari, Jyväskylä 2001, s. 38

⁹ Alasuutari, 2001 s. 39

näkökulmaa käytettiin tässä tutkimuksessa huomioitaessa käytettyjen puheiden määrä puhutuihin puheisiin. Tällä haluttiin osoittaa, kuinka paljon jäsenmaat haluavat korostaa Pohjoismaista taisteluosastoa julkisissa puheissaan. Samalla voitiin huomioida jäikö Pohjoismainen taisteluosasto joidenkin jäsenmaiden puheissa toissijaiseksi.

Tutkimuksessa käytetyllä teorialla selvitettiin, tulkittiin ja ymmärrettiin lähdeaineistosta löytyviä perusteluita siitä, mitkä ovat valtion tarkoitusperät osallistua Pohjoismaiseen taisteluosastoon. Tutkimuksessa käytetään kahta laadullisen tutkimuksen menetelmää, sisällönanalyysia ja vertailevaa tutkimusmenetelmää.

Tutkimusaineisto kerättiin pääsääntöisesti eri valtioiden virallisilta hallitusten, ministeriöiden ja henkilöiden omilta kotisivuilta. Materiaalissa ei huomioitu esimerkiksi päivittäislehtien haastatteluja tai muita julkaisuja, jotka eivät olleet valtioiden virallisilta sivuilta. Pääosa aineistosta kerättiin vuoden 2011 syksyn ja vuoden 2012 kevään aikana.

Tutkimukseen valitut valtiojohdon jäsenet valittiin jäsenten uskottavuuden ja aseman vuoksi. Valtioiden ulko- ja puolustusministeriöt tai vastaavat instituutiot pystyvät vastaamaan ulko- ja turvallisuuspoliittisiin kysymyksiin, kuten esimerkiksi miksi kyseinen valtio on ollut mukana Pohjoismaisessa taisteluosastossa. Pääministerit edustavat korkeaa auktoriteettia valtion johdossa ja johtavat useissa tapauksissa valtion hallitusta. Ulkoministerit johtavat valtion ulkopolitiikkaa ja ovat tämän vuoksi valittu tähän tutkimukseen. Puolustusministerit vastaavat poliittisella tasolla valtioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta, joten heidän valintansa tutkimukseen oli luonnollista. Ase- ja puolustusvoimien komentajat edustavat taas sotilaallisen näkökulman asiantuntijoita, joita myös tarvitaan selvitetessä eri maiden osallistumisen tarkoituksia.

1.1.3 Sisällönanalyysi

Laadullisen tutkimuksen aineiston rajaaminen on analyysin kannalta olennaista. Kaikkia uusia havaintoja sekä mielenkiintoisia huomioita ei voitu sisällyttää yhteen tutkimukseen.¹⁰ Tässä tutkimuksessa puheet olivat tärkeimpiä lähteitä, joita analysoitiin sisällönanalyysin mukaisesti mahdollisimman *objektiivisesti* ja *systemaattisesti*.¹¹ Sisällönanalyysia voidaan käyttää niin ti-

¹⁰ Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, Jouni Tuomi & Anneli Sarajärvi, Helsinki 2002, s. 94

¹¹ Tuomi & Sarajärvi, 2002 s. 105

lastollisen kuin laadullisen analyysin tekemiseen.¹² Sisällönanalyysia ja sisällön erittelyä ei tule sotkea keskenään. Tuomen & Sarajärven mukaan *sisällön erittelyllä tarkoitetaan dokumenttien analyysia, jossa kuvataan kvantitatiivisesti esimerkiksi tekstin sisältöä. Sisällönanalyysilla sitä vastoin tarkoitetaan pyrkimystä kuvata dokumenttien sisältöä sanallisesti.*¹³ Käsitteitä ei tulisi sekoittaa keskenään, koska ne eroavat toisistaan jo kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen alueilla.

Sisällönanalyysia on kritisoitu siitä, että se saattaa jättää tutkimukset keskeneräiseksi. Sisällönanalyysin avulla kerätty materiaali voi olla hyvin tulkittu ja jäsennelty, mutta johtopäätökset ovat usein jääneet pelkistettyyn muotoon, jolloin tutkija esittää *järjestetyn materiaalin ikään kuin tuloksina.*¹⁴

Tämän tutkimuksen analyysin runkona on tutkija Timo Laineen esittämä menetelmä laadullisen tutkimuksen etenemisestä. Materiaalin keräyksen ensimmäisessä vaiheessa asetettiin aikaraja joka oli kesäkuu 2006 – joulukuu 2011 välinen aika. Puheet valittiin laajalla käsitteistöllä. Mikäli puheessa tai puheen otsikossa oli maininta *ulko- ja turvallisuuspolitiikka, puolustuspolitiikka, kansainvälinen yhteistyö, Euroopan unioni (EU), Euroopan unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka (YUTP), kriisinhallinta, North Atlantic Treaty Organization (NATO), kansainvälinen yhteistyö, Pohjoismaiden yhteistyö, Nordic Battle Group (NBG), European Union Battle Group (EUBG), puolustusvoimat, Euroopan unionin turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP), Euroopan unionin turvallisuusstrategia tai rauhanturvaaminen* otettiin puhe tarkempaan tarkasteluun. Tämän jälkeen puheet luettiin, koodattiin ja rajattiin tarkasti koskemaan ainoastaan Pohjoismaista taisteluosastoa. Kaikki muu aineisto jätettiin tarkoituksella pois tästä tutkimuksesta. Rajauksen tarkoituksena ei ollut irrottaa yksittäisiä lauseita tai kappaleita puheista, vaan puheet huomioitiin kokonaisuuksina. Rajauksen jälkeen materiaali teemoiteltiin valtio kerrallaan. Teemojen määrä pidettiin tarkoituksena mahdollisimman pienenä. Vaikka teemoista syntyi laajakäsitteisiä, oli niitä helpompi käsitellä kuin suuria määriä erilaisia teemoja. Teemoittelun jälkeen materiaalista etsittiin vastauksia tutkimuskysymyksiin aineisto- ja teorialähtöisesti.

¹² Tuomi & Sarajärvi, 2002 s. 109

¹³ Tuomi & Sarajärvi, 2002 s. 109

¹⁴ Tuomi & Sarajärvi, 2002 s. 105

1.1.4 Vertaileva tutkimusmenetelmä

Harri Melin kirjoittaa vertailevasta tutkimuksesta seuraavasti:

Vertailevassa tutkimuksessa on yleisen näkemyksen mukaan kyse sellaisesta tutkimuksesta, joka käyttää hyväkseen vertailevaa tutkimusaineistoa ainakin kahdesta yhteiskunnasta ja jonka tavoitteena on tutkia yhteiskuntien välisiä tai kulttuurien välisiä eroja ja yhdenmukaisuuksia¹⁵.

Vertailevan tutkimuksen metodologiset ratkaisut voivat vaihdella tutkimuksesta riippuen. Lähdemateriaalina voidaan käyttää tilastoja, kyselytutkimuksia tai kvalitatiivista tapaustutkimusta.¹⁶ Laadullisessa tutkimuksessa vertailevaa tutkimusmenetelmää käytetään yleensä tapaustutkimuksissa. Monet yhteiskunnalliset yhteisöt ja järjestöt käyttävät paljon vertailevaa tutkimusta ja vertailevia tilastoja omassa työssään. Ne tuottavat myös omia tutkimuksiaan hankkiakseen tietoa yhteiskunnasta. Esimerkiksi nykypäivän poliitikot vetoavat usein vertaileviin tilastoihin, joilla he katsovat laajentavansa omaa ymmärrystään kansallisista ja kansainvälisistä ilmiöistä. EU:ssa tehdäänkin paljon poliittisista tarpeista lähteviä vertailevia tutkimuksia.¹⁷ Tässä tutkimuksessa vertailun kohteena olivat sisällönanalyysin avulla esiin nousseiden teemojen vertailu. Teemoja ja niiden sisältöä vertailemalla vastattiin tutkimuskysymykseen miten eri maiden tarkoitusperät eroavat toisistaan.

1.2 Tutkimusongelma ja kysymyksenasettelu

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää valtiojohdon puheiden perusteella eri maiden tarkoitusperät ja perustelut osallistua Pohjoismaiseen taisteluosastoon, sekä vertailla Nordic Battle Group (NBG) maiden (Ruotsi, Suomi, Norja, Irlanti, Viro) osallistumiseen liittyviä syitä.

Tutkimuskysymykset:

- **Mitkä ovat Pohjoismaiseen taisteluosastoon osallistuvien maiden tarkoitusperät?**
 - o Mitä on haluttu osoittaa osallistumalla taisteluosastoon?
 - o Miten on perusteltu oman maan osallistumista taisteluosastoon?
 - o Miten eri maiden osallistumisen tarkoitusperät eroavat toisistaan?

¹⁵ Pekka Räsänen, Anu-Hanna Anttila, Harri Melin, Tutkimusmenetelmien pyörteissä – sosiaalitutkimuksen lähtökohdat ja valinnat, Juva 2005, s.53

¹⁶ Räsänen, Anttila, Melin, 2005 s.64

¹⁷ Räsänen, Anttila, Melin, 2005 s.62

1.2.1 Tutkimuksen rajausta ja keskeisimmät käsitteet

Tässä tutkimuksessa käsitellään Nordic Battle Group (NBG) taisteluosastoja, jotka olivat koulutuksessa ja valmiudessa vuosina 2007 – 2008 ja 2010 – 2011. Tutkimuksessa ei käsitellä muiden kuin Pohjoismaisiin taisteluosastoihin osallistuvien maiden tarkoituksena. Tutkimuksessa ei myöskään käsitellä EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioita, eikä meneillään olevia EU:n joukkojen sotilaallisia kriisinhallintaoperaatioita.

Tutkimuksessa käytettävät keskeisimmät käsitteet ovat määriteltä seuraavasti:

Puolustusministeriö määrittää *taisteluosaston* seuraavasti: *Taisteluosasto (engl. battle group) on yleisnimitys sotilaalliselle yksikölle, joka pystyy itsenäiseen toimintaa ilman ylemmän johdon tukea. Käytännössä tämä tarkoittaa tietyin tukijoukoin vahvennettua pataljoonaa.*¹⁸

Tässä tutkimuksessa taisteluosastolla käsitetään monikansallista sotilaallista joukkoa, joka kykenee itsenäiseen toimintaan omalla vastuualueellaan.

Taisteluosasto perustuu *Euroopan unionin yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan* (YUTP). EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteet ovat: *Unionin yhteisten arvojen turvaaminen, rauhan säilyttäminen, demokratian ja ihmisoikeuksien lujittaminen sekä unionin sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden vahvistaminen.*¹⁹ Vuonna 2003 valmistunut EU:n turvallisuusstrategia määrittää EU:n suurimmiksi uhkiksi *terrorismin, joukkotuhoaseiden leviämisen, alueelliset konfliktit, toimintakyvyttömät valtiot sekä järjestäytyneen rikollisuuden.*²⁰

Petersbergin tehtävät ovat osa EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Petersbergin tehtävät ovat: *humanitaariset toimet ja väestön evakuointi, konfliktinesto- ja rauhanturvaamistehtävät, taistelutehtävät kriisinhallinnassa, mukaan luettuna rauhanpalauttamistoimet, yhteiset toimet aseidenriisun alalla, neuvonta ja tuki sotilasasioissa sekä konfliktin jälkeinen vakauttaminen.*²¹

Nordic Battle Group (NBG) on kansainvälinen taisteluosasto, johon kuuluvat Suomi, Ruotsi, Norja, Irlanti ja Viro.

¹⁸ Puolustusministeriö – Puolustuspolitiikka, (<http://www.defmin.fi/?s=355>) 15.2.2012

¹⁹ Ulkoasianministeriö – EU,

(<http://formin.finland.fi/Public/default.aspx?nodeid=15628&contentlan=1&culture=fi-FI>) 16.2.2012

²⁰ Euroopan Unionin turvallisuusstrategia, Turvallisempi Eurooppa oikeudenmukaisemmassa maailmassa, Bryssel 2009

²¹ Euroopan unionin portaali – sanasto (http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/petersberg_tasks_fi.htm) 16.2.2012

Konstruktivismi on sosiaalinen valtio-opin koulukunta, joka pyrkii vastaamaan teoreettisesti ja käytännön selityksin yhteiskunnallisten instituutioiden, yhteiskunnallisten muutosten vaikutusta tekijöihin ja yhteiskuntaan.²² Konstruktivismin tavoitteena on tarjota teoreettisia ja empiirisiä selityksiä sosiaalisista instituutioista ja sosiaalisista muutoksista kansainvälisissä suhteissa.²³

Tarkoituksperillä tarkoitetaan päämääriä, tavoitteita, tarkoitusta.²⁴

Sisällönanalyysi on laadullinen tutkimusmenetelmä, jolla kuvataan dokumenttien sisältöä sanallisesti.²⁵

1.2.2 Julkiset lausunnot ja puheet

Tutkimuksen keskeisimpänä lähdemateriaalina käytettiin valtiojohtojen julkilausumia. Käytetyt puheita tässä tutkimuksessa on yhteensä 61 (Ruotsi 19 kpl, Suomi 17 kpl, Irlanti 13 kpl, Norja 7 kpl, Viro 5 kpl) kappaletta. Tutkimuksessa ei annettu painoarvoa eri puhujien kesken, vaan puheita tarkasteltiin tasavertaisesti.²⁶ Tutkimuksessa käytetyt puheet olivat aikaväliltä kesäkuu 2006 – joulukuu 2011.

Tutkimuksessa tutkittiin seuraavien pääministereiden puheita, *Fredrik Reinfeldt (Ruotsi)*, *Jens Stoltenberg (Norja)*, *Andrus Ansip (Viro)*, *Enda Kenny, Brian Cowen ja Bertie Ahern (Irlanti)*, *Matti Vanhanen, Mari Kiviniemi ja Jyrki Katainen (Suomi)*. Enda Kennyn, Fredrik Reinfeldtin, Jens Stoltenbergin, Matti Vanhasen ja Mari Kiviniemen puheista ei löytynyt mitään käyttökelpoista materiaalia tähän tutkimukseen liittyen.

Tutkimusta tehtäessä luettiin seuraavien ulkoministereiden puheita, *Erkki Tuomioja, Ilkka Kanerva, Alexander Stubb (Suomi)*, *Dermot Ahern, Michael Martin ja Eamon Gilmore (Irlanti)*, *Urmas Paet (Viro)*, *Jonas Gahr Støre (Norja)* ja *Carl Bildt (Ruotsi)*. Dermot Ahernin ja

²² Emmanuel Adler, *Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics*, 1997 s.319

²³ Emmanuel Adler, *Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics*, 1997 s. 323

²⁴ Suomisanakirja: Tarkoituksperä (<http://suomisanakirja.fi/tarkoituksper%C3%A4>) 26.2.2013

²⁵ Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, Jouni Tuomi & Anneli Sarajärvi, Helsinki 2002, s. 109

²⁶ Tutkimuksessa ei tarkoituksella huomioitu puhujan virka-asemaa ja tilaisuutta missä puhuja on esittänyt perusteluja maan osallistumiselle Pohjoismaiseen taisteluosastoon. Liitteessä yksi esitettyjen tutkittujen puheiden ja lähteeksi otettujen puheiden suhteesta voidaan kuitenkin todeta, että puolustusministerit ja ase- ja puolustusvoimien komentajat olivat niitä, joiden puheita käytettiin eniten tässä tutkimuksessa.

Urmas Paetin puheista ei löytynyt mitään käyttökelpoista materiaalia tähän tutkimukseen liittyen.

Tutkimuksessa tutkittiin seuraavien puolustusministereiden puheita, *Sten Tolgfors (Ruotsi), Greta Faremo, Anne-Grete Trom-Erichsen (Norja), Jurgen Ligi, Jaak Aaviksoo ja Mart Laar (Viro), Alan Shatter, Tony Killeen ja Willie O`Dea (Irlanti), Seppo Kääriäinen, Jyri Häkämies ja Stefan Wallin (Suomi)*. Mart Laarin ja Alan Shatterin puheista ei löytynyt mitään käyttökelpoista tähän tutkimukseen liittyen.

Tutkimuksessa tutkittiin seuraavien ase- ja puolustusvoimien komentajien puheita, *Juhani Kaskeala, Ari Puheloinen (Suomi), Dermot Early (Irlanti), Ants Laaneots (Viro), Harald Sund, Sverre Diesen (Norja), Håkan Syren, Sverker Göranson (Ruotsi)*. Håkan Syrenin, Harald Sunden, Sverre Diesenin ja Ants Laaneotsin puheista ei löytynyt mitään käyttökelpoista tähän tutkimukseen liittyen.

Lähteitä analysoitaessa on kriittisenä asiana otettava huomioon tutkijan osaamattomuus Norjan, Viron ja Iirin kielissä. Norjan ja Viron valtiojohtoon puheet olivat onnekseni lähes kaikki englannin kielellä tai käännetty englanniksi. Käännösten vuoksi on huomioitava, että tekstin sisältö on saattanut muuttua alkuperäisestä tekstistä. Tutkimuksessa käytetyt puheet kerättiin valtiohallinnon tai puhujan omilta virallisilta internetsivuilta. Liitteessä yksi on esitetty luettujen puheiden määrä, sekä puheiden suhde lähteeksi otettuihin puheisiin. En väitä, että tässä tutkimuksessa olisi käytetty kaikkia kyseisten henkilöiden puheita aikarajauksen ajalta. Tutkimuksen ulkopuolelle on mahdollisesti jäänyt myös sellaisia puheita, joita ei löytynyt virallisilta internetsivuilta, mutta niillä olisi ollut käyttöarvoa tähän tutkimukseen liittyen. Tutkimuksen aikarajaus (6/2006 – 12/2011) oli melko laaja, mutta perusteltu. Pohjoismaiset taiste-
luosastot olivat koulutuksessa ja valmiudessa vuosina 2007 – 2008 ja 2010 – 2011.

2 TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN NÄKÖKULMA

2.1 Konstruktivismi kansainvälisissä suhteissa

Konstruktivismi on lähestymistapana hieman erilainen kuin niin sanotut perinteiset teoriakoulukunnat kansainvälisten suhteiden teoriakentällä. Konstruktivismi ei ole sitoutunut realismiin tai liberalismiin näkökulmiin, eikä se ainakaan tarkoituksenmukaisesti pyri olemaan pessimistinen tai optimistinen.²⁷ Konstruktivismi on sosiaalinen yhteiskuntatieteiden teoria, joka pyrkii ymmärtämään kansainvälisiä suhteita.²⁸ Konstruktivismin avulla voidaan tulkita yhteisiä ymmärryksiä kansainvälisistä suhteista, esimerkiksi sodasta ja sotilaallisesta voimasta sekä niiden muuttumisesta.²⁹ Konstruktivismin tavoitteena onkin tarjota teoreettisia ja empiirisiä tarkasteluja sosiaalisista instituutioista ja sosiaalisista muutoksista kansainvälisissä suhteissa.³⁰

Konstruktivismissa pyritään muun muassa tarkastelemaan ihmisten käyttäytymistä kansainvälisissä suhteissa. Yhteiset ymmärrykset syntyvät ihmisten ja valtioiden välisistä sosiaalisista vuorovaikutuksista. Raitasalon mukaan *yhteiset ymmärrykset ovat kaikkien toimijoiden hyväksymiä, lähes itsestään selvinä pidettyjä pelisääntöjä*³¹. Konstruktivismi painottaa sosiaalista kanssakäymistä, jolloin konstruktivismin edustajat katsovat pystyvänsä vastaamaan muutokseen kansainvälisissä suhteissa.³² Konstruktivismia pidetään yleensä uutena teoriana kansainvälisissä suhteissa, vaikkakin se on Jacksonin & Sörensenin mukaan vanha teoria. Esimerkiksi 1600 – 1700 luvuilla elänyt italialainen filosofi Giambattista Vico kirjoitti kansainvälisestä järjestelmä konstruktivismin hengessä, *maailma on Jumalan luoma, mutta maailman historia on ihmisen luoma*³³.

Lähestymistapana kansainvälisiin suhteisiin konstruktivismin pääperiaatteina ovat:

1. ihmisten väliset suhteet, mukaan lukien kansainväliset suhteet jotka koostuvat ennen aatteista, ajatuksista, normeista ja ideoista kuin aineellisesta materiaalista tai voimista, 2. ihmisten keskuudessa vallitsevista käsityksistä ja oletuk-

²⁷ Emmanuel Adler, *Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics*, 1997 s. 319

²⁸ Emmanuel Adler, 1997 s. 323

²⁹ Jyri Raitasalo, *Turvallisuusympäristön muutos ja Suomen puolustus*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 23, 2008 Helsinki, s.10

³⁰ Emmanuel Adler, *Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics*, 1997 s. 323

³¹ Jyri Raitasalo, *Turvallisuusympäristön muutos ja Suomen puolustus*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 23, 2008 Helsinki, s.10

³² Arto Nokkala, luento: Puitteita strategian ja kansainvälisen turvallisuuden erityiskysymyksille, jatkuvuuden ja muutoksen ongelma pitkällä aikavälillä, 5.6.2012. (Luentomateriaali kirjoittajan hallussa)

³³ Robert Jackson & Georg Sörensen, *International relations: Theories and approaches*, Oxford 2003, s.254

*sista, 3. edellä mainitut yhteisien uskomuksien sovittaminen ja ilmaisu ihmisten keskinäisissä suhteissa toisiinsa, 4. konstruktivismin keskittyminen siihen, miten suhteet ovat muodostettu ja ilmaistu, kuten valtion suvereniteetti joka ei ole mitään materiaalia vaan on olemassa sen takia, että ihmiset yhdessä uskovat sen olemassa oloon ja käyttäytyvät sen mukaisesti.*³⁴

Konstruktivistisen ajattelun mukaan sosiaalinen maailma, politiikka, talous tai yhteiskunta ei ole mitään sellaista materiaa tai sillä ei ole sellaista olemusta, joka tottelisi luonnonlakeja tai sitä pystyttäisiin selittämään jollain yksittäisellä tieteellisellä teorialla.³⁵ Konstruktivismin mukaan historia ei ole mikään itsenäinen ulkoinen olettaus, vaan se on riippuvainen ihmisten käsityksistä ja ajatuksista.

Konstruktivistit suhtautuvat yleensä skeptisesti siihen olettamukseen, että kansainväliset suhteet olisivat suoraviivaisia ja objektiivisia. Konstruktivistit eivät ole tyytyväisiä neorealismien ajatukseen keskittyä liiaksi sotilaallisen voiman ja muun materiaalin korostamiseen. Konstruktivismi kokee kansainväliset suhteet paljon monimutkaisempana, esimerkiksi tutkittaessa kansainvälistä turvallisuutta konstruktivistit kiinnittävät huomiota vaikutukseen ja seuraukseen. Tutkittaessa aseellista kriisiä konstruktivistit keskittyvät normatiivisiin ja vakiintuneisiin järjestelyihin, jotka edistävät ja estävät sekä sallivat ja kieltävät, kuten kansainväliset normit yleensä.³⁶

Tämän tutkimuksen tutkimusaineistona käytettiin valtiojohdon eli ihmisten puheita siitä, mitä valtio on halunnut osoittaa osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon, miksi valtio on osallistunut Pohjoismaiseen taisteluosastoon sekä mitä on puhuttu valtion osallistumisesta Pohjoismaiseen taisteluosastoon. Ymmärtääkseen valtioiden osallistumisen perusteluja Pohjoismaiseen taisteluosastoon, konstruktivistinen lähestymistapa sopii osaksi tämän tutkimuksen teoreettista viitekehystä, kuten myös konstruktivismin luonne jälkipositivistisena ajattelutapana sopii myös tähän tutkimukseen.

Konstruktivismi ei pidä kansainvälisiä suhteita ja kansainvälistä järjestelmää omana ilmiönään, vaan se on olemassa ihmisten keskinäisten suhteiden kautta.³⁷ Konstruktivismin mukaan kansainvälinen järjestelmä on ihmisten keksimä tai luoma. Se ei ole mitään materia-

³⁴ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.254

³⁵ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.254

³⁶ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.257

³⁷ Robert Jackson & Georg Sörensen, *International relations: Theories and approaches*, Oxford 2003, s.253

listista tai fyysistä, vaan se on olemassa subjektiivisesti ihmisten keskinäisissä suhteissa.³⁸ Konstruktivismi itsessään on Jacksonin ja Sörensenin mukaan ihmisen keksimä, joka sisältää aikaan ja paikkaan sidottuja *ideoita, järjestelmän normeja ja ajatuksia*³⁹. Mikäli esimerkiksi ajatukset, ajattelutapa tai aatteet muuttuvat kansainvälisissä suhteissa, koko kansainvälinen järjestelmä muuttuu itsessään.⁴⁰ Kansainvälisissä suhteissa onkin jatkuvasti käynnissä vuorovaikutus eri yhteisöjen ja toimijoiden välillä, jossa oman yhteisön identiteettiä ja intressejä vertaillaan muihin yhteisöihin.⁴¹ Verrattaessa intressejä ja identiteettejä ne muokkautuvat ja uudistuvat. Kansainvälisissä suhteissa ja kansainvälisessä järjestelmässä on myös huomioitava, että on olemassa myös yksittäisiä ymmärryksiä. Nämä voivat olla jonkun yhteisön tai toimijan yksityisiä käsityksiä todellisuudesta, jotka eivät ole levinneet laajemmin muihin yhteisöihin tai toimijoihin.⁴²

Ihminen itsessään rakentaa oman historiansa. Ihmiset, jotka muodostavat valtion rakentavat myös valtion historian.⁴³ Sosiaalinen maailma, joka on ihmisen luoma, koostuu ihmisten keskinäisistä ajatuksista ja käsitteistä, uskomuksista, kielistä ja keskinäisistä vuorovaikutuksista, sekä ihmisten viesteistä ja keskinäisistä tulkinnoista eri ihmisryhmien välillä. Sosiaalinen maailma on ihmiskeskeinen tila, jossa ihmiset muodostavat kansallisen yhteisön. Yhteisöllä on oma erottuva identiteetti, jota verrataan muiden ihmisryhmien identiteetteihin. Ihmisten ja ihmisryhmien välillä on uskonnollisia, kulttuurisia, poliittisia tai historiallisia eroja. Näillä eroavaisuuksilla on suuri merkitys valtioiden välisissä suhteissa.⁴⁴ Identiteetin rakentumisesta Jackson & Sörensen käyttää amerikkalaista esimerkkiä:

*Mitä tarkoittaa olla amerikkalainen? Kristittyä tai paremminkin protestanttista alkuperää, englantia puhuva kansakunta, jossa vallitsee republikaaninen ja liberaalinen ideologia, selvästi erottuva maahanmuutto perinne ja vahva suuntautuminen kapitalismiin eikä niinkään valtiojohtoisuuteen. Se ei ole samaa mitä merkitsee olla meksikolainen, venäläinen tai britti. Kansalliset identiteetit muodostuvat ihmiskeskeisesti ajallisesti ja paikallisesti.*⁴⁵

³⁸ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.253

³⁹ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.253

⁴⁰ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.253

⁴¹ Jyri Raitasalo, Turvallisuusympäristön muutos ja Suomen puolustus, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 23, 2008 Helsinki, s.16

⁴² Jyri Raitasalo, Turvallisuusympäristön muutos ja Suomen puolustus, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 23, 2008 Helsinki, s.10

⁴³ Robert Jackson & Georg Sörensen, International relations: *Theories and approaches*, Oxford 2003 s.254

⁴⁴ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.255

⁴⁵ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.256

Konstruktivismi ei keskity ainoastaan ihmisten eroavaisuuksien etsimiseen, vaan huomioi myös kuinka ihmiset pystyvät luomaan sosiaalisia, taloudellisia ja poliittisia suhteita keskenään uskomusten, identiteettien tai vakaumusten eroavaisuuksista huolimatta. Ihmiset ovat kyenneet saavuttamaan oman valtion suvereniteetin, kansainvälisen kaupan sekä maanlaajuisesti toimivia monikansallisia järjestöjä ja yrityksiä. Tämä vaatii ihmisiltä omien ajatuksien ja uskomuksien soveltamista muihin ihmisiin.⁴⁶

Sosiaalinen maailma sisältää myös fyysisiä ominaisuuksia, mutta on muistettava että fyysisten olemuksien taustalla on ihmisten ajatukset. Esimerkiksi kansainvälinen turvallisuus ja puolustus, jotka koostuvat alueen ihmisistä, aseista ja sotamateriaaleista ovat fyysisiä voimavaroja. Materiaalisten voimavarojen käyttö on riippuvainen ihmisten keskinäisistä suhteista. Jackson & Sörensenin mukaan *fyysiset voimavarat ovat olemassa, mutta ne ovat toissijaisia siihen verrattuna esimerkiksi, kuka organisoi ja suunnittelee niiden käytön.*⁴⁷ Konstruktivismi pyrkii myös ymmärtämään miten materia, yksilöllisyys ja ihmiskeskeisyys vaikuttavat todellisuudessa kansainvälisissä suhteissa.⁴⁸

Konstruktivismi ja konfliktin syntyminen, Jacksonin ja Sörensenin mukaan esimerkiksi sotaläineet tai sotavoimat eivät aiheuta konflikteja. Konfliktin aiheuttaa ihmisten keskinäinen eripura, väärinymmärrys tai muu henkinen erimielisyys ihmisten välillä. Konflikti on konstruktivistisesta näkökulmasta aina ihmisten mielissä ja tahtotiloissa. Ymmärtääkseen konfliktin synnyn on syytä tarkastella, minkälaista keskustelua ja minkälaista keskinäistä vuorovaikutusta osapuolet kävivät ennen konfliktin alkua, sen aikana ja sen jälkeen.⁴⁹ Tunnetun konstruktivistin Alexander Wendtin lause ”*Anarchy is what states make of it*” kuvaa sitä, miten konstruktivismi haastaa esimerkiksi neorealismista teoriaa siitä, ettei kansainvälinen maailma ole niin objektiivinen ja suoraviivainen, kuin neorealistit sen näkevät, vaan paljon monimutkaisempi.⁵⁰

Mikäli kansainvälinen, anarkinen maailma olisi sitä, mitä valtiot haluaisivat sen olevan, ei maailman politiikassa olisi mitään väistämätöntä eikä muuttumatonta. Mikään ei olisi varmaa tai määrättyä. Kaikki olisi muutostilassa, ihmiskeskeistä ja siten epävarmaa. Epävarmuudesta johtuen olisi mahdotonta ennustaa mitä maailmanpolitiikassa tapahtuisi huomenna. Tämä tarkoittaisi sitä, ettei mitään yhteiskunnallisesti tapahtuvaa pystyisi selittämään tai ennakoimaan.

⁴⁶ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.256

⁴⁷ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.254

⁴⁸ Emanuel Adler, *Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics*, 1997, s.331

⁴⁹ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.257

⁵⁰ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.258

Tämä taas ei sovellu konstruktivistiseen ajattelumalliin. Konstruktivistiseen ajattelumalliin kuuluvat yhteiset säännöt, normit ja käytännöt. Näiden avulla voidaan rakentaa poliittista todellisuutta, jota tutkimalla pystytään tulkitsemaan kansainvälisiä suhteita.⁵¹

2.2 Konstruktivismiin kohdistuva kritiikki

Konstruktivismia on kritisoitu siitä, että se ei ole sellainen poliittinen teoria kuin esimerkiksi realismi tai liberalismi.⁵² Konstruktivismia on pidetty enemmänkin metodologisena lähestymistapana kuin kansainvälisten suhteiden teoriana. Neorealismi on konstruktivismin keskeisiä haastajia. Neorealismi suhtautuu skeptisesti konstruktivismin esittämään väitteeseen kansainvälisistä normeista. Neorealistit kyllä myöntävät normien olemassa olon, mutta väittävät että ne sivuutetaan nopeasti, mikäli normit eivät ole valtion intressien mukaisia.⁵³ Konstruktivismin tarkoituksena ei ole tehdä realismin kaltaisia yleisiä olettamuksia valtioista. Realismille valtioiden identiteetit ja intressit ovat jokseenkin pysyviä. Konstruktivistisen ajattelun mukaan valtioiden identiteetit ja intressit ovat muuttuvia elementtejä kansainvälisissä suhteissa.⁵⁴ Konstruktivismin ja neorealismien eroavaisuuksia tulkittaessa Alexander Wendtin näkemys (kuva 2.) selventää konstruktivismin ja neorealismien luonteita.

⁵¹ Robert Jackson & Georg Sörensen, 2003 s.258

⁵² Emmanuel Adler, *European Journal of International Relations: Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics*, 1997 s. 319

⁵³ Robert Jackson & Georg Sörensen, *Introduction to international relations: Theories and approaches*, Oxford 2007, s.173

⁵⁴ Jyri Raitasalo, *Turvallisuusympäristön muutos ja Suomen puolustus*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 23, 2008 Helsinki, s.16

Alex Wendt's Map of International Theory

Holism	World systems theory Security Materialism Neorealism	Gramscian Marxism English school World Society Postmodernism Constructivism
	Classical Realism	Domestic liberalism Neoliberalism Ideas liberalism
Individualism		
	Realism	Idealism

Kuva 2. Alexander Wendtin esittämä kuva konstruktivismin sijoittumisessa kansainvälisten teorioiden kartalla⁵⁵

Neorealistit väittävät myös, että vahvempi valtio on aina uhka pienimpien valtioiden suvereniteetille. Samaan hengenvetoon neorealismi kyseenalaistaa konstruktivismin ajatuksen siitä, että valtiot pystyisivät ystävällismieliseen kanssakäymiseen pelkästään sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta. Tämä voi olla mahdollista teoreettisesti, mutta ei käytännössä. Konstruktivismia kritisoidaan myös siitä, että se jättää anarkisen maailman liian vähälle huomiolle. Konstruktivistit taas väittävät, että anarkinen maailma ei ole niin yksinkertainen, kuin neorealistit väittävät sen olevan. Anarkinen maailma, joka on epävarma, ei jätä valtioille muuta mahdollisuutta, kuin kilpailla keskenään. Vallitsevaa anarkiaa ei ole tutkittu tarpeeksi. Tämä aiheuttaa epävarmuutta, joka taas aiheuttaa jännitteitä valtioiden välille. Varmasti ei pystytä sanomaan mitkä ovat jonkun valtion intressit tai aikomukset toista valtiota kohtaan. Epätietoisuuden suurin ongelma on puhtaasti faktatietojen puuttuminen.⁵⁶

Neorealistit kritisoivat konstruktivistien olettamusta siitä, että sosiaaliset kanssakäymiset valtioiden kesken ovat vilpittömiä. Valtiot ymmärtävät ja ilmaisevat itseään niin, että kanssa-

⁵⁵ Emmanuel Adler, *Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics*, 1997 s.331

⁵⁶ Jackson & Sörensen, 2007 s. 173

käymisestä ilmenee valtioiden todelliset motiivit ja aikomukset. On huomioitava, että aina on mahdollisuus tulla petetyksi.⁵⁷

Neorealistit suhtautuvat kriittisesti konstruktivismin kykyyn huomioida muutoksia. Neorealistien mielestä konstruktivistit eivät kykene selvittämään, miten jotkut diskurssit nousevat esiin ja jotkut katoavat. Neorealistit kritisoivat myös konstruktivismin kykenemättömyyttä selittämään yhteisten normien muodostumista.⁵⁸

Konstruktivismi teoriana ja lähestymistapana on moniulotteinen ja osittain myös hankalasti käytettävissä oleva. Konstruktivismi ei tarjoa yksiselitteisiä vastauksia, eikä konstruktivismia voi käyttää teoriana testatakseen jotain, vaan se on enemmänkin lähestymistapa. Konstruktivismi voi jättää materialistisen maailman liian vähälle huomiolle.

⁵⁷ Jackson & Sörensen, 2007 s. 173

⁵⁸ Jackson & Sörensen, 2007 s. 174

3 EUROOPAN UNIONIN TAISTELUOSASTOKONSEPTI

3.1 Euroopan unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka

Euroopan unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka (YUTP) perustuu sopimukseen Euroopan unionista, niin kutsuttuun Maastrichtin sopimukseen. EU:n yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka käsittää myös kriisinhallinnan.⁵⁹ *Euroopan unionin kriisinhallintaa kutsutaan turvallisuus- ja puolustuspolitiikaksi (YTPP,) joka on osa yhteistä ulko- ja puolustuspolitiikkaa.*⁶⁰

Euroopan unionin yhteiset ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteet ovat:

*Euroopan unionin yhteisten arvojen turvaaminen, turvallisuuden vahvistaminen, rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden säilyttäminen, kansainvälisen yhteistyön edistäminen ja kansanvallan ja oikeusvaltion periaatteiden sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien lujittaminen*⁶¹.

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yleiset suuntaviivat määrittää Eurooppa-neuvosto. Eurooppa-neuvoston tehtävänä on päättää yhteisistä kriisinhallinnan kehittämisen tavoitteista.⁶² EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) päätökset tehdään niin ikään Eurooppa-neuvostossa. Sotilaskomitea ja sotilasesikunta, jotka toimivat poliittisten ja turvallisuusasian komiteassa avustavat neuvostoa päätöksenteossa.⁶³

3.1.1 Euroopan unionin turvallisuusstrategia

Euroopan unionin ensimmäinen turvallisuusstrategia valmistui vuonna 2003. Nykypäivänä EU kokee omaavansa suuremman vastuun kuin aikaisemmin.⁶⁴ EU:n turvallisuusstrategian mukaan EU:lla on ollut yhä suurempi osuus sotilaallisten kriisien ja konfliktien ratkaisemis-

⁵⁹ Valtioneuvosto: Euroopan unioni (<http://valtioneuvosto.fi/eu/teemoja/yutp/fi.jsp>)

⁶⁰ Valtioneuvosto: Euroopan unioni (<http://valtioneuvosto.fi/eu/teemoja/yutp/fi.jsp>)

⁶¹ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen konsolidoitu toisinto, Artikla 24 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:fi:PDF>)

⁶² Valtioneuvosto: Euroopan unioni (<http://valtioneuvosto.fi/eu/teemoja/yutp/fi.jsp>)

⁶³ Valtioneuvosto: Euroopan unioni (<http://valtioneuvosto.fi/eu/teemoja/yutp/fi.jsp>)

⁶⁴ Euroopan unionin turvallisuusstrategia, Turvallisempi Eurooppa oikeudenmukaisemmassa maailmassa, 2009 s.

sa.⁶⁵ EU:n turvallisuuden uhkakuvat ovat laajentuneet koskemaan kansainvälisestä rikollisuudesta Iranin ydinaseohjelmaan saakka.⁶⁶

EU:n turvallisuusstrategiassa määritetyt suurimmat turvallisuusuhkat ovat: *Joukkotuhoaseiden leviäminen, Terrorismi, Järjestäytynyt rikollisuus, Alueelliset konfliktit, Toimintakyvyttömät valtiot.*⁶⁷ Laajamittaista konventionaalista hyökkäystä jotakin jäsenvaltiota vastaan EU ei pidä kovinkaan todennäköisenä.⁶⁸ EU on pyrkinyt vastaamaan suurimpiin uhkiin reagoimalla niihin aktiivisesti muun muassa:

*EU reagoi 11.9.2001 sattuneisiin tapahtumiin toimenpidekokonaisuudella, johon kuuluu eurooppalaisen pidätysmääräyksen luominen, terrorismin rahoituksen estäminen ja sopimus keskinäisestä oikeusavusta Yhdysvaltojen kanssa. EU jatkaa yhteistyön kehittämistä tällä alalla ja puolustuksensa parantamista.*⁶⁹

*EU on toteuttanut joukkotuhoaseiden leviämisen vastaista politiikkaa jo useita vuosia. Se on juuri sopinut uudesta toimintaohjelmasta, joka käsittää toimenpiteitä Kansainvälisen atomienergiajärjestön vahvistamiseksi, vientivalvonnan tiukentamiseksi sekä laittomien toimitusten ja laittomien hankintojen estämiseksi. EU on sitoutunut pyrkimään siihen, että monenvälisiin sopimuksiin sisältyviä järjestelyjä noudatettaisiin yleisesti sekä siihen, että sopimuksia ja niiden täytäntöönpanomääräyksiä vahvistettaisiin.*⁷⁰

*EU ja sen jäsenvaltiot ovat auttaneet alueellisten konfliktien ratkaisemisessa ja toimintakyvyttömien valtioiden toimintakyvyn palauttamisessa muun muassa Balkanilla, Afganistanissa ja Kongon demokraattisessa tasavallassa. Asianmukaisen hallinnon palauttaminen Balkanille, demokratian edistäminen ja Balkanin viranomaisten auttaminen torjumaan järjestäytynyttä rikollisuutta on eräs tehokkaimmista tavoista torjua järjestäytynyttä rikollisuutta EU:ssa.*⁷¹

⁶⁵ Euroopan unionin turvallisuusstrategia, 2009 s.7

⁶⁶ Euroopan unionin turvallisuusstrategia, 2009 s.7

⁶⁷ Euroopan unionin turvallisuusstrategia, Turvallisempi Eurooppa oikeudenmukaisemmassa maailmassa, 2009

⁶⁸ Euroopan unionin turvallisuusstrategia, 2009 s. 30

⁶⁹ Euroopan unionin turvallisuusstrategia, 2009 s. 33

⁷⁰ Euroopan unionin turvallisuusstrategia, 2009 s. 33

⁷¹ Euroopan unionin turvallisuusstrategia, 2009 s. 34

3.1.2 Petersbergin tehtävät

Petersbergin tehtävät ovat tärkeä osa EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Petersbergin tehtävät on sisällytetty EU:sta tehtyyn sopimukseen (43 artikla).

Niin kutsut Petersbergin tehtävät ovat:

Humanitaariset toimet ja väestön evakuointi, konfliktinesto- ja rauhanturvamistehtävät, taistelutehtävät kriisinhallinnassa mukaan luettuna rauhanpalauttamistoimet, yhteiset toimet aseidenriisunnan alalla, neuvonta ja tuki sotilasasioissa, konfliktin jälkeinen vakauttaminen. Kaikilla näillä tehtävillä voidaan edistää terrorismin torjumista, myös antamalla tukea kolmansille maille terrorismin torjumiseksi niiden alueella⁷².

3.2 Euroopan unionin sotilaallinen kriisinhallinta

Euroopan unionin sotilaallisen kriisinhallinnan voidaan katsoa alkaneen 1990-luvun alussa. Länsi-Balkanilla oli tuolloin tarve niin sotilaalliselle kuin siviilikriisinhallinnallekin. Tuolloin EU:lla ei ollut vielä kykyä toimia yksinään kriisinhallinta tehtävissä, toisin kuin tänä päivänä. EU:n sotilaallisen kriisinhallinnan kehittämiseen on vaikuttanut myös eri Afrikan kriisit. EU on pyrkinyt tiivistämään yhteistyötä Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) ja Afrikan Unionin (AU) kanssa.⁷³ EU:lla on tällä hetkellä kolme (EUFOR Althea, EUNAVFOR Atalanta, EUTM Somalia) aktiivista sotilaallista kriisinhallinta tehtävää ja 11 siviilikriisinhallintatehtävää.⁷⁴

EU:n perusoikeuskirjan artikla 42 määrittää EU:n jäsenvaltioiden sotilaallisesta yhteistyöstä seuraavaa:

Jäsenvaltiot asettavat unionin käyttöön yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan toteuttamiseksi siviili- ja sotilasvoimavaroja myötävaikuttaakseen neuvoston määrittelemien tavoitteiden toteutumiseen. Ne jäsenvaltiot, jotka muodostavat keskenään monikansallisia joukkoja, voivat asettaa ne myös yhteisen turval-

⁷² Euroopan unioni, Konsolidoidut sopimukset perusoikeuskirja, maaliskuu 2010 s. 39

⁷³ Ulkoasianministeriö: Ulko- ja turvallisuuspolitiikka (<http://formin.finland.fi/Public/default.aspx?nodeid=34631&contentlan=1&culture=fi-FI>)

⁷⁴ European union external action, EU operations (<http://www.consilium.europa.eu/eeas/security-defence/eu-operations.aspx?lang=en>)

lisuus- ja puolustuspolitiikan käyttöön. Jäsenvaltiot sitoutuvat asteittain parantamaan sotilaallisia voimavarojaan. Puolustusvoimavarojen kehittämisestä, tutkimuksesta ja hankinnasta sekä puolustusmateriaaleista vastaava virasto, jäljempänä Euroopan puolustusvirasto', määrittää operatiiviset tarpeet, edistää niiden täyttämiseen tähtäviä toimia, myötävaikuttaa puolustusalan teollisen ja teknologisen perustan vahvistamiseksi tarpeellisten toimenpiteiden määrittämiseen ja tarvittaessa toteuttamiseen, osallistuu voimavaroja ja puolustusmateriaalia koskevan eurooppalaisen politiikan määrittelyyn sekä avustaa neuvostoa sotilaallisten voimavarojen parantumisen arvioinnissa.⁷⁵

Euroopan unionin kriisinhallinnan päätöksentekoprosessissa on mukana useita eri organisaatioita ja toimijoita. Yhtenä keskeisimpänä toimijana on Poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea (PTK), jonka tukena on EU:n sotilaskomitea ja sotilasesikunta.⁷⁶ Ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja on yksittäisenä henkilönä keskeisessä roolissa EU:n kriisinhallinnan päätöksentekoprosessissa. Korkea edustaja osallistuu aktiivisesti EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, kuten esimerkiksi PTK:n kokouksiin. Korkean edustajan tehtäviin kuuluu myös siviili- ja sotilaskriisinhallinnan yhteensovittaminen.

3.3 Nordic Battle Group 2007 - 2008

Ensimmäinen Pohjoismainen taisteluosasto (Nordic Battle Group 08) koulutettiin vuoden 2007 aikana ja se siirtyi valmiuteen 1.1.2008. NBG08 valmiusjakso oli 1.1 – 30.6.2008. Taisteluosaston siirtäminen tehtävään piti tapahtua kymmenessä päivässä ja sen tuli kyetä itsenäiseen tehtävään 30 – 120 päivään ilman ulkopuolista tukea. Niin kutsuttuna johtomaana toimi Ruotsi, joka asetti taisteluosastoon noin 2300 sotilasta. Suomesta Pohjoismaiseen taisteluosastoon osallistui noin 200 sotilasta, Norjasta noin 150, Irlannista noin 80 ja Virosta noin 50 sotilasta. Yhteensä Pohjoismaiseen taisteluosastoon kuului noin 2800 sotilasta. Taisteluosaston toiminta-alueeksi määriteltiin 6 000 kilometrin säde Brysselistä, joka kattoi esimerkiksi osan Afrikan mantereesta.⁷⁷

⁷⁵ Euroopan unioni, Konsolisoidut sopimukset perusoikeuskirja, maaliskuu 2010 s. 38

⁷⁶ Tommi Koivula, luento: Päätöksenteko EU kriisinhallinnassa: Kuka, Mitä, Miksi, 21.1.2013 (luentomateriaali kirjoittajan hallussa)

⁷⁷ Försvarsmakten, Förband och förmåger, Nordic Battlegroup (<http://www.forsvarsmakten.se/sv/Forband-och-formagor/Nordic-Battlegroup/Nordic-Battlegroup/>)

3.4 Nordic Battle Group 2010 - 2011

Toinen Pohjoismainen taisteluosasto aloitti koulutuksen vuonna 2010. Valmiuteen se siirtyi 1.1.2011. Ruotsi oli jälleen johtovastuussa ja oli asettanut noin 1 600 sotilasta taisteluosastoon. Suomi oli asettanut taisteluosastoon jälleen noin 200 sotilasta, Norja noin 150, Irlanti noin 140 ja Viro noin 50.⁷⁸ Pohjoismaisen taisteluosaston tehtäväksi oli suunniteltu laaja-alainen tehtäväkenttä, esimerkiksi humanitaarinen apu, evakuointi, konfliktin estäminen ja kriisinhallinta- ja rauhanpakottamistehtäviä.⁷⁹

⁷⁸ NBG Nordic Battlegroup broschyr, 2011

(http://www.forsvarsmakten.se/upload/Forband/Utbildningsforband/Ledningsregementet_LedR/NBG%202011.pdf)

⁷⁹ Uudenmaan Prikaati: Nordic Battle Group 2011, Helsinki 2012

4 TAISTELUOSASTOON OSALLISTUVIEN MAIDEN TARKOITUSPERÄT

4.1 Ruotsi

Ruotsin turvallisuus- ja puolustuspolitiikan yleisenä tavoitteena on Ruotsin rauhan ja itsenäisyyden säilyttäminen.⁸⁰ Laaja aseellinen tai sotilaallinen vaikuttaminen Ruotsin turvallisuuteen ei ole pois suljettua, vaikkakin se on epätodennäköistä. Ruotsin on kuitenkin kyettävä vastaamaan tähän turvallisuusuuhkaan.⁸¹ Ruotsi vastaa muuttuviin turvallisuusuhkiin kansainvälisellä yhteistyöllä, jonka rooli on korostumassa Ruotsin turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa.⁸² Kansainvälisen turvallisuusyhteistyön kehittäminen ja konfliktien ennalta ehkäiseminen yhdessä muiden maiden kanssa, on Ruotsin yksi turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tärkeimmistä tavoitteista.⁸³ Ruotsin EU-jäsenyys tuo sille jäsenvaltioiden mukaiset velvoitteet esimerkiksi keskinäisen avunannon velvoitteen.

Ruotsin puolustusvoimauudistus muuttaa merkittävästi Ruotsin puolustusvoimien rakennetta. Puolustusvoimauudistus ei kuitenkaan poistanut Ruotsin puolustusvoimien tärkeimpiä tehtäviä. Puolustusvoimien tehtävänä on edelleen Ruotsin alueellisen koskemattomuuden valvonta, valtion suvereniteetin turvaaminen ja viranomaisyhteistyö.⁸⁴

*Ruotsin puolustusvoimia voidaan käyttää: kansallisesti, lähiympäristössä ja maailmanlaajuisesti, yksittäin tai yhteistyössä muiden maiden tai järjestöjen kanssa, kuten EU, YK ja NATO. Ruotsi rakentaa turvallisuuttaan muiden kanssa, siksi se on valmis jakamaan ja vastaanottamaan sotilaallista tukea omalla alueellaan. Ruotsin puolustusvoimien kehitys tukee myös EU:n yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa.*⁸⁵

Ruotsi pitää tärkeänä osallistumista monikansallisiin kriisinhallintaoperaatioihin (YK, NATO, EU). Puolustusvoimien sotilasstrategian mukaan monikansallisten joukkojen yhtenäistäminen ja yhteisten toimintatapojen tulisi olla mahdollisimman yhtenäisiä.⁸⁶

⁸⁰ Förvarsmakten, Militärstrategisk doktrin med doktrinära grunder (MSD 12), 2011 s.72

⁸¹ Förvarsmakten, Militärstrategisk doktrin med doktrinära grunder (MSD 12), 2011 s.72

⁸² Förvarsmakten, Militärstrategisk doktrin med doktrinära grunder (MSD 12), 2011 s.72

⁸³ Förvarsmakten, Militärstrategisk doktrin med doktrinära grunder (MSD 12), 2011 s.72

⁸⁴ Förvarsmakten, Militärstrategisk doktrin med doktrinära grunder (MSD 12), 2011 s.78

⁸⁵ Förvarsmakten, Militärstrategisk doktrin med doktrinära grunder (MSD 12), (suomennos tutkijan) 2011 s.141

⁸⁶ Förvarsmakten, Militärstrategisk doktrin med doktrinära grunder (MSD 12), 2011 s.14

4.1.1 Kansallinen hyöty

Ruotsin puolustusvoimien komentaja Sverker Göranson kertoo vuonna 2009 pitämässään puheessa, että ruotsalaiset sotilaat ovat hyvin koulutettuja. Tästä hän pitää todisteena sotilaiden toimintaa Adeninlahdella, Afganistanissa ja Pohjoismaisessa taisteluosastossa.⁸⁷ Hänen mukaansa Ruotsin on kyettävä samaan myös tulevaisuudessa rekrytinnin, koulutuksen ja resursien osalta. Göransonin pitämässä puheessa vuonna 2009 hän toteaa, että *palveluksen aloittavasta 7 500 mies- ja naisalokkaasta tapahtuva rekrytointi Pohjoismaiseen taisteluosastoon on tärkeä, sillä heistä tullaan rekrytoimaan Nordic Battle Group 11 osaston runko*⁸⁸. Pohjoismainen taisteluosasto toimii myös hyvänä jatkumona peruskoulutukselle.⁸⁹

Ruotsi on ylpeä Pohjoismaisen taisteluosaston toiminnasta. Puolustusministeri Sten Tolgfors sanoo, että *alustavat keskustelut kollegoiden kanssa tulevasta taisteluosastosta ovat olleet positiivisia ja kaikki viisi maata ovat esittäneet halukkuutensa vuoden 2011 taisteluosastoon*⁹⁰. Ruotsi on saanut hyvää kokemusta ensimmäisestä Pohjoismaisesta taisteluosastosta, jota se voi hyödyntää tulevaisuudessa. Pohjoismainen taisteluosasto on muokattavissa vastaamaan tulevaisuuden haasteita. *Ruotsin puolustus ei perustu enää kansalliseen toimintaan uhkaa vastaan, vaan se on joustava ja kykenee toimimaan myös kansainvälisesti*, sanoo puolustusministeri Sten Tolgfors.⁹¹

Pohjoismainen taisteluosasto (NBG08) oli ensimmäinen isompi osasto, josta Ruotsi oli vastuussa. *Taisteluosastoa ei lähetetty tehtävään, mutta voin todeta Ruotsin sotilaallisen kyvyn kasvaneen hieman verrattaessa vuoteen 2007*, toteaa puolustusministeri Tolgfors. Pohjoismaisen taisteluosaston käyttämättä jättäminen on aina poliittinen päätös.⁹²

Ruotsin puolustusvoimauudistuksen myötä sen puolustusvoimat ovat suurien haasteiden edessä, varsinkin kun palvelus puolustusvoimissa perustuu vapaaehtoisuuteen. Puolustusvoimat ovat edelleen suuri työnantaja Ruotsissa. Puolustusvoimat tarvitsevat henkilöstöä joka on hyvin koulutettu ja kokemusta omaava. Pohjoismainen taisteluosasto tukee tätä puolustusvoimien tarvetta. Sotilaita tullaan käyttämään suunnitellusti kansainvälisissä operaatioissa ja Pohjoismaisissa taisteluosastoissa. Tämä sitoo sotilaita palvelemaan pidempään puolustusvoimissa, jolloin ammattitaitoa ja kokemusta karttuu. Ruotsin puolustusvoimat haluavat edelleen olla

⁸⁷ Sverker Göranson, puhe, 2011 Sälen

⁸⁸ Sverker Göranson, puhe, 2011 Sälen

⁸⁹ Sverker Göranson, puhe, HANA Forum, 2009

⁹⁰ Sten Tolgfors, puhe, "Försvarspolitik – prioriteringar för framtiden", Sälen, 14.1.2008

⁹¹ Sten Tolgfors, puhe, 14.1.2008

⁹² Sten Tolgfors, puhe, UD:s chefsmöte, Bonnie Conference Center, 27.8.2008

hyvä työnantaja ja näkyä positiivisessa mielessä niin kansallisella, kuin kansainvälisellä tasollakin. *Maailma muuttuu ja puolustusvoimat sen mukana*⁹³, toteaa Ruotsin puolustusvoimien komentaja Göranson. Kansainvälisellä tasolla Ruotsilla tulee olla kyky näyttää maailmalle, että se kykenee puolustamaan itseään. *Puolustusvoimien tulee näkyä, näyttää ja olla arvostettu niin Ruotsissa kuin ulkomaillakin*,⁹⁴ sanoo puolustusvoimien komentaja Göranson. Osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon Ruotsi pystyy täyttämään tätä tavoitetta. Ruotsin puolustusvoimilla tulee olla jatkuvat ja hyvät resurssit, jotta se kykenee kouluttamaan ammattitaitoisia sotilaita.

Pohjoismainen yhteistyö on korostunut ja kasvanut viimeaikoina. Suomella ja Ruotsilla on esimerkiksi yhteinen Itämeren valvontaprojekti. SUCBAS -projektissa (Sea Surveillance Cooperation Baltic Sea) on mukana kahdeksan eri valtiota, jotka jakavat ja muodostavat merittilannekuvaa Itämerellä. Ruotsin ilma- ja maavoimat ovat mukana kansainvälisissä siviilikriisinhallintaoperaatioissa sekä sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa. Tästä esimerkkinä *Ruotsin C-17 kuljetuskonetta käytettiin Haitilla ja CV90 rynnäkkövaunuja tullaan lähettämään Afganistaniin*,⁹⁵ sanoo puolustusministeri Tolgfors. Puolustusministeri Tolgfors sanoo myös, että *tulevaisuudessa Ruotsin maavoimat koostuvat kahdeksasta liikkuvasta taisteluosastosta, jotka ovat kuin pataljoonia. Mallia testattiin Pohjoismaisen taisteluosastokonseptin mukana vuonna 2008*⁹⁶. Näin Ruotsi sai hyvää informaatiota ja kokemusta taisteluosastoista. Puolustusvoimien tehtävänä on puolustaa Ruotsia ja Ruotsin etuja niin kotimaassa, kuin ulkomaillakin, yksin tai yhdessä muiden kanssa.⁹⁷ Samasta puolustusministeri Tolgforsin puheesta voidaan tulkita, että Pohjoismainen taisteluosasto toimii loistavana koulutuskenttänä ennen siirtymistä Afganistanin vaativiin olosuhteisiin. Samoin Afganistanista tulleet sotilaat sopivat kokemukseltaan hyvin Pohjoismaisen taisteluosaston rungoksi.⁹⁸ Ruotsi tarvitsee nopean toiminnan kykyä, kuten Pohjoismaiset taisteluosastot ja pidemmän aikavälin toimintaa, kuten Afganistanin operaatio.⁹⁹

Kansainvälinen yhteistyö on osa Ruotsin turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Ruotsi harjoittaa kansainvälistä yhteistyötä monella eri tasolla. Ruotsilla on yhteistyöprojekti Norjan kanssa Archer -tykistö hankkeessa, SUBCAS -merivalvontaprojekti Itämerellä, sekä jatkuvaa rajayh-

⁹³ Sverker Göranson, puhe, Folk och Försvars rikskonferens, 17.1.2010, Sälén

⁹⁴ Sverker Göranson, 17.1.2010, Sälén

⁹⁵ Sten Tolgfors, puhe, Försvarsförmåga i fokus – ett försvarspolitiskt paradigmskifte, 17.1.2010, Sälén

⁹⁶ Sten Tolgfors, 17.1.2010

⁹⁷ Sten Tolgfors, 17.1.2010

⁹⁸ Sten Tolgfors, 17.1.2010

⁹⁹ Sten Tolgfors, puhe, *Sveriges roll i internationelle insatser*, seminarium arrangerat av Försvarsmakten, Svenska FN-förbundet och Förvashögskolan, 9.7.2008

teistyötä, joka auttaa Ruotsia harjoittelemaan suuremmissa yhteistoimintaharjoituksissa. Ruotsilla on myös yhteistyötä sotilaallisessa kriisinhallinnassa, niin kuin Pohjoismaiden taisteluosasto. Pohjoismaiden taisteluosasto on samankaltaista yhteistoimintaa, kuin mitä Ruotsi tekee Afganistanissa. *Me emme tee yhteistyötä sen takia, että finanssikriisi pakottaisi meitä pienentämään puolustusbudjettia, jota se ei itse asiassa tee. Me teemme yhteistyötä siksi, että se tekee meistä parempia*¹⁰⁰, toteaa puolustusministeri Tolgfors.

Ruotsin osallistumisesta Pohjoismaiseen taisteluosastoon voitiin havaita seuraavanlaisia perusteluja konstruktivismin näkökulmasta. Esimerkiksi Puolustusvoimien komentaja Göransonin lausahdus siitä, että *Ruotsin puolustusvoimien tulee näkyä, näyttää ja olla arvostettu niin Ruotsissa kuin ulkomaillakin*. Konstruktivismin näkökulmasta voidaan näin olettaa, että ruotsalaiset rakentavat tai ovat rakentaneet oman identiteettinsä. Kansainvälinen toimintaympäristö mahdollistaa oman identiteetin vertailun muiden valtioiden ja toimijoiden identiteetteihin. Samalla muut valtiot muodostavat oman näkemyksensä ruotsalaisten ja Ruotsin identiteetistä. Tämänkaltaisen kanssakäymisen eri valtioiden ja toimijoiden välillä edistää eri yhteisöjen sosiaalista kanssakäymistä. Puolustusministeri Tolgforsin puheesta voidaan todeta, että siinä korostuu konstruktivismin perusajatus identiteetin rakentumisesta ja sen vertaamisesta muihin *Me emme tee yhteistyötä sen takia, että finanssikriisi pakottaisi meitä pienentämään puolustusbudjettia, jota se ei itse asiassa tee. Me teemme yhteistyötä siksi, että se tekee meistä parempia*. Tolgforsin puheesta voidaan päätellä myös, että Ruotsin osallistuminen taisteluosastoon parantaa muiden käsitystä Ruotsista ja ruotsalaisista.

4.1.2 Euroopan unionin tuki ja jäsenmaiden velvoitteet

Taisteluosastot ovat tärkeitä komponentteja EU:n kriisinhallintakonseptissa. Taisteluosastot parantavat EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikan uskottavuutta.¹⁰¹ Ruotsi haluaa osallistumisellaan Pohjoismaiseen taisteluosastoon osoittaa tukevansa EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, sekä sotilaallista kriisinhallintaa. Puolustusvoimien komentaja Göranson sanoo puheessaan, että *osallistuminen Pohjoismaiseen taisteluosastoon, varsinkin johtomaana on konkreettinen esimerkki sitoutumisesta EU:n yhteisteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan*¹⁰².

¹⁰⁰ Sten Tolgfors, puhe, International Workshop on Global Security, 16.6.2011, Paris

¹⁰¹ Sten Tolgfors, puhe, den interparlamentarisk konferensen om ESFP, 9.11.2009, Tukholma

¹⁰² Sverker Göranson, puhe 2011, Sälén

Euroopan unionilla on erityinen rooli Ruotsin turvallisuuspolitiikassa. EU on Ruotsissa laajan turvallisuuskäsitteen tärkein toimija. EU:lla on resursseja jäsenmaiden kesken sotilaalliseen, taloudelliseen ja poliittiseen yhteistyöhön. Sotilaallisesta yhteistyöstä on esimerkkinä Pohjoismaiset taisteluosastot. Yhteistyö eri osa-alueilla rakentaa valtioiden välistä luottamusta.¹⁰³

Ruotsin ilmavoimien nopea reagointi Libyan kriisiin oli hyvä osoitus siitä, että valmiuskonsepti toimii. Ruotsin ”*Expeditionary Air Wing*” on osa Pohjoismaista taisteluosastoa (NBG11) jota Ruotsi johtaa. Käytössä oleva ilmakomponentti osoittaa, että taisteluosasto käsitettä voidaan käyttää joustavasti. Tätä Ruotsi on kannattanut koko puheenjohtajakauden ajan.¹⁰⁴

Ruotsi on EU:n jäsenmaana sitoutunut EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Pohjoismaisen taisteluosaston tehtävinä ovat laaja-alaiset kriisinhallintatehtävät. Ruotsi on sitoutunut olemaan paikalla nopeasti, mikäli uusi konflikti puhkeaa Pohjoismaisen taisteluosaston vastuualueella. Riippumatta siitä missä konflikti on, kykenee EU näyttämään voimaa poliittisen päätöksenteon tueksi.¹⁰⁵ Lokakuussa 2010 Helsingissä pidetyssä puheessa Ruotsin puolustusvoimien komentaja Göranson sanoo, että *Pohjoismainen taisteluosasto auttaa EU:n kriisinhallintaa, mikäli se vain päättää käyttää NBG11 joukkoja*¹⁰⁶. Samaa toteaa puolustusministeri Tolgfors puheessaan vuonna 2007. Tolgforsin mukaan Pohjoismainen taisteluosasto on loistava lisä EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan välineeksi.¹⁰⁷

*Pohjoismainen taisteluosasto on Ruotsin yksi tärkeimmistä hankkeista. Pohjoismainen taisteluosasto vahvistaa ja lisää EU:n uskottavuutta poliittisena toimijana. EU on johtava ”pehmeän voiman” käyttäjä maailmassa, mutta siltä on puuttunut sotilaalliset voimavarat. Pohjoismainen taisteluosasto soveltuu tasapainottamaan epätasapainoa sotilaallisen voiman ja ”pehmeän voiman” välillä.*¹⁰⁸

Euroopan unionin jäsenmaat ovat sijoittaneet Pohjoismaisiin taisteluosastoihin rahaa, aikaa ja resursseja parantaakseen EU:n roolia kansainvälisenä toimijana. Samaan aikaan yhtäkään taisteluosastoa ei ole lähetetty tehtävään. Puolustusministeri Tolgfors haluaakin avata poliittista

¹⁰³ Sten Tolgfors, puhe, *Sveriges roll i internationella insatser*, seminarium arrangerat av Försvarsmakten, Svenska FN-förbundet och Förvashögskolan 9.7.2008

¹⁰⁴ Sverker Göranson, puhe, Nordic Air Symposium, 18.6.2011

¹⁰⁵ Sverker Göranson, puhe, *Folk och Försvars Rikskonferens*, 17.1.2010, Sälén

¹⁰⁶ Sverker Göranson, puhe, Svenskt försvars i förändring Det talade ordet gäller, 6.10.2010, Helsinki

¹⁰⁷ Sten Tolgfors, puhe, Swedish Atlantic Council conference, 9.12.2007

¹⁰⁸ Sten Tolgfors, (suomennos tutkijan) 19.12.2007

keskustelua siitä, että EU:lla tulisi olla selkeät perusteet taisteluosastojen käytöstä. Tolgfors toteaa puheessaan vuonna 2009, että on ollut tilanteita, missä taisteluosastoa olisi voitu käyttää. Käyttämättä jättäminen herättää kysymyksiä eurooppalaisissa veronmaksajissa taisteluosastojen hyödyistä EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa.¹⁰⁹

Samansuuntaista keskustelua haluaa herättää ulkoministeri Carl Bildt puheessaan ”ESPD@10 - What lessons for the future” konferenssissa vuonna 2009. Bildtin mielestä EU:n tulisi käyttää myös mahdollista sotilaallista elementtiä näyttääkseen pystyvänsä myös sotilaallisen voimankäyttöön. *Meillä on taisteluosastokonsepti ja se on hyvä, mutta onko se tarpeeksi joustava? Tai pikimmiten onko meillä olemassa taisteluosasto? Vai onko se olemassa pelkästään paperilla? Voisimme käyttää taisteluosastoja harjoitusmielessä esimerkiksi Bosniassa näin, osoittaisimme, että vaikka meillä ei ole siellä enää sotilaallista toimintaa, kapasiteettimme riittää silti joukkojen lähettämiseen. Tässä olisi hyvä poliittinen viesti muille*¹¹⁰, toteaa ulkoministeri Bildt.

Ruotsin puolustusvoimien muutokset vaikuttavat sen osallistumiseen EU:n sotilaalliseen kriisinhallintaan, joko suoraan tai välillisesti.¹¹¹ Ruotsi on ollut kahdesti Pohjoismaisen taisteluosaston johtomaana. Se on myös johtanut EUNAVFOR operaatiota Adeninlahdella. Puolustusvoimien komentaja Göransonin sanoo, *tässä on mielestäni hyvä esimerkki siitä, että Ruotsilla on halua ja valmiutta osallistua kansainvälisiin kriisihallinta operaatioihin*¹¹².

Ruotsin sitoutumista EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja osallistumista Pohjoismaiseen taisteluosastoon voidaan tarkastella konstruktivismin näkökulmasta. Osallistuminen EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja Pohjoismaiseen taisteluosastoon on yhteisten normien ja käsitysten noudattamista. Konstruktivismin näkökulmasta yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan katsotaan olevan yhteinen sääntö tai normi, joka ohjaa jäsenmaita osallistumaan Pohjoismaiseen taisteluosastoon. EU:n jäsenmaana Ruotsi on sitoutunut ottamaan osaa taisteluosastoon yhteisten normien ja käsitysten mukaisesti, näin myös muut jäsenmaat olettavat Ruotsin toimivan. Lissabonin sopimuksen jäsenmailla on keskinäisen avunannon velvoite, joka sitoo myös Ruotsia. Yhteisen sopimuksen mukaisesti Ruotsi myös olettaa, ettei se jää yksin, mikäli se kohtaa aseellista uhkaa omalla maaperällään.

¹⁰⁹ Sten Tolgfors, puhe, försvarsministrarnas lunch vid möte i rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser, 18.5.2009, Bryssel

¹¹⁰ Carl Bildt, puhe, ”ESPD@10 - What lessons for the future” conference, 28.7.2009

¹¹¹ Carl Bildt, 28.7.2009

¹¹² Sverker Göranson, puhe, 2011 Sälén

Ruotsin puolustusvoimien komentaja Göransonin puheesta voidaan todeta, että osallistumalla taisteluosastoon Ruotsi haluaa olla osa eurooppalaista yhteisöä. Kehittämällä EU:n sotilaallista kriisinhallintakykyä, kehittävät jäsenmaat samalla eurooppalaista identiteettiä maailmanlaajuisesti. Ruotsi haluaa olla osa tätä kehitystä ja eurooppalaista yhteisöä. Konstruktivistiseen ajattelutapaan sopii myös puolustusministeri Tolgforsin toteamus, että Pohjoismaiseen taisteluosastoon osallistuvien maiden yhteistyö parantaa jäsenmaiden välistä luottamusta. Konstruktivismi kokeekin vilpittömän, avoimen ja rehellisen vuorovaikutuksen valtioiden välillä parantavan valtioiden suhteita.

4.1.3 Kansainvälinen yhteistyö ja kansainväliset operaatiot

Euroopan unioni on tärkeä vuorovaikutteinen foorumi. EU:n jäsenmaana Ruotsi on etuoikeutettu kansainväliseen yhteistyöhön niin Naton jäsenmaiden, EU:n jäsenmaiden kuin liittoutumattomien maiden kanssa. *Ruotsi on jälleen ottamassa johtovastuuta Pohjoismaisesta taisteluosastosta, johon se ei kykenisi ilman muiden valtioiden tukea*¹¹³, sanoo Ruotsin puolustusvoimien komentaja Göranson pitämässään puheessaan vuonna 2010. Pohjoismainen taisteluosasto on antanut hyviä kokemuksia ja hyötyjä eri maiden välillä.¹¹⁴

Suomi ja Ruotsi ovat tehneet pitkään yhteistyötä kansainvälisessä kriisinhallinnassa. Suomalaiset olivat yhdessä ruotsalaisten kanssa Kosovossa, sekä Afganistanissa Mazar-i-Shafirissa ja noin 60 suomalaista toimi yhteistyössä ruotsalaisten kanssa Tshadissa. Sudanissa Ruotsi rakensi yhteistoimintaa norjalaisten kanssa. Pohjoismaisessa taisteluosastossa ruotsalaiset ovat ydinjoukko. *Lähtökohtana on että toimimme kansainvälisesti yhtenäisesti*¹¹⁵, sanoo puolustusministeri Tolgfors. Pohjoismaisella yhteistyöllä on tärkeä rooli Ruotsin puolustuspoliitikassa. Pohjoismainen taisteluosasto on täyttänyt tehtävänsä ja Ruotsin puolustuksen painopisteenä tulevaisuudessa tulee olemaan saavutettavuus ja käytettävyys.¹¹⁶

Vuonna 2008 noin 800 ruotsalaista sotilasta palveli ulkomailla. Mikäli tähän lisättäisiin Pohjoismainen taisteluosasto, olisi luku noin 3 000 sotilasta. Pohjoismainen taisteluosasto vahvistaa Ruotsin ja EU:n uskottavuutta poliittisella tasolla. Kansainväliset tehtävät ovat luonteeltaan hyvin erilaisia. Ruotsilla on tavoitteena olla vaikuttamassa kansainvälisiin tarpeisiin ja ti-

¹¹³ Sverker Göranson, puhe, Svenskt försvars i förändring Det talade ordet gäller, 6.10.2010, Helsinki

¹¹⁴ Sverker Göranson, 6.10.2010

¹¹⁵ Sten Tolgfors, puhe, UD:s chefmöte Bonnier Conference Center, 27.8.2008

¹¹⁶ Sten Tolgfors, puhe, UD:s chefmöte Bonnier Conference Center, 27.8.2008

lanteisiin ulkomailla. Tekemällä yhteistyötä muiden maiden kanssa, voidaan tavoitteet saavuttaa uskottavalla tasolla.¹¹⁷

*Ruotsi on tärkeä yhteistyökumppani kansainvälisissä operaatioissa Natolle*¹¹⁸, sanoo Naton pääsihteeri Jaap de Hoop Scheffer. Hyvänä esimerkkinä on Ruotsin toiminta Pohjoismaisessa taisteluosastossa, joka on tällä hetkellä parasta mitä EU:lla on tuottaa sotilaalliseen kriisinhallintaan. Pohjoismainen taisteluosasto antaa Ruotsille arvokasta kokemusta siitä, miten vastata nopeasti mahdolliseen kriisiin, sekä miten yhteistyötä muiden maiden kanssa tulisi tehdä. Taisteluosaston johtomaana Ruotsi sai kokemusta puolustuksen taloudellisesta käytöstä. Yhtenä suurena kysymyksenä on, miten sovittaa tulevat muutokset ja talous siten, ettei se heikennä Ruotsin puolustusta.¹¹⁹ *Saadessamme palautetta Pohjoismaisen taisteluosaston toiminnasta, voimme ylpeä todeta, että ruotsalaiset sotilaat ovat tehneet arvokasta työtä. Ruotsalainen sotilas kestää kansainvälisen vertailun. Tätä arvokasta työtä meidän on jatkettava tulevaisuudessakin*¹²⁰, toteaa puolustusministeri Tolgfors

Euroopan unionin ja YK:n suhteiden muutos on vaikuttanut sotilaalliseen kriisinhallintaan. EU ei enää osallistu samalla tavalla YK:n lipun alla toimiviin sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin. EU:n vastaus sotilaalliseen kriisinhallintaan ovat taisteluosastot. Taisteluosastoista hyötyvät myös ne maat, jotka eivät ole panostaneet niihin yhtä paljon kuin muut maat. Pohjoismainen taisteluosaston (NBG08) tavoitteena ei ollut vesittää pitkän aikavälin kansainvälistä yhteistyötä EU:ssa. *Pohjoismainen taisteluosasto on saanut osakseen kritiikkiä niin Ruotsissa kuin Euroopassakin, mutta mielestäni se parantaa EU:n uskottavaa yhteistä turvallisuus- ja puolustuspoliittikkaa*¹²¹, sanoo puolustusministeri Tolgfors.

Pohjoismainen taisteluosasto on tärkeä vaikuttaja Ruotsin puolustusvoimauudistuksessa, sekä Pohjoismaisen yhteistyön lisäämisessä. Vielä kun yhteistyötä tehdään lisäksi Irlannin ja Viron kanssa, on se hyvä osoitus laajasta kansainvälisestä yhteistyöstä. Pohjoismainen taisteluosasto toimii myös hyvänä esimerkkinä EU:n jäsenmaiden sekä ei-jäsenmaiden ja Naton jäsenmaiden sekä ei-jäsenmaiden välisestä yhteistyöstä, jossa molempien organisaatioiden edustajia on mukana kansainvälisessä siviilikriisinhallinnassa sekä sotilaallisessa kriisinhallinnassa. Tässä on hyvä esimerkki siitä, miksi Pohjoismaat tarvitsevat läheistä yhteistyötä EU:n ja Naton

¹¹⁷ Sten Tolgfors, puhe, "Försvarspolitik – prioriteringar för framtiden", Sälen, 14.1.2008

¹¹⁸ Sten Tolgfors, puhe, "Det framtida försvaret", Krigsvetenskapsakademiens högtidssamm ankomst, 12.11.2008

¹¹⁹ Sten Tolgfors, puhe, 12.11.2008

¹²⁰ Sten Tolgfors, puhe, "Försvarspolitik – hur ska morgondagens militära försvar se ut?, Folk och Försvars samt Fjärde Storstadsregionen 9.7.2008, Almadalen

¹²¹ Sten Tolgfors, 9.7.2008

kanssa. *Me tuemme myös toisiamme, vaikka olisimme ei-jäsenmaana osallisena sellaisessa operaatiossa jota johtaa esimerkiksi Nato*¹²², sanoo puolustusministeri Tolgfors. On tärkeää olla mukana kansainvälisessä suunnittelu- ja päätöksenteossa, sekä saada oikea aikaista tietoa sen hetkisestä tilanteesta. *Ensi vuoden alusta taisteluosasto siirtyy valmiuteen, olin todella tyytyväinen näkemääni vieraillessani taisteluosaston sotaharjoituksessa toissapäivänä kollegoiden kanssa Luulajassa. Jatkamme yhteistyötä niin sotilaallisella kuin poliittisella tasollakin*¹²³, sanoo puolustusministeri Tolgfors.

*Yhteistyö kriisinhallintaoperaatioissa. Asettamalla joukkoja pohjoismaiseen taisteluosastoon ja tiivis yhteistyö Afganistanissa, jota teemme muun muassa logistiikan suhteen. Ruotsi ja Suomi toimivat yhdessä Ruotsin johtamassa Provincial Reconstruction Team (PRT) pääosin Pohjois-Afganistanissa. Me emme tee yhteistyötä siksi, että puolustusbudjettimme pakottaisi meitä. Ruotsin puolustusbudjettia ei ole leikattu talouskriisin myötä. Me teemme yhteistyötä siksi, että se tekee meistä parempia*¹²⁴.

Konstruktivistiseen näkökulmaan sopii yhteistyö ja vuorovaikutus eri yhteisöjen välillä. Laaja yhteistyö niin Naton kuin EU:n jäsenmaiden kanssa kehittää Ruotsin vuorovaikutussuhteita. Vuorovaikutus muiden maiden kanssa kehittää Ruotsin näkemystä muista kansainvälisistä toimijoista ja valtioista. Konstruktivismin näkökulmasta yhteistyö ja vuorovaikutus muiden valtioiden kanssa antaa Ruotsille näkemystä myös muiden yhteisöjen tai valtioiden ajatuksista ja mielipiteistä kansainvälisistä ilmiöistä. Ruotsin tavoitteena onkin luoda ja ylläpitää näitä vuorovaikutussuhteita. Vuorovaikutussuhde muiden valtioiden kanssa kehittää myös ruotsalaista identiteettiä, jolloin Ruotsi kykenee näyttämään omaa identiteettiään muille kansainvälisille toimijoille.

4.1.4 Puolustusvoimien reformi ja Pohjoismainen taisteluosasto

Tulevaisuudessa Ruotsi tarvitsee liikkuvia ja joustavia pataljoonan tapaisia taisteluosastoja, jotka ovat isompia kuin pataljoona. Pohjoismainen taisteluosasto rakennettiin mekanisoidun pataljoonan ympärille. Tulevaisuudessa Ruotsin taisteluosasto (Battalion battlegroup¹²⁵) koostuisi normaaliin tapaan mekanisoiduista joukoista, panssareista, ilmatuesta, tykistöstä ja tuke-

¹²² Sten Tolgfors, puhe, Swedish Atlantic Council conference, 9.11.2007

¹²³ Sten Tolgfors, puhe, 9.11.2007

¹²⁴ Sten Tolgfors, puhe, International Workshop on Global Security, (suomennos tutkijan) 16.6.2011

¹²⁵ Sten Tolgfors, puhe, "Det framtida försvaret", Krigsvetenskapsakademiens högtidssammankomst, 12.11.2008

vista elementeistä, joissain tapauksissa voitaisiin käyttää myös erikoisjoukkoja. *Taisteluosastot voitaisiin koota eri elementeistä ja elementit olisivat yhteensopivia eri taisteluosastojen kanssa*¹²⁶, sanoo puolustusministeri Tolgfors. Taisteluosastot ovat tulevaisuudessa Ruotsin maavoimien runko ja niiden tarkoituksena on torjua Ruotsiin kohdistuva maahyökkäys.¹²⁷

Ruotsin taisteluosastot tulevat käsittämään tulevaisuudessa seuraavanlaiset yksiköt. Ensimmäinen korkean valmiuden taisteluosasto tulisi koostumaan palkatusta henkilöstöstä, niin miehistön kuin upseereidenkin osalta. Taisteluosaston tulisi olla käytössä välittömästi, mikäli Ruotsissa tai lähialueella tapahtuisi jokin kriisi. Toisen valmiusasteen pataljoona olisi kuin nykypäivän pataljoona, joka perustuu reserviläisjärjestelmään. Kolmantena tulisi Pohjoismaiden taisteluosasto, joka olisi omana valmiusaikanaan käytettävissä. Taisteluosasto tulisi koostumaan useista eri maiden joukoista. Neljäntenä tulisivat ilma- ja merivoimien omat yksiköt, jotka koostuisivat palkatusta henkilöstöstä. Viidentenä tulisi niin kutsutut kodinturvajoukot, joita käytettäisiin paikallisesti. Tulevaisuuden joukkorakenteet tukevat Ruotsin puolustusta monella eri tasolla ja Ruotsia tullaan puolustamaan muutoksista huolimatta.¹²⁸

Pohjoismaiset taisteluosastot toimivat myös tärkeänä muutoksen välineenä EU:n jäsenmaiden maanpuolustuksessa, erityisesti Ruotsissa. *Puolustusvoimauudistus perustuu muun muassa kokemuksiin Pohjoismaisissa taisteluosastoissa*¹²⁹, sanoo puolustusministeri Tolgfors. Tulevaisuudessa Ruotsin kansalliset taisteluosastot ovat samankaltaisia kuin Pohjoismaiset taisteluosastot, monista eri joukkoelementeistä koottuja nopean toiminnan joukkoja. Ruotsalaisten upseereiden on kyettävä johtamaan useita taisteluosastoja kerrallaan. Ruotsalaisten upseereiden tulee kyetä johtamaan ja toimimaan alaisena osana monikansallista taisteluosastoa, kuten Pohjoismaista taisteluosastoa.¹³⁰ Ruotsi on aktiivinen EU:n jäsenmaa ja aktiivinen toimija yhteisessä turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa. Kansainvälisellä yhteistyöllä on tärkeä rooli Ruotsin puolustusvoimauudistuksessa.¹³¹

Konstruktivismin näkökulmasta Ruotsin puolustusvoimien materiaalista reformia ei pidetä kovinkaan tärkeänä. Konstruktivistisen näkemyksen mukaan sotilaallinen materiaali huomioidaan kyllä kansainvälisissä suhteissa, mutta se on toissijainen. Konstruktivismin mukaan ihmisten väliset vuorovaikutussuhteet ovat sotilaallista materialismia tärkeämpiä. Puolustus-

¹²⁶ Sten Tolgfors, 12.11.2008

¹²⁷ Sten Tolgfors, 12.11.2008

¹²⁸ Sten Tolgfors, 12.11.2008

¹²⁹ Sten Tolgfors, puhe, den interparlamentarisk konferensen om ESFP, 9.11.2009, Tukholma

¹³⁰ Sten Tolgfors, puhe, "försvarspolitik för framtiden", Inledningsanförande vid Rikskonferensen Folk och Försvar 18.1.2009, Sälén

¹³¹ Sverker Göranson, puhe, Lunds Akademiska Officerssällskap, 10.5.2012

voimauudistuksen myötä Ruotsi on mahdollisesti halunnut osoittaa, että isot materiaaliset sotavoimat eivät ole nykyaikaisten kansainvälisten suhteiden tärkein elementti. Supistamalla puolustusvoimiaan Ruotsi luottanee myös keskinäisen avunannon velvoitteeseen, joka on solmittu EU:n jäsenmaiden kesken. Supistamalla puolustusvoimiaan Ruotsi haluaa mahdollisesti osoittaa muille valtioille oman näkemyksensä sotilaallisen materiaalin tarpeesta Ruotsille. Konstruktivistisesta näkökulmasta voidaan tulkita, että Ruotsi haluaa osoittaa muille valtioille olevansa niin sanotusti edelläkävijä uudessa turvallisuusajattelussa.

4.2 Suomi

Suomi pitää EU:n kehittämistä tärkeänä. Suomi pyrkii esimerkiksi edistämään Venäjän ja EU:n kumppanuussuhdetta. Valtioneuvoston selonteon mukaan, *Suomi pyrkii edistämään turvallisuutta EU:n pohjoisen ulottuvuuden avulla muun muassa Itämeri-strategian avulla, joka tulee täydentämään pohjoisen ulottuvuuden työtä. Suomi pitää tärkeänä EU:n naapuruuspolitiikkaa. Itäisen kumppanuuden syventäminen Ukrainan, Moldovan, Valko-Venäjän, Georgian, Armenian ja Azerbaidžanin kanssa on tärkeää*¹³². Suomen mielestä EU:n tulee jatkossakin toimia aktiivisesti eurooppalaisten kansalaisten turvaajana.¹³³

Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhteisöbudjettiin suunnatut varat ovat kasvaneet.¹³⁴ Suomen mielestä riittävä rahoitus ja sen varmistaminen tulevaisuudessa on yksi tärkeimmistä kohdista sille, että yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa kyetään kehittämään.¹³⁵ Suomi on myös mukana EU:n sotilaallisen suorituskyvyn kehittämisessä. Suomi tukee EU:n pyrkimystä siitä, että EU:lla olisi *oma operatiivinen esikunta sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden johtamista varten*¹³⁶.

Suomi tukee EU:n sotilaallista nopean toiminnan kykyä ja sen kehitystä. Valtioneuvoston selonteon mukaan taisteluosastoja tulee tulevaisuudessa kyetä myös käyttämään sovelletusti ja joustavasti. Suomen näkökulmasta taisteluosastot auttavat myös kansallisen puolustuksen kehittämisessä.¹³⁷

¹³² Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2009, Valtioneuvoston selonteko VNS x/2009, s.81

¹³³ Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2009, s.81

¹³⁴ Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2009, s.81

¹³⁵ Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2009, s.82

¹³⁶ Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2009, s.82

¹³⁷ Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2009, s.83

4.2.1 Kansainvälinen turvallisuus ja yhteistyö sekä niiden kehittäminen

Suomi haluaa korostaa Naton ja EU:n kriisinhallintayhteistyötä. Suomi haluaisi saada nämä kaksi organisaatiota työskentelemään yhteisten päämäärien hyväksi. Yksi avaintekijä on nopean toiminnan joukot, Naton Response Force (NRF) joukkojen ja EU:n taisteluosastojen (EUBG) yhteensovittaminen sekä molempien organisaatioiden vahvistaminen. EU:n taisteluosastot ja NRF -joukot ovat toisiaan tukevia ja täydentäviä. Sellaisissa maissa mitkä ovat sekä Naton että EU:n jäsenmaita, ei nopean toiminnan joukkoja värvätä samoista kokonaisuuksista, vaan ne ovat samoja joukkoja. Harmonisoiminen näiden kahden joukon osalta on oleellista. Taisteluosastoilla ja NRF -joukoilla tulisi olla yhteiset standardit ja kriteerit, harjoittelu ja koulutus sekä yhteinen evaluointi. Suomi osallistuu molempien tahojen kriisinhallintatoimintaan. Koska Suomi voi panostaa vain yhteen osastoon kerrallaan, on Suomelle tärkeää että EU ja Nato voivat työskennellä yhdessä.¹³⁸

Naton ja Suomen yhteistyöstä puhuu myös ulkoministeri Ilkka Kanerva Kalevan ulkopoliittikan illassa. *Suomen mahdollinen osallistuminen Naton nopean toiminnan joukkoihin ratkaistaan lähiaikoina. Nopean toiminnan kyvyn hankkiminen on keskeistä myös EU:ssa. Tietenkään Nato ja EU eivät hanki nopean toiminnan kykyä turhaan*¹³⁹, sanoo ulkoministeri Ilkka Kanerva. Nopean toiminnan joukkojen tarkoituksena on puuttua kansainvälisiin kriiseihin niiden alkuvaiheessa. Nopean toiminnan kyky kehittää myös Suomen toimintakykyä.¹⁴⁰

Pohjoismaisella puolustuspoliittisella yhteistyöllä on pitkät perinteet. Suomen osallistuminen Pohjoismaiseen yhteistyöhön on tärkeää. Pohjoismainen yhteistyö ei estä eikä poissulje Suomea toimimasta muiden yhteisöjen kuten EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan, Naton rauhankumppanuuden tai Nato-jäsenyyden kanssa. *Pohjoismainen yhteistyö on osa kansainvälistä toimintaa, jossa Suomen tulee olla mukana kaikin tavoin. Yksi yhteistyön menestyksekkäs osa-alue on ollut ja on kriisinhallintayhteistyö. Esimerkkejä siitä ovat ISAF -operaatio Afganistanissa, sekä vuoden alussa valmiusvuoronsa aloittanut EU:n Pohjoismainen taisteluosasto*¹⁴¹, sanoo puolustusministeri Jyri Häkämies puheessaan vuonna 2008.

Nykypäivän kriisit voivat puhjeta erittäinkin nopeasti. Suomella on oltava valmiudet nopeaan ja voimakkaaseen reagointiin kriisien kärjistymisen estämiseksi. EU:n taisteluosastot ja Naton nopean toiminnan joukot ovat luotu tätä tarkoitusta varten. Pelkät sotilaalliset voimavarat ei-

¹³⁸ Jyri Häkämies, puhe, CSIS:n tilaisuudessa, 6.9.2007, Washington

¹³⁹ Ilkka Kanerva, puhe, Kalevan ulkopoliittikan illassa, 12.11.2007, Oulu

¹⁴⁰ Ilkka Kanerva, 12.11.2007

¹⁴¹ Jyri Häkämies, puhe, 184. maanpuolustuskurssin avajaiset, 21.1.2008, Helsinki

vät riitä, vaan Nato ja EU tarvitsevat myös siviilikriisinhallinnan välineitä. Yhteistyö siviili- ja sotilaskriisinhallinnalla sekä organisaatioiden välillä on oltava mutkatonta. Mikään organisaatio ei pärjää itsestään.¹⁴²

Kansainvälisestä turvallisuudesta mainitsee myös puolustusvoimien komentaja Juhani Kaskeala Mannerheim luennossaan Mikkeliissä vuonna 2009. Suomella ei ole varaa sanoutua irti kansainvälisestä toiminnasta. Eristäytyminen tai linnoittautuminen omavaraisuuden varaan ei ole enää mahdollista. Kansainvälinen kriisinhallinta lisää Suomen sitoutumista sotilaalliseen yhteistyöhön. *Yhteistyölle rakentuva turvallisuusjärjestelmä kaventaa myös liittoutumattomuuden ja liittoutumisen välistä eroa*¹⁴³, toteaa puolustusvoimien komentaja Kaskeala.

*Suomen puolustusvoimiin kohdistuvat leikkaukset eivät saa johtaa siihen, että alkaisimme ylenkatsoa kansainvälistä yhteistyötä ja käpertyisimme sisään*¹⁴⁴, toteaa puolustusministeri Stefan Wallin puheessaan Maanpuolustuksen tuki ry:n juhlaseminaarissa. Suomi on osa Eurooppaa ja kohtaa samat haasteet kuin muutkin Euroopan maat. Kansainvälinen yhteistyö ja verkottuminen ovat tänä päivänä Suomen puolustuksen peruselementtejä. Suomen tulee jatkossakin panostaa kansainvälisen yhteistyön kehittämiseen ja verkottumiseen kaikilla osaluilla, myös sotilaallisessa kriisinhallinnassa. Erityisen tärkeä yhteistyötoimintaympäristö Suomelle on Pohjoismainen yhteistyö.¹⁴⁵

Pohjoismaisesta yhteistyöstä mainitsee myös ulkoministeri Erkki Tuomioja puheessaan ”*Is the EU up to the Task?*”. Tuomiojan puheesta voidaan tulkita, että Pohjoismaisella yhteistyöllä on pitkät perinteet ja on hyvin luonnollista, että Suomi ja Ruotsi ovat yhdessä mukana Pohjoismaisessa taisteluosastossa johon kuuluvat myös Irlanti, Viro ja Norja. Puheessaan Tuomioja mainitsee myös, miksi Suomi on yhä ”outo lintu” Eurooppalaisessa yhteisössä. Suomella on 350 000 sotilaan reservi. Tämä johtuu siitä, että pienen sotilaallisesti liittoutumattoman maan tulisi olla valmis puolustautumaan suurta naapuriaan vastaan. Nykypäivänä suuren reserviarmeijan kannatus kansan keskuudessa on vahva, tosin se on hieman rakoilemaan päin.¹⁴⁶

Suomi on ollut aktiivisesti mukana kehittämässä EU:n taisteluosastokonseptia. Yleensä valmiudessa on kaksi osastoa ja on selvää, ettei taisteluosastoille aina tule käyttötarvetta. Tämä ei

¹⁴² Jyri Häkämies, puhe, CAS kriisinhallintaseminaarissa, 17.6.2008, Helsinki

¹⁴³ Juhani Kaskeala, puhe, *Mannerheim luento*, Päämajan kesäsymposiumissa, 30.6.2009, Mikkeli

¹⁴⁴ Stefan Wallin, puhe, Maanpuolustuksen tuki ry:n juhlaseminaarissa, 9.11.2011

¹⁴⁵ Stefan Wallin, 9.11.2001

¹⁴⁶ Erkki Tuomioja, puhe, ”*Is the EU up to the Task?* Crisis Management to Conflict Prevention, 18.1.2011, Lontoo

kuitenkaan poissulje tarvetta nopealle reagointikyvyille. Suomi kokee, että nopean toiminnan valmiuksien luominen parantaa kansainvälisen yhteisön kykyä puuttua kriiseihin ajoissa ja estää mahdollinen konfliktin laajeneminen. Norjan liittyminen Pohjoismaiseen taisteluosastoon vahvistaa Pohjoismaista ja kansainvälistä otetta kriisinhallinnasta. Suomi toimii Afganistanissa Naton operaatiossa yhdessä Ruotsin kanssa. *Ollessani ulkoministereiden kokouksessa Norjan Bodössä sovimme yhteisen Pohjoismaisen kriisinhallinnan lähestymistavan valmistelusta*¹⁴⁷, sanoo ulkoministeri Kanerva. Kanerva muistuttaakin puheessaan mitä selonteossa sanotaan Suomen osallistumisesta Naton NRF -joukkojen kehittämiseen ja yhteistyöhön. EU:n nopean toiminnan joukot ovat hyvin samankaltaisia kuin Naton NRF -joukot. Molempien organisaatioiden tulisi hyödyntää toistensa osaamista.¹⁴⁸

Suomi vähentää reserviarmeijansa kokoa tulevaisuudessa. Konstruktivistisesta näkökulmasta katsoen Tuomiojan puheesta on havaittavissa muutosta. Suomella on Euroopan mittakaavassa iso reserviarmeija. Tulevaisuudessa sen pienentäminen ja muuttaminen on konstruktivistisesta näkökulmasta vastaamista maailman poliittisiin muutoksiin. Suomea ei voida enää pitää täysin liittoutumattomana valtiona. Konstruktivistisesta näkökulmasta Suomi haluaa osoittaa muille valtioille, ettei sen identiteettiin tai tavoitteisiin kuulu enää samankaltainen iso reserviarmeija kuten ennen. Suomen puolustusvoimien supistamiseen ja reservin pienentämiseen liittyy olennaisesti myös talouskriisin tuomat säästövelvoitteet.

Suomi korostaa kansainvälisten suhteiden olevan sille tärkeitä. Konstruktivismin näkökulmasta paremmat vuorovaikutussuhteet muiden valtioiden välillä luo myös kansallista turvallisuutta, kuten puolustusvoimien komentaja Kaskealan puheesta voidaan tulkita. Puolustusministeri Wallinin puheista oli myös havaittavissa, että vuorovaikusta muihin kansainvälisiin toimijoihin on ehdottomasti pidettävä yllä ja jopa lisätä. Suomen ei tule jäädä yksinäiseksi toimijaksi ja erilleen muusta kansainvälisestä yhteisöstä.

4.2.2 Kansallinen etu ja tulevaisuuden hyötykäyttö muissa operaatioissa

Sotilaallisen suorituskyvyn kehittäminen edellyttää kansainvälistä yhteistyötä. Osallistumalla kansainvälisiin harjoituksiin ja operaatioihin Suomi saa hyvää kokemusta operatiivisesta toiminnasta, joka vahvistaa Suomen sotilaallista suorituskykyä. Vuoden 2008 alusta alkaen Suomi oli päivystysvuorossa EU:n Pohjoismaisessa taisteluosastossa yhdessä Ruotsin, Norjan,

¹⁴⁷ Ilkka Kanerva, puhe, eduskunnan lähetekeskustelussa, 13.11.2007

¹⁴⁸ Ilkka Kanerva, 13.11.2007

Viron ja Irlannin kanssa. Aktiivinen toiminta kansainvälisellä kentällä hyödyttää myös Suomen kansallista puolustusta.¹⁴⁹

Maailmalla on kehitetty sotilaallista toimintakykyä uusiin haasteisiin. Tällöin puhutaan sotilaallisesta transformaatiosta, johon kuulu nopean toiminnan konsepti¹⁵⁰, sanoo ulkoministeri Kanerva. Rauhankumppanuuden myötä Suomella on mahdollisuus osallistua Naton nopean toiminnan kehittämistyöhön. Pohjoismaisen taisteluosaston jäsenmaat kouluttavat EU:n Pohjoismaista taisteluosastoa, Naton nopean toiminnan pelisääntöjen mukaisesti. Osallistumalla Naton NRF -toimintaan kehittää se Suomen kriisinhallintakykyä. Rauhankumppanuusmaan tai jäsenmaan ei ole pakko osallistua operaatioihin, vaan maat voivat itse päättää osallistumisestaan oman lainsäädännön ja päätösten mukaisesti.¹⁵¹

Puolustusvoimien komentaja Ari Puheloinen mainitsee myös puheessaan Suomen ja Naton välisen yhteistyön. Se miksi EU:n taisteluosastoja evaluoidaan Naton standardien mukaan, johtuu siitä, ettei EU:lla ole omia sotilaallisia standardeja eikä joukkojen harjoitusjärjestelmää. Tällöin yhteistyö Naton kanssa palvelee Suomea myös EU:n suuntaan. Puheloinen mukaan, *osallistuminen taisteluosastoihin tuo Suomelle merkittävää koulutuksellista ja valmiudellista hyötyä¹⁵².*

Ensimmäiseen Ruotsin johtamaan Pohjoismaiseen taisteluosastoon osallistui 221 suomalaista. Tämä oli toinen kerta, kun suomalaisia sotilaita on osallistunut taisteluosastoon. Ensimmäisen kerran se tapahtui Saksan ja Hollannin kanssa. Silloisen taisteluosaston aikana ei käynnistetty operaatiota. Kokemukset taisteluosastoon osallistumisesta ovat olleet positiivisia ja myönteisiä. Puolustusvoimien kansainvälinen tietotaito on kehittynyt ja mukana olleiden sotilaiden henkilökohtainen koulutustaso on kohentunut. Tämä hyödyttää puolustusvoimia myös kansallisella tasolla. Lisäksi Suomi voi hyödyntää taisteluosastoon osallistuvia sotilaita muissa operaatioissa, kuten esimerkiksi Tshadissa ja Keski-Afrikan tasavaltaan lähetettävien joukkojen osalta.¹⁵³

Verkottuminen on suomalaisten politiikkojen mielestä nykypäivää, jossa Suomen tulee olla mukana. Osallistumisellaan kansainväliseen yhteistyöhön Suomi toteuttaa omia intressejään ja luo muille kansainvälisille toimijoille kuvan Suomen tavoitteista ja tarkoituksista. Konstruk-

¹⁴⁹ Jyri Häkämies, puhe, 183. maanpuolustuskurssin avajaiset, 5.11.2007, Helsinki

¹⁵⁰ Ilkka Kanerva, puhe, Maanpuolustuskurssiyhdistyksen syyskokouksessa, 1.11.2007, Helsinki

¹⁵¹ Ilkka Kanerva, 1.11.2007

¹⁵² Ari Puheloinen, puhe, 191. Maanpuolustuskurssin avajaisissa, 9.11.2009

¹⁵³ Ilkka Kanerva, puhe, Eduskunnan lähetekeskustelu, 13.11.2007

tivistisesta näkökulmasta katsoen osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon Suomi haluaa osoittaa muille valtioille olevansa osa Eurooppalaista yhteisöä sekä tukevansa EU:n yhteisiä ”pelisääntöjä”. Tämänkaltaisen toiminta edistää myös Suomen identiteetin rakentumista muiden valtioiden silmissä. Suomen valtiojohto puhui paljon Naton NRF -joukoista ja EU:n taisteluosastojen samankaltaisuudesta. Osallistumalla molempien organisaatioiden toimintaa Suomi haluaa osoittaa olevansa valmis tiiviimpään ja laajempaan yhteistyöhön, eikä Suomi poissulje eri organisaatioiden välistä yhteistyötä.

4.2.3 Euroopan unionin tukeminen ja kehittäminen

Suomen etu pienenä jäsenmaana EU:ssa on yhteisen politiikan korostaminen. EU:n yhteinen politiikka pitäisi olla sellaista mitä kaikki jäsenmaat voivat tukea, esimerkiksi nopean toiminnan joukkoihin ottaisivat osaa kaikki EU:n jäsenmaat. *Yhteisen hyvän korostaminen pienin askelin johtaa parempiin tuloksiin ja tuo EU:ta lähemmäksi kansaa*¹⁵⁴, sanoo puolustusministeri Seppo Kääriäinen.

Vuonna 2007 pitämässään puheessa puolustusministeri Häkämies toteaa, että *kyky reagoida nopeasti on tällä hetkellä EU:n erityisen huomion keskipisteenä*¹⁵⁵. Euroopassa on paljon perinteistä sotilaallista voimaa, panssarivaunuja, lentokoneita, laivoja ja miehistöä. Tästä huolimatta harvalla Euroopan maalla on tarvetta tai mahdollisuuksia käyttää sotilaallista voimaa oman maan rajojen ulkopuolella. Tästä johtuen taisteluosastolla onkin keskeinen rooli EU:n sotilaallisessa kriisinhallinnassa. Suomi on ollut aktiivisesti tukemassa EU:n taisteluosastokonseptia. Nimestään huolimatta taisteluosastoa ei ole luotu sotimista varten, vaan sen tehtävät ovat niin kutsutut Petersbergin tehtävät, jotka käsittävät tehtävät humanitäärisestä tukiopeeraatiosta aina mahdolliseen väliin tuloon sotilaallisin voimakeinoin. EU ja mahdollisesti koko maailma tulevat kohtaamaa tulevaisuudessa monia haasteita kriisinhallinnan osalta. EU tarvitsee laaja-alaisia kriisinhallinnan lähestymistapoja, sekä erilaisten kriisinhallinta-välineiden yhdistämistä. EU tulee tulevaisuudessa tarvitsemaan sotilaallisia keinoja muiden keinojen rinnalle.¹⁵⁶

Suomella on positiivista kokemusta useammastakin taisteluosastosta. Pohjoismainen taisteluosasto on toiminut myös esimerkkinä muille EU:n jäsenvaltioille. Taisteluosastoon osallistu-

¹⁵⁴ Seppo Kääriäinen, puhe, 180. maanpuolustuskurssin avajaisissa, 22.1.2007, Helsinki

¹⁵⁵ Jyri Häkämies, puhe, CSIS:n tilaisuudessa Washingtonissa, 6.9.2007

¹⁵⁶ Jyri Häkämies, 6.9.2007

vat joukot ovat parhaiten koulutettuja ja varustettuja. Suomi pystyy käyttämään taisteluosastoissa koulutusta ja kokemusta saaneita sotilaita muissakin operaatioissa, esimerkiksi Afganistanissa ja Tshadissa. Suomen osalta on myös tärkeää, että Suomi on osaltaan varmistamassa, että EU:lla on tarvittaessa käytössään hyvät kriisinhallintavälineet. Tarpeen vaatiessa Suomi on valmis täyttämään sille asetetut velvoitteet ja vaatimukset.¹⁵⁷ Euroopan heikentyneen taloustilanteen vuoksi jäsenmaiden tulisi keskustella siitä, miten taisteluosastoon osallistuminen voitaisiin tehdä helpommaksi ja joustavammaksi. EU:n ei tulisi käynnistää operaatiota vain taisteluosaston vuoksi, vaan kyse olisi taisteluosastojen hyötykäytöstä muiden operaatioiden reservinä tai apuna perustamassa uutta operaatiota.¹⁵⁸

Eurooppalaisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tavoitteena on ollut parantaa Euroopan turvallisuutta. Jäsenmaat ovat askel askeleelta neuvotelleet EU:n yhteisestä turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta. Muutamia merkittäviä uusia askeleita sisällytettiin Lissabonin sopimukseen, kuten turvatakuu mikäli jäsenvaltio kohtaa aseellisen hyökkäyksen, sekä EU:n puolustusvirasto ja taisteluosastot. *Nykyään emme pysty erottelemaan koti- ja ulkomaan turvallisuutta toisistaan*¹⁵⁹, toteaa ulkoministeri Alexander Stubb. Ulkoministeri Stubb puhuu myös taisteluosastojen käytettävyydestä ja EU:n nopean toiminnan kyvystä vastata kriiseihin. EU:n nopeaa reagointi kykyä on kehitetty, mutta sitä pitää kehittää vielä lisää. Euroopalla on taisteluosastokonsepti ja Suomi on ollut valmiudessa kahdesti, ensin Saksan ja Hollannin kanssa ja sitten Pohjoismaisen taisteluosaston myötä. Taisteluosastokonseptia tulisi kehittää siihen suuntaan, että sitä voidaan käyttää kun tarvetta ilmenee. EU on myös kehittänyt nopeaa siviilikriisinhallintaa ”Crisis Response Teams” muodossa.¹⁶⁰

Euroopan unionin siviilikriisinhallinnasta sekä sotilaallisesta kriisinhallinnasta puhuu ulkoministeri Tuomioja myös omassa puheessaan Atlantti-seuran ja Puolan suurlähetystön seminaarissa vuonna 2011. *Populistiset ja nationalistiset tunteet ovat viimeaikoina nousseet pintaan koko Euroopassa. Euroopan yhdentymisen etuja ja yhteistyötä on selitettävä uudelleen. EU on onnistunein rauhan projekti maailmassa*¹⁶¹, sanoo Tuomioja. Suomi joka on suhteellisen tuore jäsenmaa, on hyötynyt EU:sta niin taloudellisesti kuin kansainvälisen politiikan saralla. Suomi on pyrkinyt aktiivisesti syventämään Eurooppalaista integraatiota. Puheenjohtajamaana vuon-

¹⁵⁷ Stefan Wallin, puhe ”EU:n puolustuspolitiikka – nykytila ja lähitulevaisuus, Turun Eurooppalaisten Nuorten seminaarissa, 14.11.2011

¹⁵⁸ Stefan Wallin, 14.11.2011

¹⁵⁹ Alexander Stubb, puhe, Finland and the European Security and Defence Policy (ESDP), 34th Special National Defence Course for Ambassadors Accredited to Finland, 8-9.12.2008

¹⁶⁰ Alexander Stubb, 8-9.12.2008

¹⁶¹ Erkki Tuomioja, puhe, Responding to Security Challenges of our Time: More Security through Wider International Cooperation, 17.10.2011

na 1999 Suomi oli ajamassa eteenpäin EU:n yhteistä turvallisuus- ja puolustuspoliittikkaa. Tämän jälkeen EU:lla on ollut yli 20 kriisinhallintaoperaatiota. Suomi on ollut mukana lähes kaikissa. Tuomiojan mielestä EU tarvitsee uutta kokonaisvaltaista ulko- ja turvallisuuspolitiikka, esimerkiksi EU:n tulisi perustaa pysyvä siviili- ja sotilaskriisinhallintaa koordinoiva yksikkö. Tällöin EU:n kriisinhallinta välineitä käytettäisiin koordinoitusti. Toinen esimerkki on EU:n taisteluosastot. EU:n tulisi parantaa taisteluosastojen käytettävyyttä ja joustavuutta, sekä kehittää mahdollisesti yhteistä kriisinhallintarahoitusta. Suomi haluaisi että kaikki 27 jäsenmaata pyrkisivät yhteisiin tavoitteisiin yhdessä. *Nämä huomioon ottaen on selvää, että Suomi tukee äskettäin Saksan, Ranskan ja Puolan julkaisemaa Weimar aloitetta*¹⁶², sanoo ulkoministeri Tuomioja. Yhteistyötä pitäisi tehdä kaikilla kolmella alalla, EU – Nato yhteistyössä, siviili- ja sotilasasioiden suunnittelussa ja yhteensovittamisessa sekä EU:n taisteluosastojen käytön valmiuksissa. EU:n ja Naton yhteistyö on tärkeää, sillä nämä kaksi järjestöä toimivat useissa tapauksissa samoilla toiminta-alueilla. Tästä hyvä esimerkki on EU:n Atalanta -operaatio Adeninlahdella.¹⁶³

Taisteluosastoilla on tärkeä rooli EU:n kriisinhallinnassa. Taisteluosastot antavat oman panoksensa käyttöperiaatteeltaan nopean toiminnan kyvyn EU:n kriisinhallintaan.¹⁶⁴ *Tämän lisäksi taisteluosastoilla on tärkeä merkitys jäsenvaltioiden yhteistoimintakyvyn kehittämisessä,*¹⁶⁵ sanoo puolustusministeri Wallin. Taisteluosastojen avulla jäsenmaat kykenevät kehittämään ja uudistamaan puolustusvoimiaan.¹⁶⁶

Noin kaksi vuosikymmentä sitten maailma koki kaksi traagista tapahtumaa, Ruandan kansanmurhan ja Srebrenican joukkosurman. Molemmissa tapauksissa kansainvälisillä rauhanturvaajilla ei ollut kunnollisia varusteita, eikä mandaattia järjestömän tappamisen estämiseksi. Nämä kaksi ikävää tapahtumaa olivat yksi ratkaisevimmista tapahtumista siihen, että EU alkoi kehittää sotilaallista kriisinhallinta kykyä mukaan lukien nykyisin toiminnassa olevat taisteluosastot, joita voidaan käyttää vaativissakin rauhanturvatehtävissä.¹⁶⁷ Suomi on johdonmukaisesti tukenut EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, ja on ollut aktiivisesti kehittämässä EU:n eri kriisinhallintakykyjä. EU:lla on käytössään erilaisia kriisinhallinnan välineitä. *Soti-*

¹⁶² Erkki Tuomioja, 17.10.2011

¹⁶³ Erkki Tuomioja, 17.10.2011

¹⁶⁴ Stefan Wallin, puhe ”EU:n puolustuspoliittikka – nykytila ja lähitulevaisuus, Turun Eurooppalaisten Nuorten seminaarissa, 14.11.2011

¹⁶⁵ Stefan Wallin, 14.11.2011

¹⁶⁶ Stefan Wallin, 14.11.2011

¹⁶⁷ Erkki Tuomioja, puhe, Conflict Prevention and the European Union. Representation of the European Commission. 7.2.2011, Helsinki

*laallisessa kriisinhallinnassa on tosin vielä kehitettävää*¹⁶⁸, toteaa ulkoministeri Tuomioja omassa puheessaan vuonna 2011. Lissabonin sopimus tuli voimaan vuonna 2009, eikä sillä ole ollut Tuomiojan mielestä suoraa vaikutusta EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Päätöksenteko tapahtuu edelleen samoilla periaatteilla kuin ennenkin.¹⁶⁹

Suunnittelu- ja johtamiskyvyn lisäksi on tärkeää, että EU:lla on käytössään tarvittavat kriisinhallintavälineet operaation toteuttamiseksi. EU:ssa on tiedostettu, että mahdolliseen nopeaan välintuloon on varauduttava. Tätä varten on luotu EU:n taisteluosastokonsepti. EU ei ole vielä kertaakaan käyttänyt taisteluosastojaan. Taisteluosastoja pitää olla valmis käyttämään, mikäli sellainen tilanne sen vaatii. Suomi pitää tärkeänä, ettei taisteluosastoja käytetä vain puolustusvoimien muutoksenvälineenä.¹⁷⁰

Suomen olisi opittava puhumaan EU:n puolustuksesta rennommin, avoimemmin ja laajemmin. EU:n puolustus ei sisällä pelkästään sotilaallista voimaa, vaan myös siviilivoimavarat. EU:n pitäisi pystyä yhdistämään nämä voimavarat. Suomessa on tiukka erottelu siitä, mikä on puolustusta ja mikä on kriisinhallintaa. Tämänkaltaisen toiminta ei edistä EU:n puolustuksen kehittymistä. *Suomen on tuettava EU:n puolustusta varauksettomasti*¹⁷¹, sanoo ulkoministeri Stubb. *Mitä vakaampana Eurooppa säilyy, sitä turvallisempaan Suomi pysyy. Näin ollen Suomen tulee jatkossakin osallistua Nato- ja EU-johtoisiin operaatioihin olivat ne sitten Balkanilla, Afrikassa tai jopa kaukana Afganistanissa*¹⁷², toteaa myös puolustusministeri Häkämies.

Suomen mielestä jäsenmaiden tulisi tiivistää yhteistyötään EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan osalta. EU tarvitsee nykyaikaiset, valmiit ja toimivat kriisinhallinta välineet. Suomi on tukenut EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa esimerkiksi osallistumalla Pohjoismaisiin taisteluosastoihin. Osallistuminen on vaatinut Suomelta erilaisia resursseja kuten rahaa, henkilöitä ja materiaalia. Konstruktivistisesta näkökulmasta Suomi haluaa osoittaa muille valtioille olevansa valmis tämänkaltaisiin uudistuksiin ja muutoksiin. Valtiojohdon puheista voidaan päätellä, että Suomi haluaisi vieläkin avoimempaa vuorovaikutusta EU:n jäsenmaiden kesken. Konstruktivistisesta näkökulmasta avoin ja vilpitön vuorovaikutus ja toiminta jäsenmaiden

¹⁶⁸ Erkki Tuomioja, puhe, From Crisis Management to Conflict Prevention. Is the EU up to the Task?, 18.1.2011 Lontoo

¹⁶⁹ Tuomioja, 18.1.2011

¹⁷⁰ Stefan Wallin, 14.11.2011

¹⁷¹ Alexander Stubb, puhe, Kymmenen teesiä Euroopasta: "Suomen EU-politiikan tahtotila 2010 -luvulla", 2.2.2009, Helsinki

¹⁷² Jyri Häkämies, puhe, CSIS:n tilaisuudessa, 6.9.2007, Washington

kesken kehittäisi Eurooppalaista identiteettiä ja turvallisuutta, samalla se hyödyttäisi myös EU:n jäsenmaita.

4.3 Norja

Norjan turvallisuuspolitiikan tavoitteena on turvata Norjan suvereniteetti. Norjan asevoimilla on laaja tehtäväkenttä, niin rauhan kuin kriisin aikaanakin. Norja on jakanut asevoimiensa tehtävät kolmeen pääkategoriaan:

*tehtävät jotka hoidetaan itsenäisesti ilman liittolaisten apua, tehtävät jotka hoidetaan liittolaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa sekä viranomaistehtävien tukeminen.*¹⁷³

Kansainvälisessä yhteistyössä YK:lla on iso rooli Norjan turvallisuuspolitiikassa. Norja haluaa kehittää kansainvälisiä ihmisoikeusasioita, lakeja ja sopimuksia yhdessä YK:n kanssa. Nato on ollut Norjan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan ydin jo kuudenvuosikymmenen ajan. Ennen kaikkea Norja luottaa Naton jäsenmaiden keskinäisen avunannon velvoitteeseen.¹⁷⁴ EU:lla on omat turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tavoitteet ja säädökset. Vaikka Norja ei ole EU:n jäsenvaltio, on sillä kiinnostusta osallistua EU:n johtamiin siviili- ja sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin. Norja onkin asettanut siviilijoukkojaan Kosovoon sekä Afganistaniin, ja se on mukana Pohjoismaisessa taisteluosastossa. EU:n ulkopuolisena jäsenmaana Norja joutui tekemään erillisen sopimuksen Euroopan puolustusviraston kanssa, jotta se voi osallistua Euroopan puolustusviraston hankkeisiin ja ohjelmiin, kuten Pohjoismainen taisteluosasto.¹⁷⁵ Norjan näkökulmasta EU:n yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan vahvistuminen ja kehittäminen on positiivista. EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan vahvistuminen edesauttaa transatlanttista yhteistyötä. Tästä syystä Norja haluaa olla mukana kehittämässä Eurooppalaista turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa.¹⁷⁶ Norjan tarkoituksena ei ole valita tekekö se yhteistyötä Euroopan vai Yhdysvaltojen kanssa. Norjan tarkoituksena on tehdä yhteistyötä molempien kanssa.¹⁷⁷ Norjalla ei ole tarkoitusta liittyä EU:n jäsenmaaksi. Norjan on kuitenkin syvennettävä yhteistyötään EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan saralla.¹⁷⁸

¹⁷³ Norwegian Defence: FACTS and FIGURES, Norwegian Ministry of Defence, 2011

¹⁷⁴ Norwegian Defence: FACTS and FIGURES

¹⁷⁵ Norwegian Defence: FACTS and FIGURES

¹⁷⁶ Nina Greager, Inside Nato – Outside the EU: Norwegian Security and Defence Policy in the High North, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, julkaisusarja 4: työpapereita No 32, Helsinki 2009

¹⁷⁷ Nina Greager, s.3

¹⁷⁸ Nina Greager, s.9

Pohjoismainen yhteistyö korostaa yhdessä tekemistä. Yhdessä Pohjoismaat voivat ottaa enemmän vastuuta esimerkiksi kansainvälisessä operaatiossa kuin yksittäinen valtio. Pohjoismaisessa taisteluosastossa Norja, Ruotsi ja Suomi tekevät tiivistä yhteistyötä, joka edesauttaa syvempää tulevaisuuden yhteistyötä. Pohjoismaisella puolustusyhteistyöllä voitaisiin saada isoja säästöjä tuotannossa, logistiikassa ja materiaalihankinnoissa.¹⁷⁹

Norjan asevoimat asettivat ensimmäiseen Pohjoismaiseen taisteluosastoon noin 150 sotilasta. Pääsääntöisesti Norja asettaa taisteluosastoon tuki- ja lääkintähenkilöstöä sekä kalustoa. Pohjoismainen taisteluosasto on keskeinen osa Pohjoismaista turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä. Pohjoismaiseen taisteluosastoon osallistuminen täydentää käytännön työtä muiden Pohjoismaiden kanssa, sekä jo laajaa NATO yhteistyötä.¹⁸⁰

4.3.1 Pohjoismainen yhteistyö

Norjan puolustusministeri Anne-Grete Strom-Erichsen sanoo puheessaan, että *Pohjoismaat ovat ilmeisiä yhteistyökumppaneita monistakin eri syistä, huolimatta joistakin eroista mitä tulee Naton ja EU:n jäsenyyteen*¹⁸¹. Ruotsi ja Suomi osallistuvat molemmat Nato -johtoiisiin kriisinhallintaoperaatioihin. Norja taas osallistuu EU:n johtamiin operaatioihin, esimerkiksi Atalanta -operaatio Somalian rannikolla. Norja on osallistunut molempiin Pohjoismaisiin taisteluosastoihin. Pohjoisina naapureina Norja, Suomi ja Ruotsi jakavat yhteisiä turvallisuusintressejä. *Yhdessä me voimme parhaiten vastata näihin haasteisiin. Meillä on myös yhteinen kulttuuri ja samankaltaiset lähestymistavat, jotka helpottavat meitä toimimaan yhdessä ulkomailla*¹⁸², sanoo puolustusministeri Strom-Erichsen.

Pohjoismaisesta yhteistyöstä mainitsee myös Norjan puolustusministeri Grete Faremo puheessaan *NATO's partnership, Northern European and Nordic Cooperation*". On Norjan etu, että se tekee yhteistyötä samanhenkisten valtioiden kanssa, olivat ne sitten liittoutuneita tai eivät. Tätä taustaa vasten Norja ajaa aktiivisesti syvempää ja laajempaa Pohjoismaista yhteistyötä niin sotilaallisilla osa-alueilla kuin siviili osa-alueilla.¹⁸³

¹⁷⁹ Norwegian Defence: FACTS and FIGURES

¹⁸⁰ Nordic Battle Group stand by, lehtijulkaisu, 28.12.2007 (<http://www.regjeringen.no/en/dep/fd/press-centre/Press-releases/2007/Nordic-Battle-Group-on-stand-by.html?id=495620>)

¹⁸¹ Anne-Grete Strom-Erichsen, puhe, The Atlantic Council of Finland, 11.5.2009

¹⁸² Anne-Grete Strom-Erichsen, 11.5.2009

¹⁸³ Grete Faremo, puhe, *NATO's partnership, Northern European and Nordic Cooperation*, 46th Annual Leangkollen Conference, 7.2.2011

*Norja ja Suomi ovat osallistuneet Ruotsin johtamaan Pohjoismaiseen taisteluosastoon, joka aloittaa päivystysvuoronsa ensi vuoden alussa*¹⁸⁴, sanoo ulkoministeri Jonas Gahr Store puheessaan vuonna 2007. Osallistumalla taisteluosastoon Ruotsi, Suomi ja Norja pystyvät järjestämään isoja yhteisiä sotaharjoituksia. Norja katsoo, että tämä on tärkeä askel kohti pidempi-ajaisia sotilaallista yhteistyötä. *Tänä päivänä nämä kolme maata ovat ainoat Pohjoismaat, jotka ottavat osaa EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. On tärkeää ja luonnollista, että sovimme yhdessä pelisäännöt minkälaista roolia haluamme ottaa EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikassa*¹⁸⁵, sanoo ulkoministeri Store.

Viime vuosien aikana Naton, EU:n ja YK:n välinen yhteistyö on tiivistynyt. Esimerkiksi Naton operaatiot eivät rajoitu enää pelkästään jäsenmaille, vaan muutkin maat voivat osallistua Nato -johtosiin operaatioihin. Myös EU on mahdollistanut ei-jäsenmaan osallistumisen EU-johtosiin operaatioihin. Ruotsi ja Suomi ovat Norjan rinnalla Pohjois-Afganistanissa ja Norja osallistuu EU:n taisteluosastoon yhdessä Ruotsin ja Suomen kanssa. Tiiviimmällä pohjoismaisella yhteistyöllä Norja, Ruotsi ja Suomi voivat parantaa myös Naton, EU:n ja YK:n välistä yhteistyötä.¹⁸⁶

Huhtikuussa vuonna 2007 Norja allekirjoitti yhteistyösopimuksen Islannin kanssa. Rantavaltiot kuten Norja, Tanska ja Islanti tiivistivät yhteistyötään sen jälkeen kun USA veti viimeiset lentokoneet ja henkilöstön Keflavikin tukikohdasta. Norja on myös entistä avoimempi lähemmälle yhteistyölle Ruotsin ja Suomen kanssa. Norjan, Ruotsin ja Suomen puolustusministerit sopivat tapaamisessaan keväällä 2007 tulevaisuuden yhteistyöstä. Näillä kolmella maalla on monia yhteisiä intressejä, kuten Venäjäsuhteet pohjoisessa, sekä ilmastonmuutos ja yhteinen osallistuminen EU:n taisteluosastoon. Taisteluosasto vie näitä kolmea maata tiiviimpään kansainväliseen sotilaalliseen yhteistyöhön kuten Afganistanissa. Pohjoismaisella taisteluosastolla on myös laajempaa merkitystä, koska mukana on Naton jäsenmaita sekä EU:n jäsenmaita.¹⁸⁷

Norja kokee, että kansainväliset suhteet ovat muuttuneet ja muuttuvat koko ajan, esimerkiksi Naton ja EU:n yhteistyö on tiivistynyt. Tästä syystä Norja haluaa olla mukana erilaisissa kan-

¹⁸⁴ Jonas Gahr Store, puhe, *A changing High North – how can Norway, Finland and Sweden strengthen their co-operation?*, 10.10.2007

¹⁸⁵ Jonas Gahr Store, 10.10.2007

¹⁸⁶ Jonas Gahr Store, puhe *A changing High North – how can Norway, Finland and Sweden strengthen their co-operation?*, 10.10.2007

¹⁸⁷ Jonas Gahr Store, puhe, *We share Europe's future*, Binnual address to the Storting on important EU and EEA matters, 4.6.2007

sainvälisissä yhteistyöfoorumeissa, kuten esimerkiksi Pohjoismainen taisteluosasto. Norja haluaa osoittaa, ettei se aio jäädä sivusta seuraajaksi, vaan on valmis ottamaan osaa laajempiin kansainvälisiin yhteistyöoperaatioihin. Pohjoismaista yhteistyötä Norja pyrkii edistämään ja Norja onkin valmis tiivistämään Pohjoismaiden välistä yhteistyötä erityisesti Suomen, Ruotsin ja Norjan välillä. Konstruktivistisesta näkökulmasta voidaan tulkita, että tiiviillä Pohjoismaisella yhteistyöllä Norja haluaa osoittaa muille Pohjoismaille olevansa osa Pohjoismaista yhteisöä ja samalla osa EU:ta eikä Norja halua jättäytyä näiden yhteisöjen ulkopuolelle.

4.3.2 Kansainvälinen yhteistyö, EU:n ja YK: tukeminen

Ensimmäinen Pohjoismainen taisteluosasto aloitti päivystysvuoronsa 1.1.2008, taisteluosasto oli valmis EU:n käytettäväksi seuraavat kuusi kuukautta. *Pohjoismaista taisteluosastoa voidaan pitää parannettuna Eurooppalaisena kriisinhallinnan voimavarana kansainväliselle yhteisölle, mukaan lukien Norjalle*¹⁸⁸, sanoo ulkoministeri Store. EU on osoittanut niin Bosniasa kuin Kongossakin, että sillä on kyky sotilaalliseen kriisinhallintaan. *Taisteluosasto on EU:n kriisinhallinnan jatkokehityksen kannalta positiivinen vaihtoehto*¹⁸⁹, sanoo ulkoministeri Store.

Pohjoismainen taisteluosasto on sopusoinnussa Norjan kriisinhallintaprioriteettien kanssa. Norjan hallitus on aktiivisesti tukenut YK:n kykyä johtaa rauhanturvaoperaatioita. Norjan mielestä EU:n taisteluosastot ovat hyödyllinen lisä YK-johtoisten rauhanturvaoperaatioiden läpi viemiseksi.¹⁹⁰

Euroopan unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka kehittää ja edistää turvallisuutta koko Euroopassa. Lissabonin sopimuksella on myös merkitystä Norjan ja EU:n välisessä suhteessa. Norja kokee, että tiivis vuorovaikutussuhde EU-puheenjohtajamaahan ja eri jäsenmaihin on entistä tärkeämpää. Norjan täytyy jatkuvasti päivittää ja vahvistaa suhteitaan EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan yhteistyöhön sekä EU:n jäsenmaihin. Erityistä yhteistyötä Norja tekee Suomen ja Ruotsin kanssa osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon. *Osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon Norja täyttää yhtä kolmesta tavoitteestaan tukea EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa*¹⁹¹, sanoo puolustusministeri Faremo.

¹⁸⁸ Norjan puolustusministeriön lehtijulkaisu, 28.12.2007

¹⁸⁹ Norjan puolustusministeriön lehtijulkaisu, 28.12.2007

¹⁹⁰ Norjan puolustusministeriön lehtijulkaisu, 28.12.2007

¹⁹¹ Grete Faremo, puhe, *NATO's partnership, Northern European and Nordic Cooperation*, 46th Annual Leangkollen Conference, 7.2.2011

Euroopan unionin turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta mainitsee myös ulkoministeri Store omassa puheessaan, *Norway's foreign policy and opportunities for cooperation with EU's Common Foreign and Security Policy. EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa edistää myös Norjan turvallisuutta*¹⁹², ulkoministeri Store sanoo. Norja on ollut pitkään Naton jäsenmaa, joten sillä on vahvat perinteet kansainvälisellä turvallisuuskentällä. Norja tukee vahvemmin EU:n roolia turvallisuus- ja kriisinhallintatoimissa. Norjan sitoutuminen EU:n kriisinhallintaan näkyy muun muassa Balkanilla. Afganistanin siviilikriisinhallintaoperaatioon Norja tulee lähettämään lisävahvistusta. Pohjoismaiseen taisteluosastoon osallistuminen on myös osoitus Norjan sitoutumisesta. Ulkoministeri Store mainitsee myös, että *vuonna 2006 Norja solmi sopimuksen Euroopan puolustusviraston kanssa ensimmäisenä ja toistaiseksi ainoana ei-jäsenmaana*¹⁹³.

Osallistumalla EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, Norja haluaa tuoda esiin omaa kokemusta kansainväliseltä turvallisuuskentältä ja samalla syventää suhdettaan EU:iin. Konstruktivistisesta näkökulmasta Norja haluaa osoittaa muille valtioille omaa identiteettiään ja kokemustaan kansainvälisessä turvallisuusympäristössä. Norja toivookin tiiviimpää vuorovaikutusta EU:n jäsenmaiden kanssa. Norja kokee myös, että osallistumalla EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehittämiseen hyödyttää se myös Norja turvallisuutta.

4.4 Irlanti

Irlannissa ulkoministeriö vastaa Irlannin osalta kansainvälisestä turvallisuuspolitiikasta. Puolustusministeriön ja puolustusvoimien tehtävänä on tukea ulkoministeriön turvallisuuspolitiikkaa. Puolustusministeriöllä ja puolustusvoimilla on kasvava rooli Irlannin turvallisuuspolitiikassa. Puolustusministeriöllä ja puolustusvoimien vastuulla on myös enimmäismäärin EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikka Irlannin osalta. Irlannilla on pysyvä edustus EU:n Poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteassa, lisäksi Irlannilla on edustusta Euroopan unionin sotilasesikunnassa (EUSE). Irlantilaisia sotilaita palvelee myös useissa eri kansainvälisissä organisaatioissa kuten Naton pääesikunnassa Brysselissä, YK:n pääesikunnassa New Yorkissa sekä Euroopan unionin turvallisuus- ja yhteistyöjärjestössä (ETYJ). Irlannilla on vahvat perin-

¹⁹² Jonas Gahr Store, puhe, *Norway's foreign policy and opportunities for cooperation with the EU's Common Foreign and Security Policy*, Annual Europe Conference, 21.5.2007, Oslo

¹⁹³ Jonas Gahr Store, 21.5.2007

teet rauhanturvaamisesta. Irlantilaisia sotilaita on palvellut eri rauhanturvatehtävissä Balkanilla, Afrikassa ja Lähi-Idässä.¹⁹⁴

Irlanti ei ole sotilaallisesti liittoutunut maa. Irlannin puolustusvoimien tehtävänä on *puolustaa, edistää kansallista ja kansainvälistä rauhaa, sekä toteuttaa hallituksen antamat muut vaatimukset*¹⁹⁵. Irlannin puolustusvoimien tavoitteena on *vastata aseellisiin hyökkäyksiin ylläpitämällä sotilaallisia voimavaroja, edistää saaren turvallisuutta ja vakautta tukemalla siviili- ja viranomaisyhteisöjä, edistää ja ylläpitää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta osallistumalla kansainväliseen kriisinhallintaan, tarjota parhaita mahdollisia puolustuspoliittisia ja sotilaallisia neuvoja ministeriölle*¹⁹⁶. Irlannin puolustusvoimien kokonaisvahvuus on noin 10 000 henkilöä.¹⁹⁷

4.4.1 Kansainvälinen yhteistyö

Irlanti osallistui ensimmäistä kertaa EU:n taisteluosastoon vuonna 2007, jolloin ensimmäinen Pohjoismainen taisteluosasto aloitti koulutusjaksonsa. Irlannin puolustusvoimat asettivat Pohjoismaiseen taisteluosastoon IEDD (Improvised Explosive Device Disposal) ryhmän. IEDD -ryhmä oli ensimmäinen Irlantilainen joukko, joka oli kansainvälisessä koulutuksessa Irlannin rajojen ulkopuolella. *Tämä ei olisi ollut mahdollista ilman lakimuutosta, joka on hyvä osoitus poliittisesta tuesta Irlannin osallistumiselle*¹⁹⁸, sanoo puolustusvoimien komentaja Dermot Earley. IEDD -ryhmälle suoritettiin kaksi eri arviointia, ensimmäinen suoritettiin Irlannissa ja toinen Pohjoismaisen taisteluosaston yhteisharjoituksessa Ruotsissa. *Osallistuminen Pohjoismaiseen taisteluosastoon on osoitus meidän jatkuvasta voimavarojen kehittämisestä ja luottamuksesta. Saimme kiitosta myös muilta Pohjoismaiseen taisteluosastoon osallistuvilta jäsenmailta*¹⁹⁹, sanoo puolustusvoimien komentaja Earley vuonna 2008.

Euroopan unionin tulee kehittää turvallisuus- ja puolustuspoliittikaansa. Yksi kehitysalue on ollut nopea kriisiin reagointi. Tätä varten EU:lla on käytössään taisteluosastot. Vuonna 2007 EU:lla oli operatiivinen valmius kahden taisteluosaston voimin. Marraskuussa vuonna 2006 Irlannin hallitus hyväksyi virallisesti Irlannin osallistumisen Pohjoismaiseen taisteluosastoon. Puolustusvoimien osallistuminen taisteluosastoon oli kuitenkin ehdollista. Ulkoministeri alle-

¹⁹⁴ Department of Defence and Defence Forces: Annual report 2008, Dublin 2009

¹⁹⁵ Department of Defence and Defence Forces: Annual report 2008, Dublin 2009

¹⁹⁶ Department of Defence and Defence Forces: Annual report 2008, Dublin 2009

¹⁹⁷ Dermot Earley, puhe, 17th Annual Delegate Conference, Westport 2008

¹⁹⁸ Dermot Earley, puhe, 17th Annual Delegate Conference, Westport 2008

¹⁹⁹ Dermot Earley, puhe, 17th Annual Delegate Conference, Westport 2008

kirjoittikin yhteistyöpöytäkirjan, joka hyväksyttiin maaliskuussa vuonna 2007. Yhteistyöpöytäkirja määrittää taisteluosaston käytön ja tehtävät. Irlanti jatkaa keskustelua ja yhteistoimintaa osallistumisestaan Pohjoismaiseen taisteluosastoon muiden jäsenvaltioiden kanssa. Irlanti jatkaa omalta osaltaan toimintaansa sotilas- ja siviilikriisinhallinta asioiden eteen EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan osalta. Irlanti pyrkii myös edistämään YK:n ja EU:n välistä yhteistyötä kriisinhallinnan suhteen.²⁰⁰

Euroopan unionin turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta mainitsee myös puolustusministeri Tony Killeen puheessaan vuonna 2010. *EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan yhtenä tärkeimpänä tavoitteena on sen jatkuva parantaminen ja kyky toteuttaa erilaisia tehtäviä tavoitteiden saavuttamiseksi*²⁰¹, sanoo puolustusministeri Killeen. Vuonna 2009 Irlannin hallitus hyväksyi esityksen Irlannin osallistumisesta toiseen Pohjoismaiseen taisteluosastoon joka aloitti koulutuksen vuonna 2010. Ruotsi oli tuolloin Pohjoismaisen taisteluosaston johtomaa, niin kuin se oli vuonna 2008. Muita osallistuvia maita olivat Suomi, Norja ja Viro. Irlanti osallistui taisteluosastoon noin 150 henkilön voimin. Tosin nämä 150 henkilöä tultaisiin käyttämään vain silloin jos Pohjoismaisen taisteluosasto oli tarkoitus lähettää tehtävään. Mikäli taisteluosastoa ei lähetetä tehtävään, sitoutuu irlantilaisia sotilaita Pohjoismaiseen taisteluosastoon noin 15 kappaletta, lähinnä esikunta- ja koulutustehtäviin. Irlannin osallistuminen taisteluosastoihin kehittää puolustusvoimien valmiutta. Osallistumalla taisteluosastoihin Irlanti näyttää myös halukkuutensa osallistua kattavasti kansainväliseen kriisinhallintaan. *On myös huomioitava, että Irlannin osallistuminen erityisiin operaatioihin vaatii aina hallituksen hyväksynnän*²⁰², sanoo puolustusministeri Killeen.

Irlannista tuli Yhdistyneiden kansakuntien jäsenmaa vuonna 1955. YK:n rauhanturvaoperaatiot ovat edistäneet ihmisoikeuksia, aseistariisuntaa ja kansainvälistä demokratiaa. Irlanti voi ylpeänä sanoa olleensa mukana näissä operaatioissa. Irlannin mielestä on tärkeää, että pienemmätkin valtiot pääsevät päättämään ja tuomaan omaa näkökulmaansa kansainväliseen päätöksentekoon. Tämän vuoksi Irlanti aikookin hakea Turvallisuusneuvoston jäsenyyttä vuonna 2020. Pienenä valtiona Irlanti ymmärtää edut ja mahdollisuudet vaikuttaa ihmisoikeusasioihin maailmanlaajuisesti. Tämän vuoksi Irlanti hakee ensimmäistä kertaa YK:n ihmisoikeusneuvoston jäsenyyttä vuosiksi 2012 – 2015. Puhuttaessa Irlannin kansainvälisestä roolista, ei voida sivuuttaa sitä, että Irlanti on sotilaallisesti liittoutumaton maa. Kansallisesti ja

²⁰⁰ Willie O'Dea, address to the select committee on justice, equality, defence and women's rights. 3.4.2007

²⁰¹ Tony Killeen, puhe, speech before the select committee on justice, equality, defence and women's rights, 17.6.2010.

²⁰² Tony Killeen, 17.6.2010

kansalaisten mielestä Irlannin tulee pysytellä puolueettomana. *Ei pidä olettaa, että puolueettomana maana Irlanti yrittäisi pakoilla kansainvälistä vastuuta tai jäisi kansainvälisen kentän ulkopuolelle, päinvastoin puolueettomuus on auttanut meitä osallistumaan tehokkaammin YK:n ja EU:n operaatioihin edistääksemme rauhaa ja kehitystä*²⁰³, sanoo ulkoministeri Michael Martin.

*Nykyään Irlannin puolustusvoimat ovat mukana monissa kansainvälisissä operaatioissa kuten, Kosovossa, Afganistanissa, Länsi-Saharassa ja Lähi-idässä sekä kahden viikon kuluttua lopetamme kuuden kuukauden valmiuden Pohjoismaisen taisteluosaston mukana*²⁰⁴, sanoo ulkoministeri Martin vuonna 2011. Irlanti ei usko pelkän sotilaallisen voiman ratkaisevan nykypäivän konflikteja. Nykyiset kriisinhallintaoperaatiot tarvitsevat kokonaisvaltaista ja koordinoitua yhteistyötä sotilas- ja siviilikriisinhallinnan osalta. *Konfliktinjälkeisessä yhteiskunnassa on hyödynnettävä kaikkia mahdollisia välineitä, alkaen diplomatian ja sovittelun kautta sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan vakauttamiseen sekä kehityksen ja kaupan tukemiseen. Tästä syystä Irlanti jatkaa vahvaa tukeaan YK:n rauhanrakennuskomissiolle*²⁰⁵, sanoo ulkoministeri Martin.

Irlanti on osallistunut kansainväliseen rauhanturvaamiseen jo 52. vuoden ajan. Näinä vuosina 85 henkilöä on maksanut siitä kalleimman hinnan kansainvälisen rauhan eteen. Viimeisen vuoden aikana Irlanti joutui lakkauttamaan operaationsa Kosovossa ja Tshadissa, enemmän tai vähemmän talousongelmien vuoksi. On muistettava, että vuonna 2009 Irlannilla palveli noin 850 sotilasta ulkomaanoperaatioissa, joka on lähes 20 % puolustusvoimien henkilöstöstä. Vuonna 2010 irlantilaisia sotilaita palveli ulkomailla noin 150 sotilasta 12 eri operaatiossa. Yksi näistä kansainvälisistä tehtävistä oli Pohjoismaisen taisteluosasto, johon Irlanti oli asettanut oman osastonsa. Samankaltaista osastoa suunniteltiin käytettäväksi myös Itävalta – Saksa taisteluosaston mukana vuonna 2012. *Tämän hetkisen talouskriisin myötä ei sovi unohtaa kansainvälisen toiminnan merkitystä ja mainetta Irlannille. Irlannin on jatkettava ja sitouduttava edelleen tulevaisuuden rauhanturvaoperaatioihin*²⁰⁶, sanoo puolustusvoimien komentaja Earley.

Kansainvälisestä toiminnasta ja irlantilaisten sotilaiden osallistumisesta kansainvälisiin operaatioihin puhuu myös puolustusministeri Willie O'Dea. Kansainvälisestä toiminnasta on tul-

²⁰³ Michael Martin, puhe, Diplomatic Academy, 21.6.2011, Wien

²⁰⁴ Michael Martin, 21.6.2011

²⁰⁵ Michael Martin, 21.6.2011

²⁰⁶ Dermot Earley, puhe, Annual Delegate Conference PDFORRA, 6.10.2010

lut osa kokopäivästä toimintaa Irlannin puolustusvoimissa. Irlanti on tehnyt ja tekee merkittävästi töitä rauhanturvaamisen eteen eri puolilla maailmaa. *Tänä vuonna tulee täyteen 50 vuotta siitä, kun Irlanti osallistui ensimmäiseen YK:n rauhanturvaoperaatioon*, sanoo puolustusministeri O`Dea.²⁰⁷ Irlannin puolustusvoimien yksi haasteellisimmista tehtävistä on Tshadin operaatio. Irlannin onnistuminen Tshadissa on tärkeää Afrikan rauhan ja vakauden saavuttamiseksi. Onnistuminen Tshadissa luo myös uskottavuutta EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikalle kansainvälisissä suhteissa. Toinen merkittävä rooli puolustusvoimilla on KFOR (Kosovo Force) operaation johtovastuu Kosovossa. Irlanti ei ole aikaisemmin toiminut monikanallisen prikaatin johtajana. Johtovastuun antaminen Irlannille on osoitus, että Irlanti kykenee kriisinhallinta kokemuksillaan ja sitoutumisellaan suoriutumaan tehtävästään. Irlanti oli osa myös ensimmäistä Pohjoismaista taisteluosastoa. *Irlanti on saanut hyvää kokemusta Pohjoismaisesta yhteistyöstä. Irlanti haluaa jatkaa erinomaista yhteistyötä Pohjoismaiden kanssa ja alustavasti onkin sovittu Irlannin osallistumisesta vuoden 2011 Pohjoismaiseen taisteluosastoon, lisäksi Irlanti on käynyt epävirallisia keskusteluita osallistua Itävalta – Saksa taisteluosastoon vuonna 2012*²⁰⁸, sanoo puolustusministeri O`Dea.

Vuosien saatossa Irlanti on osallistunut moneen kansainväliseen rauhanturvaoperaatioon. Irlannissa suhtaudutaan vakavasti YK:n velvoitteeseen auttaa ja edistää kansainvälistä rauhaa. Maailmalla on tällä hetkellä menossa monia kriisejä, jotka varmistavat sen, että rauhanturvaajille on kysyntää. Vuoden 2011 Pohjoismaisen taisteluosasto oli samankaltainen kuin vuonna 2008. Mukana ovat kaikki samat jäsenmaat. Irlannin osallistuminen EU:n taisteluosastoihin luo puolustusvoimille mahdollisuuksia parantaa valmiuksiaan. Osallistuminen kuvastaa myös Irlannin halua näyttää, että se pystyy vastaamaan laajalla kirjolla YK:n mahdollisiin kriisinhallinta pyyntöihin. *Osallistuminen taisteluosastoihin ja yhtenäinen koulutus mahdollistaa myös kykyjemme vertailun muiden jäsenmaiden kanssa, sekä yhtenäistää ymmärrystä jäsenmaiden välillä*²⁰⁹, sanoo O`Dea.

Osallistumalla erilaisiin kansainvälisiin rauhanturvaoperaatioihin tai kriisinhallintatehtäviin kuten Pohjoismaiset taisteluosastot, Irlanti pystyy kehittämään omia intressejään ja identiteettiään kansainvälisempään suuntaan muiden maiden silmissä. Tämänkaltaista toimintaa sopii hyvin konstruktivistiseen ajattelutapaan. Irlanti joka on sotilaallisesti liittoutumaton, kokee kumminkin olevansa vahvasti osa EU:ta ja Eurooppalaista yhteisöä. Osallistumalla EU:n tais-

²⁰⁷ Willie O`Dea, puhe, Military School Curragh, 16.1.2008

²⁰⁸ Willie O`Dea, puhe, Military School Curragh, 16.1.2008

²⁰⁹ Tony Killeen, puhe, At the Ireland-Finland Seminar on the Modern Challenges in Peace Operations, 12.5.2010, Dublin

teluosastoihin Irlanti haluaa olla mukana kehittämässä ja turvaamassa Eurooppalaista yhteisöä. Tästä konkreettisena esimerkkinä ovat Pohjoismaiset taisteluosastot. Konstruktivistisesta näkökulmasta tiivis yhteistyö valtioiden ja yhteisöjen välillä kehittää valtioiden ja yhteisöjen välistä luottamusta. Puolueettomuus ei Irlannin tapauksessa tarkoita eristäytymistä muista yhteisöistä tai valtioista, vaan pikemminkin edistää yhteistyötä. Liittoutumattomuudella Irlanti haluaa osoittaa, ettei se sitoudu toimimaan vain jonkun tietyn organisaation määräyksien tai sopimusten mukaisesti. Tällä tavoin Irlanti kykenee ylläpitämään ja kehittämään omia suhteitaan muihin valtioihin ja kansainvälisiin yhteisöihin.

4.4.2 Irlannin puolustusvoimien kehittäminen

Irlanti osallistui ensimmäistä kertaa Pohjoismaiseen taisteluosastoon vuonna 2007, joka aloitti valmiusvuoronsa 1.1.2008. Osallistuminen Pohjoismaiseen taisteluosastoon oli uusi ja merkittävä kokemus Irlannin puolustusvoimille. Puolustusvoimat olivat osa monikansallista yksikköä, joka oli korkeassa lähtövalmiudessa. Osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon Irlannin asettamaa joukkoa arvioitiin myös ensimmäistä kertaa monikansallisilla kriteereillä. Tämän kaltainen osallistuminen taisteluosastoon ja kansainväliset tehtävät ovat osa puolustusvoimien kehittämistä ja kehittämisohjelmaa. Osallistuminen Pohjoismaiseen taisteluosastoon hyödyttää myös Irlannin puolustusvoimien toimintakykyä. *Kokemukset vuoden 2008 Pohjoismaisesta taisteluosastosta ovat olleet positiivisia ja aiomme osallistua myös 1.1.2011 valmiuden aloittavaan Pohjoismaiseen taisteluosastoon. Emme pois sulje myös vaihtoehtoa osallistua muihinkin EU:n taisteluosastoihin*²¹⁰, sanoo puolustusvoimien komentaja Earley.

*Minut on tällä hetkellä valittu puolustusministeriksi, ja puolustusvoimien kehittäminen on yksi minun tärkeimmistä prioriteeteistani*²¹¹, näin aloittaa puheensa puolustusministeri O'Dea vuonna 2007. Tulevaisuudessa Irlannin puolustusvoimien on kyettävä vastaamaan tulevaisuuden muuttuviin haasteisiin. Puolustusvoimien tehtävänä on vastata kansalaisten ja hallituksen sille asetettuihin odotuksiin ja tehtäviin. Puolustusvoimien nykyaikainen toimintakenttä varsinkin ulkomaan palveluksien osalta on monimutkainen ja epävakaa, ja se vaatii puolustusvoimilta jatkuvaa kehittymistä. Puolustusvoimat joutuvat sopeuttamaan koulutustaan, valmiuksiaan ja välineistöään kansainvälisiin tehtäviin. Vuoden 2006 aikana tapahtui muutamia

²¹⁰ Dermot Earley, puhe, 17th Annual Delegate Conference, 2008 Westport

²¹¹ Willie O'Dea, puhe, Annual Report of the Department of Defence and Defence Forces for 2006, 18.7.2007

muutoksia Irlannin lainsäädännössä. Muutokset lainsäädännössä olivat tarpeen, mikäli puolustusvoimien henkilöstöä osallistuu esimerkiksi Pohjoismaiseen taisteluosastoon.²¹²

Puolustusvoimien kehittämisestä ja varsinkin puolustusvoimien henkilöstön kehittämisestä mainitsee puheessaan myös puolustusministeri Tony Killeen. *Puolustusvoimat kohtaavat erilaisia henkilöstöhaasteita niin kotimaassa kuin ulkomailla. Näihin haasteisiin puolustusvoimat vastaavat henkilöstön ammattitaidolla, laadukkuudella ja omistautumisella. Tällä hetkellä palveluksessa on noin 150 sotilasta, jotka ovat valmiina vuoden 2011 alusta alkaen lähtemään nopeasti mahdolliselle kriisialueelle Pohjoismaisen taisteluosaston mukana*²¹³, sanoo puolustusministeri Killeen. Toiminta ulkomailla mahdollistaa Irlannin puolustusvoimien laajan käytön. Sotilaiden käytännön kokemus on tärkeää myös puolustusvoimien kannalta. Sotilaiden komennukset ja kokemukset ulkomailla ovat osa Irlannin puolustusvoimien uudenai-kaistamista. Osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon Irlanti ei pelkästään hyödy henkilöstön kokemuksesta taisteluosastossa. Vuonna 2010 pidetyissä harjoituksissa Ruotsissa ko-keilivat irlantilaiset uusia kevyesti panssaroituja ajoneuvojaan taisteluosaston mukana.²¹⁴

4.4.3 Sotilaallinen liittoutumattomuus ja Euroopan unioni

Irlanti on perinteisesti noudattanut sotilaallista liittoutumattomuutta. Liittoutumattomuus on tärkeä osa Irlannin identiteettiä. Mahdollisesti mitkään uudistukset eivät tule muuttamaan Irlannin liittoutumattomuutta. Irlanti tulee säilyttämään itsemääräämisoikeutensa osallistumisesta kansainvälisiin operaatioihin. Pääministeri Bertie Ahern toteaa puheessaan vuonna 2008, että *EU ei ole sotilaallistumassa, vaan EU on luonut kykyä reagoida mahdollisiin kriiseihin nopeasti. EU:lla on tällä hetkellä meneillään noin 20 kriisinhallintaoperaatiota, suurin osa näistä on siviilikriisinhallintaoperaatioita*²¹⁵. EU:lla on kasvava rooli myös sotilasjohtoisissa operaatioissa. *EU:n sotilaalliset kriisinhallintatehtävät tukevat myös YK:ta kuten esimerkiksi viime vaaleissa Kongon demokraattisessa tasavallassa*²¹⁶, sanoo pääministeri Ahern. Irlannin puolustusvoimien ja EU:n välinen kriisinhallintayhteistyön tuorein esimerkki on Tshadista. Tshadin operaatio on EU:n turvallisuus- ja puolustuspoliitiikan todellisuutta. *Mikä parasta, se on myös linjassa Irlannin kanssa*, sanoo pääministeri Ahern.²¹⁷

²¹² Willie O'Dea, puhe, Annual Report of the Department of Defence and Defence Forces for 2006, 18.7.2007

²¹³ Tony Killeen, puhe, PDFORRA Annual Delegate Conference, 5.10.2010

²¹⁴ Tony Killeen, 5.10.2010

²¹⁵ Bertie Ahern, puhe, National Forum on Europe Plenary Session, 31.1.2008, Dublin

²¹⁶ Bertie Ahern, puhe, 31.1.2008

²¹⁷ Bertie Ahern, 31.1.2008

Liittoutumattomuudesta ja EU:n sotilaallisesta kriisinhallinnasta puhuu myös puolustusministeri O'Dea omassa puheessaan *50 years of Irish UN Peacekeeping*. Pienet EU:n jäsenmaat kuten Irlanti, Itävalta, Ruotsi ja Suomi ovat tärkeässä roolissa YK:n alaisissa rauhanturvaoperaatioissa. EU on kasvava toimija kansainvälisissä suhteissa ja sen tulee täyttää velvollisuutensa kansainvälisenä toimijana. EU:n tulisi olla rauhan, vaurauden ja demokratian esimerkki maailmalle. *Irlanti on sotilaallisesti liittoutumaton maa ja näin sen tulee olla tulevaisuudessa-kin*²¹⁸, toteaa puolustusministeri O'Dea. Lissabonin sopimus ei muuta nykyisiä Irlannin kansallisia määräyksiä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tai EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan suhteen.²¹⁹ Sotilaallinen puolueettomuus on Irlannille tärkeä periaate ja se tulee huomioida vaikka Irlanti on EU:n jäsenmaa. EU:n jäsenyys on Irlannille tärkeä ja sillä on tärkeä rooli EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämisessä. Kehityksen on kuitenkin tapahduttava Irlannin kansallisia perinteitä noudattaen, eli puolueettomuus huomioiden.²²⁰

Euroopan unionilla on tarve kehittää omaa sotilaallista kriisinhallintaa. Vuoden 2010 *HeadLine Goal:lin* yhtenä tavoitteena oli kyetä vastaamaan kriiseihin nopeasti. Keskeinen osa tavoitetta oli asettaa joukkoja korkeaan lähtövalmiuteen, tämä perustuu pitkältä EU:n taisteluosastokonseptiin. Taisteluosastojen tehtävinä on niin kutsutut Petersbergin tehtävät, jotka ovat laaja-alaisia kriisinhallinta tehtäviä. EU:n kehittyminen sotilaallisessa kriisinhallinnassa kehittää myös EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Taisteluosastot liittyvät EU:ssa tehtyihin sopimuksiin, mitkä Irlanti on hyväksynyt kansanäänestyksellä. EU:n taisteluosasto ei ole sama kuin Euroopan yhteinen sotilaallinen puolustus, vaan sen tarkoituksena on edistää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta, mikäli esimerkiksi YK tarvitsee nopean toiminnan kykyä.²²¹

Vuonna 2006 tehtiin epävirallinen päätös, että Irlanti aloittaa keskustelut Ruotsin ja samanmielisten jäsenmaiden kanssa liittymisestään Pohjoismaiseen taisteluosastoon. Irlannin ulkoasiainvaliokunnan ja puolustusvoimien edustajat tapasivat ruotsalaisia kollegoita useaan otteeseen keskustellakseen Irlannin osallistumisesta Pohjoismaiseen taisteluosastoon. Näiden keskustelujen jälkeen Ruotsi ilmoitti, että se suhtautuisi myönteisesti Irlannin osallistumiseen Pohjoismaiseen taisteluosastoon. Ennen osallistumistaan Irlannin tuli kuitenkin allekirjoittaa Pohjoismaiseen taisteluosastoon liittyvä yhteisymmärryspöytäkirja. Vuoden 2006 marraskuussa Irlannin hallitus hyväksyi virallisesti Irlannin osallistumisen Pohjoismaiseen taisteluosastoon.

²¹⁸ Willie O'Dea, puhe, *50 years of Irish UN Peacekeeping*, Official Opening of the Refurbished IUNVA House, 29.4.2008

²¹⁹ Willie O'Dea, 29.4.2008

²²⁰ Willie O'Dea, puhe, Review of 100th Infrantry Battalion – Leaving Ireland shortly for peacekeeping duty in Chad, 14.5.2009

²²¹ Willie O'Dea, puhe, Approval of Memoranda of Understanding regardin Ireland's Participation in the Nordic Battlegroup, 5.4.2007

toon. Irlanti asetti ensimmäiseen Pohjoismaiseen taisteluosastoon noin 100 sotilasta. Osallistumisesta oli kuitenkin huomioitava Irlannin aikaisempi lainsäädäntö irlantilaisten sotilaiden ulkomaanpalveluksesta. Yhteisymmärryspöytäkirja määrittää jäsenvaltioiden toiminnan Pohjoismaisessa taisteluosastossa, oman maan lainsäädäntöä noudattaen. Jokaisella jäsenmaalla on oikeus olla lähettämättä joukkojaan operaatioon, mikäli maan hallitus tai vastaava toimija sen evää.²²²

Irlannin valtiojohdon puheista voidaan päätellä, että Irlannin sotilaallinen liittoutumattomuus on tärkeä osa irlantilaista yhteisöä. Tulevaisuudessa Irlannilla tulee olla itsenäinen päätösvalta osallistumisesta sotilaalliseen toimintaa maailmalla. Tämä tarkoittaa sitä, että Irlanti haluaa pysytellä tulevaisuudessakin sotilaallisesti liittoutumattomana. Irlanti kokee, että EU on sille tärkeä vuorovaikutuskanava, jossa pienenkin valtion on mahdollisuus päästä vaikuttamaan kansainvälisiin asioihin. Aktiivisella toiminnallaan EU:ssa Irlanti haluaa osoittaa, että yhteinen turvallinen Eurooppa on turvallinen myös EU:n jäsenmaille, eikä EU:n tarvitse olla sotilaallinen liittouma.

4.5 Viro

Viron ulkopolitiikan tavoitteena on vahvistaa ja tasapainottaa turvallisuusympäristöä, sekä lisätä ja vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä Naton ja EU:n kanssa.²²³ Viro on ollut Naton ja EU:n jäsenmaa vuodesta 2004. Nato jäsenyys vahvistaa Viron turvallisuutta ja luo mahdollisuuden osallistua aktiivisemmin kansainväliseen turvallisuuspolitiikkaan.²²⁴ Viron sotilaallinen puolustus perustuu itsenäiseen puolustukseen sekä Naton viidennen artiklan mukaiseen jäsenmaiden keskinäiseen avunannon velvoitteeseen, mikäli jokin jäsenmaista kohtaa aseellisen hyökkäyksen on se hyökkäys kaikkia Naton jäsenmaita vastaan.²²⁵

Viro pyrkii luomaan vahvan ja yhtenäisen EU:n. Yhteinen syvä eurooppalainen yhteistyö antaa paremman mahdollisuuden vastata eri turvallisuusuhkiin. Yhtenäinen EU on myös vaikutusvaltainen toimija kansainvälisissä suhteissa. EU:n yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka auttaa Viroa saavuttamaan sen omia ulko- ja turvallisuuspoliittisia tavoitteita.²²⁶ Viro on aset-

²²² Willie O`Dea, 5.4.2007

²²³ National security concept of Estonia, 12.5.2010

²²⁴ National security concept of Estonia, 12.5.2010

²²⁵ National security concept of Estonia, 12.5.2010

²²⁶ National security concept of Estonia, 12.5.2010

tanut tavoitteekseen edistää EU:n arvoja. Viro tukee myös aktiivisesti Euroopan unionin naapurustopolitiikkaa (ENP). Viro osallistuu EU:n sotilas- ja siviilikriisinhallintaan.²²⁷

Viron puolustusvoimissa palvelee rauhanaikana noin 3800 henkilöä, joista noin 1500 on varusmiehiä. Sodan ajan vahvuudeksi Viro on suunnitellut 16 000 henkilöä. Viron puolustusvoimien rauhan ajan tehtävät ovat *Viron alueellinen valvonta, ylläpitää valmiutta, kouluttaa varusmiehiä, osallistua YK:n ja Naton kansainvälisiin tehtäviin ja tarjota apua muille viranomaisille kansallisessa hätätapauksessa*²²⁸.

4.5.1 Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyö

Viro osallistui 1.1.2008 valmiusvuoronsa aloittamaan Ruotsin johtamaan Pohjoismaiseen taisteluosastoon yhdessä Suomen, Norjan ja Irlannin kanssa. Viro asetti taisteluosastoon suojausjoukkueen ja muutamia upseereita taisteluosaston esikuntaan. *Viro sai positiivista kokemusta taisteluosastosta ja aikoo osallistua myös seuraavaan taisteluosastoon vuonna 2011*²²⁹, sanoo puolustusministeri Jaak Aaviksoo vuonna 2008. Puolustusministeri Aaviksoo puheesta voidaan myös päätellä, että keskustelua taisteluosastojen todellisesta käytöstä tulisi avata enemmänkin. Viro pitää Baltian ja Pohjoismaiden yhteistyötä tärkeänä. Puolustusministeri Aaviksoo sanoo, että *Pohjoismaiden ja Baltian aloitteesta Ukrainan ja Länsi-Balkanin turvallisuustilannetta on kyetty uudistamaan*²³⁰. Puolustusministeri Aaviksoo tapasi pohjoismaisen taisteluosaston operaatiokomentajan Bengt Anderssonin kesäkuussa 2008. Puolustusministeri Aaviksonin mukaan *taisteluosasto on päässyt tavoitteisiinsa, vaikka taisteluosastoa ei lähetetty todelliseen tehtävään*²³¹. Viro osallistui taisteluosastoon varsin pienellä henkilöstömäärällä, mutta henkilöstön saaman kokemuksen myötä heitä pystytään käyttämään muissakin kansainvälisissä operaatioissa.

Suomen puolustusvoimien komentaja Puheloinen vieraili Viron puolustusvoimissa vuonna 2010. *Olen todella vaikuttunut Viron kansallisen puolustuksen kyvystä, Viro on pystynyt kehittämään erilaisia ominaisuuksiaan*, sanoo kenraali Puheloinen. Kenraali Puheloinen vierailun aikana esiin nousi Viron ja Suomen sotilaallinen yhteistyö, molemmat maat ovat esimerkiksi

²²⁷ Viron ulkoministeriö, Estonia Security Policy, 27.1.2013 (<http://www.vm.ee/?q=en/node/4104>)

²²⁸ Viron puolustusvoimat, 27.1.2013 (<http://www.mil.ee/en/defence-forces>)

²²⁹ Jaak Aaviksoo, puhe *Deployment of Rapid Reaction Forces Must be Discussed*, Nordic and Baltic defence minister's meeting, 12.11.2008 Bornhol

²³⁰ Jaak Aaviksoo, 12.11.2008

²³¹ Viron puolustusministeriö, lehtijulkaisu, *Mr. Aaviksoo meet operative commander of the Nordic Battle Group*, 11.6.2008

osa Pohjoismaista taisteluosastoa. Virolla ja Suomella on paljon yhteistä kansallisessa puolustuksessaan. Viron puolustusvoimien komentaja Ants Laaneots sanoo, että *Suomella ja Virolla on kokemusta erilaisista tehtävistä ja kokemusten jakaminen keskenään on tärkeää. Virolla on esimerkiksi enemmän kokemusta taistelutehtävistä ja Suomella on enemmän kokemusta logistiikasta.*²³² Suomen ja Viron yhteistyöstä puhuu myös puolustusministeri Aaviksoo vieraillessaan Helsingissä 2007, *Yhdessä Suomen puolustusministeri Häkämiehen kanssa on keskusteltu Pohjoismaisesta taisteluosastosta ja muista puolustuspoliittikan kysymyksistä. Ilman kansainvälistä yhteistyötä on hankala saavuttaa lopullista rauhanratkaisua.*²³³

Viro korostaa Baltian maiden ja Pohjoismaiden välistä yhteistyötä. Osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon Viro haluaa näyttää esimerkkiä kansainvälisestä yhteistoiminnasta muille Baltian maille. Oman esimerkin ja oman identiteetin korostaminen muille valtioille sopii konstruktivistiseen lähestymistapaan. Viron ja Pohjoismaiden välinen yhteistyö on Virolle tärkeää ja yhteistyötä tehdään laaja-alaisesti. Viron osallistuminen Pohjoismaiseen taisteluosastoon on esimerkki siitä, että se haluaa tiivistää ja edistää Viron ja Pohjoismaiden välistä yhteistyötä. Viro kokee yhteistyön hyödyttävän myös kansallista turvallisuutta.

4.5.2 Kansallinen hyöty

Vuonna 2007 Viron puolustusvoimien neljä tärkeintä prioriteettia olivat *1. Viron osallistuminen Naton nopean toiminnan joukkoihin ja Pohjoismaiseen taisteluosastoon, 2. kansallisen puolustuskyvyn kehittäminen, mukaan lukien nopean toiminnan kyky auttaa viranomaisia, 3. Host Nation Support (HSN) kehittäminen, 4. varmistaa kestävää puolustusta sekä lisätä henkilöstön motivaatiota.* Puolustusministeri Jurgen Ligi sanookin, *täyttääkseen pitkän aikavälin tavoitteita meidän tulee kriittisesti arvioida resurssejamme pitkällä aikavälillä*²³⁴.

²³² Viron ulkoministeriö, lehtijulkaisu, *2010 Finnish Defence Chief Describes Estonia's Progress as Impressive*, 28.9.2010

²³³ Viron ulkoministeriö, lehtijulkaisu, *Estonias and Finnish Ministers Discuss EU Battle Groups*, 14.11.2007

²³⁴ Viron puolustusministeriö, lehtijulkaisu, *Defence priorities for 2007*, 28.2.2007

4.5.3 Kansainvälinen yhteistyö

Viron on tärkeää kehittää rooliaan niin Natossa kuin EU:ssa ja jatkaa länsimaiden yhtenäistämistä molemmissa organisaatioissa. *Yhteiset länsimaiset arvot ovat tärkeitä ja avain turvallisuuteen*²³⁵, sanoo ulkoministeri Andrus Ansip.

Virolla on erilaisia velvollisuuksia kansainvälisen yhteistyön suhteen. Yhtenä velvollisuutena Virolla on EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tukeminen. Osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon Viro täyttää omia velvollisuuksiaan kansainvälisen yhteistyön suhteen. EU:n taisteluosastot ovat kehittäneet EU:n sotilaallista kykyä. Viron parlamentin keskustelussa tulee esiin EU:n päätöksentekoprosessi taisteluosaston tehtävään lähettämisestä sekä, miten jäsenmaat päättävät taisteluosaston lähettämisestä tehtävään. Aaviksoo sanookin, että *Viron osalta menetellään oman kansainvälisen sotilaallisen yhteistyönlain mukaisesti*²³⁶.

Viron ja EU:n välinen yhteistyö on tärkeää Viron turvallisuuden kannalta. *Viro osallistui vuonna 2008 Pohjoismaiseen taisteluosastoon ja on osallistumassa taas tammikuussa 2011 päivystysvuoron aloittavaan taisteluosastoon*²³⁷, sanoo puolustusministeri Aaviksoo puheessaan vuonna 2008. Viron osallistuminen Pohjoismaiseen taisteluosastoon on strategisesti tärkeää Viron ja EU:n jäsenmaiden turvallisuuden vahvistamiseksi.

Viro haluaa korostaa ja kehittää omaa rooliaan EU:ssa, aivan kuten Pohjoismaiden kanssa tehdyssä yhteistyössä. Konstruktivistisesta näkökulmasta katsoen voidaan todeta, että Viro haluaa osoittaa muille EU:n jäsenmaille, että Viro on mukana tukemassa eurooppalaisia aatteita, arvoja, normeja ja yhteisiä pelisääntöjä. Noudattamalla yhteisiä arvoja ja normeja tekevät ne EU:sta tiiviimmän ja sitä myöten turvallisemman.

²³⁵ Andrus Ansip's, puhe, Riigikogu, 4.4.2007

²³⁶ Jaak Aaviksoo, puhe, Riigikogu, 14.11.2007

²³⁷ Jaak Aaviksoo, puhe, Riigikogu, 24.11.2010

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Ruotsin valtiojohdon puheista voidaan päätellä, että Pohjoismainen yhteistyö on tärkeä osa Ruotsin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Ruotsi korostaa sotilaallista yhteistyötä Pohjoismaiden välillä, muutenkin kuin taisteluosastojen muodossa. Ruotsi on valmis sitoutumaan yhteisiin sotaharjoituksiin, materiaalihankintoihin ja operatiivisiin valvontaoperaatioihin esimerkiksi Itämerellä. Ruotsi haluaa myös Pohjoismaiden tekevän sotilaallista yhteistyötä muun Euroopan kanssa. Ruotsin valtiojohdon julkilausunnoista voidaan tulkita myös, että Pohjoismaiden tulisi ”puhaltaa yhteen hiileen” Euroopan suuntaan.

Ruotsin puolustusvoimien komentaja Göransonin puheista voidaan päätellä, että hän näkee Pohjoismaisen taisteluosaston hyvänä mahdollisuutena rekrytoida uutta henkilöstöä Ruotsin puolustusvoimiin. Palvelus Pohjoismaisessa taisteluosastossa voi johtaa palvelukseen Ruotsin puolustusvoimissa. Tulevaisuudessa Ruotsin puolustus perustuu enimmäkseen liikkuviin ja joustaviin taisteluosastoihin. Pohjoismaiset taisteluosastot toimivatkin hyvänä kokeilukenttänä Ruotsin puolustusvoimien tulevaisuutta ajatellen. Ruotsi käyttääkin hyväksi Pohjoismaisia taisteluosastoja ja niiden runkohenkilöstöä tulevaisuuden varalle, jolloin ne toimivat hyvin koulutettuna reservinä 50 000²³⁸ miehen puolustusvoimille. Tästä syystä voidaan olettaa, että Ruotsi haluaa tulevaisuudessa olla johtomaa Pohjoismaisissa taisteluosastoissa. Konstruktivistisestä näkökulmasta tämänkaltaista materialistisen hyödyn tavoittelua pidetään toissijaisena asiana.

Ruotsi korosti myös kansainvälistä yhteistyötä. Ruotsi ja ruotsalaiset sotilaat saavat hyvää kokemusta osallistumalla erilaisiin yhteistyöoperaatioihin Naton jäsenmaiden, EU:n jäsenmaiden sekä sotilaallisesti liittoutumattomien valtioiden kanssa. Ruotsi haluaa rakentaa, näyttää ja verrata oman maan identiteettiään osallistumalla useisiin eri kansainvälisiin operaatioihin. Kansainvälisellä kentällä Ruotsi voi verrata omia sotilaitaan muiden maiden sotilaisiin. Kansainvälisissä tehtävissä Ruotsi on mukana yhteisissä suunnittelu- ja päätöksentekotilaisuuksissa ja pystyy näin vaikuttamaan kansainvälisiin asioihin, joihin ilman osallistumista ei olisi mahdollisuutta. Kansainvälisissä tehtävissä Ruotsi hyötyy sosiaalisesta kanssakäymisestä muiden maiden kanssa. Tiivis yhteistyö eri maiden kanssa vahvistaa valtioiden välistä luottamusta.

²³⁸ Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2012, valtioneuvoston selonteko, s.69

Verrattaessa Ruotsin tarkoituksperiä muiden maiden tarkoituksperiin, korostui ruotsalaisten poliitikkojen puheissa kansallisen hyödyn hakeminen sekä EU:n yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka, unohtamatta myöskään Pohjoismaista yhteistyötä. Toisaalta Pohjoismainen yhteistyö nousi esiin yleensä muulla tavalla kuin juuri Pohjoismaisena taisteluosastona. Kansallisen hyödyn nouseminen esiin voidaan osittain selittää Ruotsin puolustusvoimissa meneillään olevalla reformilla. Ruotsin puolustusvoimien reformia voidaan selittää myös konstruktivistisesta näkökulmasta. Ruotsi kehittää oman valtion identiteettiään tämän hetkisten sosiaalisten vuorovaikutusten seurauksena. Tämän hetkisten uhkakuvien mukaan Ruotsi ei tarvitse sellaisia puolustusvoimia kuin sillä nykyisin on. Ruotsin uhkakuvat ovat muotoutuneet sosiaalisista vuorovaikutuksista muiden valtioiden kanssa.

Yhtenä eroavaisuutena muihin jäsenmaihiin tuli muutamissa Ruotsin valtiojohdon puheissa esiin Ruotsin tyytymättömyys Pohjoismaisen taisteluosaston käyttämättömyyteen. Toki muutkin jäsenmaat mainitsivat käyttämättömyydestä, mutta eivät samalla tavalla kuin ruotsalaiset. Ruotsalaiset olisivat jopa olleet valmiita lähettämään taisteluosaston tai ainakin osia siitä Balkanille harjoitusmielessä. Taisteluosaston käyttö sen olemassa olon takia ei ole kannattavaa, eikä siihen välttämättä suostuttaisi jäsenvaltioiden toimesta. Toisaalta Ruotsin idea taisteluosaston lähettämisestä harjoitusmielessä saattaisi edistää tulevaisuudessa taisteluosastojen käyttöä. Yhtään taisteluosastoa ei ole vielä lähetetty tehtävään, joten EU:lla ei ole kokemusta taisteluosaston tehtävään lähettämisestä. Tämän vuoksi eteen saattaa tulla odottamattomia haasteita, joka voi haitata ja vaikuttaa niin sanotun kovan taisteluosaston lähettämistä.

Suomi suhteellisen pienenä pohjoisena valtiona pyrkii tiiviiseen vuorovaikutukseen muiden valtioiden kanssa. Suomi rakentaa ja muuttaa omia intressejään ja identiteettiään vuorovaikutusten seurauksena. Suomen intressien ja identiteetin rakentumiseen vaikuttavat tekijät ovat yleensä samankaltaisia kuin muiden Pohjoismaiden identiteetit ja intressit. Muuttuvien intressien mukaisesti Suomi kokee osallistumisen Pohjoismaiseen taisteluosastoon osittain velvoitteena. Suomen osallistuminen Pohjoismaiseen taisteluosastoon on osa myös osallistumista vuorovaikutukseen EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan saralla. Suomi ei aja muutosta EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan, vaan osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon Suomi haluaa olla mukana kehittämässä yhteistä Eurooppalaista intressiä, kuten esimerkiksi sotilaallinen kriisinhallinta ja nopean toiminnan joukot. Osallistumalla aktiivisesti EU:n turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen keskusteluun Suomi kykenee muokkaamaan omia intressejään, sekä vertaamaan niitä muiden EU:n jäsenmaiden intresseihin. Osallistumalla tällaiseen

monikansalliseen yhteistoimintaoperaatioon kuten Pohjoismaiset taisteluosastot, Suomi saa näkemystä myös muiden maiden intresseistä.

Euroopan unionin jäsenmaat kuten Suomi, ovat sitoutuneet noudattamaan yhteisiä sääntöjä ja normeja. Osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon Suomi täyttää osan velvollisuudestaan EU:n yhteisten sääntöjen ja normien suhteen. EU:n yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka kehittää myös Suomen turvallisuutta. Turvallinen Eurooppa ja siitä johdettu turvallinen Suomi on osasy s Suomen osallistumiselle Pohjoismaiseen taisteluosastoon. Suomi haluaisi Eurooppalaisen yhteisen politiikan olevan sellaista, että sitä voisi tukea kaikki EU:n jäsenmaat.

Suomen valtiojohdon ja ennen kaikkea puolustusvoimien komentajan mukaan osallistuminen Pohjoismaiseen taisteluosastoon hyödyttää Suomen puolustusvoimia. Suomalaiset sotilaat, niin henkilökunta kuin reserviläisetkin saavat hyvän ja vaativan koulutuksen kansainvälisessä toimintaympäristössä osallistumalla Pohjoismaiseen taisteluosastoon. Tämä on mielenkiintoinen havainto siinä mielessä, että Suomella on Euroopan mittakaavassa iso reserviarmeija ja osallistumismäärät taisteluosastoihin ovat suhteellisesti hyvin pieniä verrattuna reservin kokoon. Sotilaallinen hyöty on siis pienen spesiaalijoukon etu. Pohjoismaisiin taisteluosastoihin osallistuvien sotilaiden ammattitaitoa ja kokemusta Suomi hyödyntää muissa kansainvälisissä kriisinhallintaoperaatioissa. Tällöin sen voidaan katsoa hyödyttävän enemmän puolustusvoimia kuin pelkän kokemuksen ja ammattitaidon kohdentaminen reserviin. Tällä hetkellä ja tulevaisuudessa Suomen puolustusvoimia tullaan uudistamaan. Suomen puolustusvoimien muutokset johtuvat osittain nykyhetken uhkakuvista. Muutokset puolustusvoimissa ovat myös osa Suomen intressien muutosta ja kehittymistä. Suomen täytyy niin sanotusti muuttua maailman mukana.

Verrattaessa Suomea muihin Natoon kuulumattomiin maihin kuten Irlantiin ja Ruotsiin, korostui Suomen valtiojohdon puheissa Naton nopean toiminnan joukkojen mainitseminen yhdessä EU:n taisteluosastojen kanssa. Suomen valtiojohto vertasi EU:n taisteluosastoa ja Naton nopean toiminnan joukkoja keskenään. Ulkoministeri Tuomiojan, puolustusministeri Häkämiehen ja ulkoministeri Kanervan puheissa korostettiin Naton ja EU:n yhteistyötä nopean toiminnan joukkojen osalta. Suomen puolustusvoimien henkilöstön, rahan ja materiaalin jakaminen NRF -joukkoihin ja Pohjoismaiseen taisteluosastoon ei ole Suomen osalta kannattavaa, vaan resurssien käyttöä tulisi yhdistää.

Norjalla on pitkät perinteet kansainvälisestä sotilaallisesta toiminnasta, esimerkiksi tiivis yhteistyö YK:n ja Naton kanssa. Vaikka Norja ei ole EU:n jäsenmaa, on sillä silti kiinnostusta osallistua EU:n johtamiin kriisinhallintaoperaatioihin. Norjan valtiojohdon puheista selvisi, että myös Norja pitää aktiivista yhteistyötä naapurivaltioiden kanssa hyvin tärkeänä. Norja voi kokea itsensä eristäytyneeksi Pohjoismaisessa ja Eurooppalaisessa yhteisössä. Tämän vuoksi Norja on valmis tiiviimpään yhteistyöhön EU:n ja sen jäsenmaiden kanssa. Laajemmat ja tiiviimmät vuorovaikutussuhteet eri kansainvälisten toimijoiden kanssa parantavat myös Norjan turvallisuutta.

Norja osallistui Pohjoismaisiin taisteluosastoihin ainoana EU:n ulkopuolisena maana ja joutui erikseen tekemään sopimuksen Euroopan unionin puolustusviraston kanssa omasta osallistumisestaan Pohjoismaisiin taisteluosastoihin. Norja on aktiivisesti tukenut YK:n rauhanturvaoperaatioita. Pohjoismainen taisteluosasto on Norjan mielestä hyödyllinen lisä YK-johtoisille rauhanturvaoperaatioille, joissa Norja on valmis olemaan mukana, mikäli tarve vaatii. Pohjoismaiset taisteluosastot sopivat luonteeltaan yhteen Norjan kriisinhallintaprioriteettien kanssa, joten syventääkseen kansainvälistä yhteistyötä on Norjan helppo ottaa osaa taisteluosastoon. Norjan valtiojohdon puheista voidaan päätellä, että Norja on valmis läheiseen yhteistyöhön EU:n ja sen jäsenmaiden kanssa.

Norjan valtiojohdon puheissa korostui myös Pohjoismainen yhteistyö. Puheista voidaan olettaa, että Norja haluaa ennemmin tiivistä Pohjoismaista yhteistyötä kuin Eurooppalaista yhteistyötä. Tämä ei tietenkään poissulje yhteistyötä EU:n kanssa. Norja haluaisi tiivistää suhteitaan pohjoisiin rajanaapureihin laajalla yhteistyöllä, mukaan lukien sotilaallinen yhteistyö. Yksi mahdollinen syy tiiviiseen ja laajaan yhteistyöhön on Barentsin merenalue ja sen vahvistunut geopoliittinen asema.²³⁹ Tällä hetkellä Venäjän rooli ja kiinnostus alueeseen on varsin vahva. Norja haluaisikin mahdollisesti Pohjoismaiden toimivan tässä asiassa yhdessä.

Norjan ulkoministeri Storen puheista voidaan myös päätellä, että Norjan mielestä Pohjoismaiden pitäisi niin sanotusti puhalttaa enemmän ”yhteen hiileen”, nimenomaan EU:n suuntaan. Samankaltaisia mielipiteitä havaittiin myös Ruotsin valtiojohdon puheista. Norjan mielestä Pohjoismainen yhteistyö niin EU:n kuin yksittäisten jäsenmaiden kanssa on tärkeää. Esimerkiksi ulkoministeri Storen mukaan EU:n isoilla mailla kuten Ranskalla ja Britannialla on kaksi erilaista roolia maailmapolitiikassa, itsenäinen rooli ja EU:n rooli, joten olisi suotavaa, että

²³⁹ Lassi Heininen, *Barentsinmeren alueen geopoliittiset haasteet*, Barents-asiantuntijajulkaisu, toim.Regis Rouge-Oikarinen ja Heini Rosqvist, Lapin yliopisto, 2012, Rovaniemi

Pohjoismaat puhuisivat EU:n suuntaan niin sanotusti yhdellä äänellä.²⁴⁰ Ulkoministeri Storen puheesta voidaan päätellä myös Ranskan ja Britannia harjoittavan enemmänkin neorealismien näkökulmaan soveltuvaa Eurooppalaista yhteistyötä. Mikäli EU:ssa tapahtuva yhteistyö ei ole Ranskan tai Britannian intressien mukaista, ei sille juurikaan anneta painoarvoa kansallisella tasolla. Storen puheesta heijastuu se, että Norja haluaisi Pohjoismaiden ajavan yhteisesti omia intressejään Euroopassa.

Norja erosi muista jäsenmaista muun muassa sillä, ettei valtiojohdon puheista noussut esiin sellaisia perusteluita, missä Pohjoismainen taisteluosasto olisi jotenkin hyödyttänyt Norjan kansallista puolustusta tai asevoimia. Norjan valtiojohdon puhumattomuudesta voidaan olettaa, ettei pohjoismaisen taisteluosaston katsota hyödyntävän Norjan kansallista puolustusta. Tämä saattaa johtua Norjan pitkäaikaisesta Naton jäsenyydestä. Norja luottanee Naton viiden artiklan tukeen ja keskinäisen avunannon velvoitteeseen. Norjan asevoimien komentajien puheita ei julkaistu juurikaan valtion virallisilla sivuilla, joten Norjan sotilaallisen näkökulman saaminen maan osallistumisesta taisteluosastoon oli haasteellista. Toisaalta osallistuminen pohjoismaiseen taisteluosastoon on aina poliittinen päätös ja Norjan tapauksessa tämä vielä korostui, sillä Norja ei ole EU:n jäsenmaa.

Irlannin valtiojohdon puheista korostui sotilaallinen liittoutumattomuus. Irlannille on tärkeää, että se pystyy itse päättämään osallistumisestaan kansainvälisiin sotilaallisiin operaatioihin. Irlanti ei koe EU:ta millään tavalla sotilasliittona, eikä se sitä varmasti ole. EU:n sotilaallinen kriisinhallinta ei ole Irlannin mielestä mikään sotilaallinen liittouma, vaan kansainvälistä turvallisuutta edistävää toimintaa. Irlanti on Naton rauhankumppanuusmaa, samalla tavalla kuin Ruotsi ja Suomi. Irlannin valtiojohdon puheissa ei kuitenkaan korostettu Naton nopean toiminnan joukkojen ja EU:n taisteluosastojen samankaltaisuutta eikä puheissa tullut esiin Naton ja EU:n välistä yhteistyötä nopean toiminnan joukkojen osalta, kuten esimerkiksi Suomen valtiojohdon puheissa annettiin ymmärtää. Huomioin arvoinen asia on myös, että Irlannin osallistuminen vuoden 2011 Pohjoismaiseen taisteluosastoon erosi aikaisemmasta Pohjoismaisesta taisteluosastosta siten, että Irlanti asetti lähes samankaltaisen ja kokoisen joukon taisteluosastoon, mutta irlantilaisia sotilaita ei koulutettu ulkomailla pois lukien muutamia kouluttajia ja Pohjoismaisen taisteluosaston esikuntaan sijoitettuja sotilaita. Irlanti oli kyllä valmis lähettämään 150 irlantilaista sotilasta operaatioon, mikäli EU päättäisi käyttää taisteluosastoa. Tämänkaltaisella toiminnalla Irlanti ei ehkä anna kovin sitoutunutta kuvaa itsestään muille taisteluosastoon osallistuville maille.

²⁴⁰ Jonas Gahr Store, puhe, *We share Europe's future*, Binnual address to the Storting on important EU and EEA matters, 4.6.2007

Yhtenä mielenkiintoisena havaintona huomattiin ristiriitaisuutta Irlannin suhteesta EU:iin. Monissa valtiojohdon puheissa korostui EU:n jäsenyyden olevan todella tärkeää Irlannille, mutta vuoden 2008 kesäkuussa järjestetyssä kansanäänestyksessä Irlanti kuitenkin äänesti esimerkiksi Lissabonin sopimusta vastaan. Tässä suhteessa kyseessä on mielenkiintoinen ristiriita valtiojohdon ja kansalaisten välillä.

Irlannin puolustusvoimien komentajan puheista voidaan tulkita, että Irlannin on kyettävä uudistamaan ja muokkaamaan puolustusvoimiaan nykyaikaiseen maailman tilanteeseen ja uhakuviin sopiviksi. Valtiojohdon puheissa korostui maininnat irlantilaisten osallistumisesta rauhanturvaoperaatioihin jo kuuden vuosikymmenen ajan. Osallistuminen Pohjoismaiseen taisteluosastoon on yksi osoitus muille valtioille, että Irlanti on valmis ottamaan vastuuta kansainvälisestä kriisinhallinnasta myös nopean toiminnan joukkojen osalta. Pohjoismaiset taisteluosastot mahdollistavat kaluston testaamisen suhteellisen aidossa toimintaympäristössä. Irlanti testasi omia kevyesti panssaroituja-ajoneuvojaan vuoden 2011 taisteluosastossa. Kaluston testaamisen lisäksi osallistuminen taisteluosastoon mahdollistaa jäsenmaiden sotilaiden vertailun. Valtiojohdon puheista voidaan päätellä, että osallistuminen tämänkaltaiseen kansainväliseen kriisinhallintatoimintaa kehittää puolustusvoimia ja Irlannin on oltava mukana toiminnassa tulevaisuudessakin.

Tämän tutkimuksen eri maista Irlannilla oli selvästi laajimmin ja parhaiten dokumentoidut puheet, sekä ne olivat julkisesti helposti saatavilla. Irlannin valtiojohdon puheissa korostui vuoden 2008 talouskriisi. Talouskriisi saattoi viedä huomiota pois julkisesta keskustelusta Pohjoismaisen taisteluosaston suhteen. Irlanti kokee osallistumisen EU:n turvallisuuspolitiikkaan hyödyttävän Irlannin asemaa kansainvälisissä suhteissa. Osallistumalla EU:n turvallisuuspolitiikkaan se pääsee vaikuttamaan kansainvälisiin asioihin maailmanlaajuisesti.

Länsimaalaisuus on osa Viron kansallista identiteettiä, varsinkin 1990 -luvun alkupuoliskon tapahtumien jälkeen. Viro pitää itseään osana länsimaita ja Eurooppalaista yhteisöä. Viro kokee myös olevansa tärkeä linkki lännen ja muiden Baltian maiden välillä. Viro haluaa näyttää esimerkkiä kansainvälisestä yhteistyöstä muille Baltian maille.

Viro osallistuu Naton ja EU:n sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin. Viron satsaus molempien organisaatioiden kriisinhallintaan ei ole massiivinen, mutta pienen valtion resurssit eivät ole myöskään isot. Osallistumalla edes pienellä joukolla molempien organisaatioiden operaa-

tioihin, osoittaa Viro muille maille olevansa valmis kantamaan oman vastuunsa kansainvälisestä rauhasta. Vuoden 2007 Viron puolustusvoimien yksi tärkeimmistä prioriteeteista oli Viron osallistuminen Naton nopean toiminnan joukkoihin ja Pohjoismaiseen taisteluosastoon. Ulkoministeri Paetin puheesta löytyi samankaltainen näkemys kuin Suomen valtiojohtoon puheista. Viron mielestä Naton ja EU:n välistä yhteistyötä tulisi helpottaa ja kehittää.

Viron valtiojohtoon puheissa korostui EU:n, Baltian maiden ja Pohjoismaiden välinen yhteistyö. Tämä yhteistyö koski pääsääntöisesti Itämerellä tapahtuvaa yhteistyötä sekä rajavalvontaa. Sotilaallisesta yhteistyöstä Pohjoismaiden kanssa, kuten Pohjoismaisista taisteluosastoista ei Viron valtiojohto juurikaan maininnut. Maininnat sotilaallisesta yhteistyöstä linkittyi lähinnä logistisiin yhteistarpeisiin Suomen kanssa, sekä Afganistaniin ja Natoon. Naton ja Afganistanin korostuminen valtiojohtoon puheissa on ymmärrettävää, sillä Viro on Naton jäsen. Naton jäsenenä Viro ei ehkä koe Pohjoismaisen sotilaallisen yhteistyön olevan niin tärkeää kuin yhteistyö Naton kanssa.

Viron valtiojohtoon puheista selvisi, että yhteinen Eurooppalainen turvallisuus on tärkeää myös Viron turvallisuuden kannalta, eikä Viro voi olla osallistumatta yhteisiin EU:ta koskeviin turvallisuus- ja puolustuspoliittisiin tehtäviin. Viro kokee esimerkiksi osallistumisen Pohjoismaiseen taisteluosastoon olevan strategisesti tärkeää Viron kannalta.

5.1 Yhteenveto

Irlannin valtiojohtoon puheista huomattiin, että Irlanti käytti osallistumistaan Pohjoismaiseen taisteluosastoon hyväksi testatakseen esimerkiksi uusia kevyesti panssaroituja ajoneuvojaan. Ruotsin valtiojohtoon puheissa korostui pataljoonan kokoisen joukon toimintatapojen kokeileminen taisteluosaston yhteydessä. Muidenkin osallistuvien jäsenmaiden puheista oli huomattavissa, että materiaalin ja toimintatapojen kokeilua suoritettiin taisteluosaston mukana. Irlannin ja Ruotsin puheissa se korostui muita enemmän. Irlannin ja Ruotsin osalta voidaan olettaa, että he halusivat tuoda rehellisesti julkisuuteen sen kansallisen hyödyn, mitä osallistuminen Pohjoismaiseen taisteluosastoon mahdollistaa.

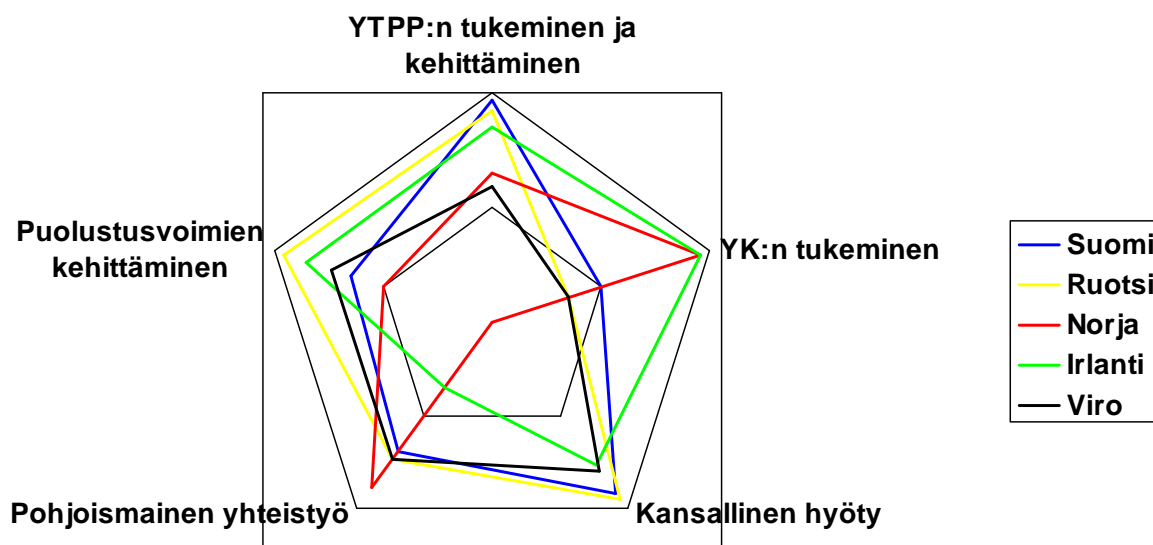
Kaikkien Pohjoismaisiin taisteluosastoihin osallistuvien jäsenmaiden puheista oli huomioitavissa, että maailman kriisien muuttuminen aiheuttaa sen, että EU tarvitsee nopean toiminnan joukkoja. Nykypäivän kriisit voivat levitä ja syttyä nopeasti. Valtiojohtoon puheista voidaan

todeta, että muuttuneisiin uhkakuihin vastataan nopealla toiminnalla. EU:n nopean toiminnan joukkojen haasteena on sen käyttö, tai oikeastaan sen käyttämättömyys.

Kaikkien taisteluosaston jäsenmaiden puheista selvisi, että Eurooppalaisten intressien ja Eurooppalaisen identiteetin kehittäminen on tärkeää. Kaikkien Pohjoismaiseen taisteluosastoon osallistuvien maiden valtiojohdon puheista selvisi myös, että jäsenmaiden on tuettava EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Osallistumisellaan Pohjoismaiseen taisteluosastoon jäsenmaat haluavat osoittaa muille EU:n jäsenmaille kehittävänsä ja tukevansa EU:n kriisinhallintaa. Kaikkien Pohjoismaisen taisteluosaston jäsenmaiden puheista oli tulkittavissa, ettei oman valtion tule jäädä irralliseksi ja eristäytyneeksi valtioksi kansainvälisestä kriisinhallinnasta ja yhteistyöstä.

Tutkimusaineistoa analysoitaessa huomattiin, että Irlanti ja Norja korostivat eniten YK:n rauhanturvaamisen kehittämistä. Irlannin ja Norjan mielestä EU:n taisteluosastot soveltuvat hyvin YK:n alaisen rauhanturvaoperaation kriisinhallintajoukoksi, sekä kehittävän YK:n roolia kansainvälisissä suhteissa.

Verrattaessa Suomen ja Irlannin valtiojohdon puheita muihin jäsenmaihiin, korostui Suomen ja Irlannin puheissa muita jäsenmaita enemmän kokonaisvaltainen kriisinhallinta. Suomen ja Irlannin mielestä siviilikriisinhallinnan ja sotilaallisen kriisinhallinnan yhteensovittaminen on tärkeää EU:n kriisinhallintakonseptissa. Suomen ja Irlannin puheista voidaan päätellä, että EU:n jäsenmaiden tulisi laajentaa ja syventää yhteistyötä keskenään muillakin kuin sotilaallisen kriisinhallinnan osa-alueella. Kuvassa kolme on esitetty Pohjoismaisiin taisteluosastoihin osallistuvien maiden tarkoitusperien ja teemojen korostuminen, sekä niiden suhde verrattaessa muihin jäsenvaltioihin.



Kuva 3. Pohjoismaisiin taisteluosastoihin osallistuvien maiden tarkoitusperien ja teemojen korostuminen ja suhde jäsenmaiden kesken

Tutkimusmateriaalin saatavuus ei jakautunut tasapuolisesti tutkittavien maiden välillä. Ruotsi ja Suomi olivat sellaisia maita, joissa puhutut puheet olivat kohtuullisen hyvin taltioitu. Irlannilla oli selkeästi parhaiten ja laajimmin taltioidut puheet, sekä ne olivat helposti saatavilla. Viron ja Norjan osalta puolustus- ja asevoimien komentajien puheita oli saatavilla vähän, tai ei juuri ollenkaan. Tämä aiheutti haasteita saada sotilaallista näkökulmaa tarkoitusperiin näiden kahden maan osalta. Tutkimukseen valittujen puhujien ansiosta ja laajahkosta aikarajauksesta johtuen materiaalista saatiin kattava ja tarkoitusperien selvittämiseen niin sanotusti lisää syvyyttä. Liitteessä yksi esitetyistä puhujista ja tutkimuksessa käytetyistä puheista voidaan todeta, että maiden puolustusministerit ja ase- ja puolustusvoimien komentajat olivat niitä henkilöitä, jotka pääsääntöisesti ottivat puheissaan esiin Pohjoismaisen taisteluosaston.

5.2 Jatkotutkimus

Tutkimusta tehtäessä heräsi useita ajatuksia mahdollisista jatkotutkimuksen aiheista. Tutkimisen arvoista voisi olla Pohjoismaisen taisteluosaston tulevaisuus, onko EU:n taisteluosastokonseptilla tulevaisuutta kansainvälisessä kriisinhallinnassa? Mahdollisena jatkotutkimuksena voitaisiin myös vertailla, miten Pohjoismaiseen taisteluosastoon osallistumisen tarkoitusperät

eroavat verrattaessa esimerkiksi muihin EU:n taisteluosastoihin, vai eroavatko? Vertailevalla menetelmällä voitaisiin myös tutkia miten Naton jäsenmaiden, jotka osallistuvat EU:n taisteluosastoihin, tarkoitusperät eroavat toisistaan?

Tutkimusta tehtäessä heräsi kysymys valtion tarkoitusperien ja taisteluosastoon asetetun joukon suhteesta. Muokkaako esimerkiksi taisteluosastoon asetetun joukon laatu ja määrä mahdollisesti valtion osallistumisen tarkoitusperiä? Monet jäsenmaat perustelivat osallistumisensa hyödyttävän myös maan puolustusvoimia sekä kansallista puolustusta. Mahdollisena jatkotutkimuksena voitaisiin tutkia taisteluosastoon osallistumisen todellista hyötyä, sekä miten osallistuminen taisteluosastoon hyödyttäisi kyseenomaista valtiota ja sen puolustusvoimia.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää konstruktivistisesta näkökulmasta taisteluosastoon osallistuvien maiden tarkoitusperiä. Mahdollinen jatkotutkimus voitaisiin tehdä eri teorian näkökulmasta, esimerkiksi neorealismien näkökulmasta. Pystyisikö neorealismi vastaamaan samalla tavalla perusteltuihin tarkoitusperiin kuin konstruktivismi? Kriittisenä asiana on mielestäni huomioitava myös konstruktivismin luonne siitä, ettei se ota huomioon puhuvatko valtionjohtajat totta vai eivät.

Tämän tutkimuksen metodeina käytettiin sisällönanalyysia ja vertailevaa menetelmää. Nykyistä tutkimusmateriaalia voitaisiin hyödyntää tutkimalla diskurssianalyysin avulla esimerkiksi Suomen ja Ruotsin puheita. Löytyisikö puheista joitain eroavaisuuksia esimerkiksi missä tilaisuudessa ja kenelle puhuja on puheensa osoittanut. Tämänkaltaisen toiminta jätettiin tarkoituksella tässä tutkimuksessa vähemmälle huomiolle.

TUTKIELMAN LÄHDELUETTELO

Asiakirjat ja artikkeli

Council of European Union, Press release: 2591st council meeting, *General Affairs and External Relations*, Luxemburg, 14.6.2004

Department of Defence and Defence Forces: Annual report 2008, Dublin 2009

Förvarsmakten, Militärstrategisk doktrin med doktrinära grunder (MSD 12), 2011

European union concept for military planning at the political and strategic level, Brussels 16.6.2008

Euroopan unionin turvallisuusstrategia: Turvallisempi Eurooppa oikeudenmukaisemmassa maailmassa, Bryssel 2009

Euroopan unioni, Konsolidoidut sopimukset perusoikeuskirja, Luxemburg 2010

Euroopan unionin tehdyn sopimuksen konsolidoitu toisinto, 2010

National security concept of Estonia, 12.5.2010

NBG Nordic Battlegroup broschyr, 2011

Norwegian Defence FACTS and FIGURES, Norwegian Ministry of Defence, 2011

Nordic Battle Group 2011, Uudenmaan Prikaati, Helsinki 2012

Nordic Battle Group 2008, Porin Prikaati: Kriisinhallintakeskus, Tampere 2008

Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2009, Valtioneuvoston selonteko VNS x/2009,

Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka 2012, Valtioneuvoston selonteko.

Viron puolustusministeriön lehtijulkaisu: Mr. Aaviksoo meets operative commander of the Nordic Battle group, 11.6.2008

Viron ulkoministeriön lehtijulkaisu: 2010 Finnish Defence Chief Describes Estonia`s Progress as Impressive, 28.9.2010

Viron ulkoministeriön lehtijulkaisu: Estonian, Finnish Ministers Discuss EU Battle Groups, 14.11.2007

Kirjallisuus

Adler, Emmanuel: European Journal of International Relations: Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics, 1997

Alasuutari, Pertti: Laadullinen tutkimus, Jyväskylä 2001

Andersson, Jan Joel: Armed and Ready? The EU Battlegroup Concept and the Nordic Battlegroup, Swedish Institute for European Policy Studies, Stockholm 2006

Greager, Nina: Inside Nato – Outside the EU, Norwegian Security and Defence Policy in the High North, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, julkaisusarja 4: työpapereita No 32, Helsinki 2009

Heininen, Lassi: *Barentsinmeren alueen geopoliittiset haasteet*, Barents-asiantuntijajulkaisu, toim.Regis Rouge-Oikarinen ja Heini Rosqvist, Lapin yliopisto, 2012, Rovaniemi

Jackson, Robert & Sörensen, Georg: Introduction to international relations: Theories and approaches, second edition, Oxford, 2003

Jackson, Robert & Sörensen, Georg: Introduction to international relations: Theories and approaches, third edition, Oxford 2007

Kerttunen Mika, Koivula Tommi, Jeppsson Tommy: EU BATTLEGROUPS: Theory and Development in the Light of Finnish-Swedish Co-operation

Lindström, Gustav: Enter the EU Battlegroups, Institute for Security Studies, 2007

Raitasalo, Jyri: Turvallisuusympäristön muutos ja Suomen puolustus, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 23, 2008 Helsinki,

Räsänen Pekka, Anttila Anu-Hanna, Melin Harri: Tutkimusmenetelmien pyörteissä: Sosiaalitutkimuksen lähtökohdat ja valinnat, Juva 2005

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, Helsinki 2002

Wendt, Alexander: Social Theory of International Politics, Cambridge University Press 1999

Puheet

Aaviksoo, Jaak: puhe, *Deployment of Rapid Reaction Forces Must be Discussed*, Nordic and Baltic defence minister's meeting, 12.11.2008, Bornhol

Aaviksoo, Jaak: puhe, Riigikogu, 14.11.2007

Aaviksoo, Jaak: puhe, Riigikogu, 24.11.2010

Ahern, Bertie: puhe, National Forum on Europe Plenary Session, 31.1.2008, Dublin

Ansip, Andrus: puhe Riigikogussa, 4.4.2007

Bildt, Carl: puhe, ulkoministerien konferenssissa "ESPD@10 - What lessons for the future", 28.7.2009

Bildt, Carl: puhe *Strengthening the ESDP – The EU's Approach to International Security*, 19.9.2008, Helsinki

Earley, Dermot: puhe, 17th Annual Delegate Conference, 2008 Westport

Earley, Dermot: puhe, The Annual Delegate Conference PDFORRA, 6.10.2010

Faremo, Grete: puhe, *Nato's partnership, Northern European and Nordic Cooperation*, 46th Annual Leangkollen Conference, 7.2.2011

Gahr Stor, Jonas: puhe *A changing High North – How can Norway, Finland and Sweden strengthen their cooperation*, 10.10.2007, Oslo

Gahr Stor, Jonas: puhe *We share Europe`s future*, Binnual address to the Storting on important EU and EEA matters, 4.6.2007

Gahr Stor, Jonas: Norjan puolustusministeriön lehtijulkaisu, *Nordic Battle Group on standby*, 28.12.2007

Gahr Stor, Jonas: puhe, *Norway`s foreign policy and apportunities for cooperation with the EU`s Common Foreign and Security Policy*, Annual Europe Conference, 21.5.2007, Oslo

Göranson, Sverker: puhe, Folk och Försvars rikskonferens, 17.1.2010, Sälen

Göranson, Sverker: puhe, 2011, Sälen

Göranson, Sverker: puhe, HANA Forum, 16.6.2009

Göranson, Sverker: puhe, Nordic Air Sympiosium, 18.6.2011 Luleå

Göranson, Sverker: puhe, 6.10.2010, Helsinfors

Göranson, Sverker: puhe, Lunds Akademiska Officerssällskap, 10.4.2012

Häkämies, Jyri: puhe, 184.maanpuolustuskurssin avajaisissa 21.1.2008

Häkämies, Jyri: puhe, 183.maanpuolustuskurssin avajaisissa, 5.11.2007

Häkämies, Jyri: puhe, CSIC:n tilaisuudessa, 6.9.2007, Washington

Häkämies, Jyri: puhe, CAS kriisinhallintaseminaarissa, 17.6.2008, Helsinki

Ligi, Jurgen: puhe *Estonia`s defence priorities for 2007*, 28.2.2007

Kanerva, Ilkka: puhe, Maanpuolustusyhdistyksen syyskokouksessa, 1.11.2007, Helsinki

Kanerva, Ilkka: puhe, eduskunnan lähetekeskustelussa, 13.11.2007

Kanerva, Ilkka: puhe, Kalevan ulkopolitiikan illassa, 12.11.2007, Oulu

Kaskeala, Juhani: puhe, *Mannerheim luento*, Päämajan kesäsymposiumissa, 30.6.2009, Mikeli

Killeen, Tony: puhe, Ireland – Finland Seminar on the Modern Challenges in Peace Operations, 12.5.2010, Dublin.

Killeen, Tony: puhe, Before the select committee on Justice, Equality, Defence and Women`s rights, 17.6.2010

Killeen, Tony: puhe, PDFORRA Annual Delegate Conference, 5.10.2010

Kääriäinen, Seppo: puhe, 180.maanpuolustuskurssin avajaisissa, 22.1.2007, Helsinki

Martin, Michael: puhe, Diplomatic Academy, 21.6.2011 Wien

O`Dea, Willie: puhe, Approval of Memoranda of Understanding regarding Ireland`s Participation in the Nordic Battlegroup, 5.4.2007

O`Dea, Willie: puhe, Military School, 16.1.2008

O`Dea, Willie: puhe, to select committee on Justice, Equality, Defence and Women`s rights, 3.4.2007

O`Dea, Willie: puhe, Launch of the Annual Report of the Department of Defence and Defence Forces for 2006, 18.7.2007

O`Dea, Willie: puhe, *50 years of Irish UN Peacekeeping*, Official Opening of the Refurbished IUNVA House, 29.4.2008

- O'Dea, Willie:** puhe, Review of 100th Infantry Battalion – Leaving Ireland shortly for peace-keeping duty in Chad, 14.5.2009
- Puheloinen, Ari:** puhe, 191. Maanpuolustuskurssin avajaisissa, 9.11.2009
- Strom-Erichsen, Anne-Grete:** puhe, The Atlantic Council of Finland, 11.5.2009
- Strom-Erichsen, Anne-Grete:** Norjan puolustusministeriön lehtijulkaisu, *Nordic Battle Group stand-by*, 28.12.2007
- Stubb, Alexander:** puhe, Finland and the European Security and Defence Policy (ESDP) 34th Special National Defence Course for Ambassadors Accredited to Finland, 9.12.2008
- Stubb, Alexander:** puhe, Kymmenen teesiä Euroopasta: *Suomen EU-politiikan tahtotila 2010-luvulla*-seminaarissa, 2.2.2009, Helsinki
- Tolgfors, Sten:** puhe, Folk och Försvars rikskonferens: : “*Förvarsförmåga i focus – ett försvarspolitisk paradigmskifte*” 17.1.2010, Sälen
- Tolgfors, Sten:** puhe, Bonnier Conference Center, 27.8.2008
- Tolgfors, Sten:** puhe, Krigvetenskapsakademiens högtidssammankomst: *Det framtida försvaret*, 12.11.2008
- Tolgfors, Sten:** puhe, Folk och Försvar: *Försvarspolitiken – prioriteringar för framtiden*, 14.1.2008
- Tolgfors, Sten:** puhe, interparlamentarisk konferensen om ESFP, 9.11.2009
- Tolgfors, Sten:** puhe, *Sveriges roll i internationella insatser*, 9.7.2008, Försvarshögskolan
- Tolgfors, Sten:** puhe, Swedish Atlantic Council conference, 9.11.2007 Tukholma
- Tolgfors, Sten:** puhe, försvarsministrarnas lunch vid möte i rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser, 18.5.2009, Bryssel.

Tolgfors, Sten: puhe International Workshop on Global Security, 16.6.2011, Pariisi

Tolgfors, Sten: puhe *Försvarspolitik – hur ska morgondagen militära försvars se ut?*, 9.7.2008

Tolgfors, Sten: puhe *Det framtida försvaret*, 12.11.2008

Tuomioja, Erkki: puhe, From crisis management to conflict prevention. *Is the EU up to the Task?*, 18.1.2011, Royal United Service Institute, Lontoo

Tuomioja, Erkki: puhe, Atlantti-seuran ja Puolan suurlähetystön seminaarissa, Responding to Security Challenges of our Time: More Security through Wider International Cooperation 17.10.2011

Tuomioja, Erkki: puhe, Conflict Prevention and the European Union. Representation of the European Commission, 7.2.2011, Helsinki

Wallin, Stefan: puhe, Maanpuolustuksen tuki ry:n juhlaseminaarissa, 9.11.2011

Wallin, Stefan: puhe, Turun Eurooppalaisten Nuorten seminaarissa, *Puolustuspolitiikka – nykytila ja lähitulevaisuus*, 14.11.2011

Luennot

Nokkala, Arto: Puitteita strategian ja kansainvälisen turvallisuuden erityiskysymyksille, jatkuvuuden ja muutoksen ongelma pitkällä aikavälillä, Strategian laitos, Helsinki 5.6.2012

Koivula, Tommi: Päätöksenteko EU kriisinhallinnassa: Kuka, Mitä, Miksi?, Strategian laitos, Helsinki, 21.1.2013

Internet

<http://www.consilium.europa.eu/homepage?lang=fi> Euroopan unionin neuvosto, 15.2.2012

<http://www.defmin.fi/index.phtml?s=56> Puolustusministeriö 16.2.2012

<http://formin.finland.fi/public/default.aspx?culture=fi-Fi&contentlan=1> Ulkoasianministeriö
16.2.2012

http://europa.eu/index_fi.htm Euroopan unionin portaali 16.2.2012

<http://valtioneuvosto.fi/> Valtioneuvosto 16.2.2012

<http://www.regeringen.se/> Ruotsin valtiohallinto 16.2.2012

http://eeas.europa.eu/index_en.htm European Union External Action 20.8.2012

<http://www.forsvarsmakten.se> Försvarsmakten 20.8.2012

<http://www.regjeringen.no> Norjan valtiohallinto 24.8.2012

<http://mil.no/> Norjan asevoimat 24.8.2012

<http://www.vm.ee> Viron ulkoministeriö 28.8.2012

<http://www.defence.ie/> Irlannin puolustusministeriö 15.1.2013

<http://www.military.ie/> Irlannin puolustusvoimat 15.1.2013

<http://www.dfa.ie/home> Irlannin ulkoministeriö 15.1.2013

<http://www.taoiseach.gov.ie/> Irlannin hallitus 17.1.2013

<http://www.riigikogu.ee/> Viron parlamentti 27.1.2013

<http://www.mil.ee/en/defence-forces> Viron puolustusvoimat 27.1.2013

www.suomisanakirja.fi/ Virtuaalinen tietosanakirja, 26.2.2013

LIITTEET

- Liite 1** Tutkittujen puheiden suhde tutkimuksessa käytettyihin puheisiin
Liite 2 Tutkimuksessa käytetyt lyhenteet

LIITE 1. TUTKITTUJEN PUHEIDEN SUHDE TUTKIMUKSESSA KÄYTETTYIHIN
PUHEISIIN.

Ruotsi	Luetut puheet	Lähteeksi otetut puheet	Suhde (%)
Pääministeri Fredrik Reinfeldt	21	0	0
Ulkoministeri Carl Bildt	37	2	5,4
Puolustusministeri Sten Tolgfors	21	11	52,3
Puolustusvoimien komentaja Sverker Göranson	12	6	50
Puolustusvoimien komentaja Håkan Syren	1	0	0
Yht.	92	19	20,6

Norja	Luetut puheet	Lähteeksi otetut puheet	Suhde (%)
Pääministeri Jens Stoltenberg	16	0	0
Ulkoministeri Jonas Gahr Store	41	4	9,8
Puolustusministeri Grete Faremo	8	1	12,5
Puolustusministeri Anne-Grete Trom- Erichsen	4	2	50
Asevoimien komen- taja Harald Sunde	0	0	0
Asevoimien komen- taja Sverre Diesen	0	0	0
Yht.	69	7	10,1

Irlanti	Luetut puheet	Lähteeksi otetut puheet	Suhde (%)
Pääministeri Enda Kenny	12	0	0
Pääministeri Brian Cowen	45	0	0
Pääministeri Bertie Ahern	16	1	6,3
Ulkoministeri Dermot Ahern	13	0	0
Ulkoministeri Michael Martin	47	1	2,1
Puolustusministeri Alan Shatter	4	0	0
Puolustusministeri Tony Killeen	7	3	42,9
Puolustusministeri Willie O`Dea	45	6	13,3
Puolustusvoimien komentaja Dermot Earley	2	2	100
Puolustusvoimien komentaja Eamon Gilmore	30	0	0
Yht.	221	13	5,9

Viro	Luetut puheet	Lähteeksi otetut puheet	Suhde (%)
Pääministeri Andrus Ansip	47	1	2,1
Ulkoministeri Urmas Paet	55	0	0
Puolustusministeri Jurgen Ligi	2	1	50
Puolustusministeri Jaak Aaviksoo	11	3	27,3
Puolustusministeri Mart Laar	1	0	0
Puolustusvoimien komentaja Ants Laaneots	2	0	0
Yht.	108	5	4,6

Suomi	Luetut puheet	Lähteeksi otetut puheet	Suhde (%)
Pääministeri Matti Vanhanen	2	0	0
Pääministeri Mari Kiviniemi	9	0	0
Ulkoministeri Erkki Tuomioja	29	3	10,3
Ulkoministeri Ilkka Kanerva	8	3	37,5
Ulkoministeri Alexander Stubb	13	2	15,3
Puolustusministeri Seppo Kääriäinen	3	1	33,3
Puolustusministeri Jyri Häkämies	19	4	21,1
Puolustusministeri Stefan Wallin	6	2	33,3
Puolustusvoimien komentaja Ari Puheloinen	18	1	5,6
Puolustusvoimien komentaja Juhani Kaskeala	8	1	12,5
Yht.	115	17	14,8

LIITE 2. Tutkimuksessa käytetyt lyhenteet

AU	Afrikan Unioni
CV90	Combat Vehicle 90
ETYJ	Euroopan unionin turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö
EUFOR	European Union Force
EUNAVFOR	European Union Naval Force
EUTM	European Union Training Mission
EUBG	European Union Battle Group
EUSE	Euroopan unionin sotilasesikunta
IEDD	Improvised Explosive Device Disposal
ISAF	International Security Assistance Force
KFOR	Kosovo Force
NATO	North Atlantic Treaty Organization
NBG	Nordic Battle Group
NRF	Nato Response Force
PRT	Provincial Reconstruction Team
PTK	Poliittisten ja turvallisuusasioiden komitea
SUBCAS	Sea Surveillance Cooperation Baltic Sea
YK	Yhdistyneet Kansakunnat
YTPP	Euroopan unionin yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka
YUTP	Euroopan unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka